

**Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Israelin valtion hallituksen välinen
EURO-VÄLIMERI-ILMAILUSOPIMUS**

BELGIAN KUNINGASKUNTA,

BULGARIAN TASAVALTA,

TŠEKin TASAVALTA,

TANSKAN KUNINGASKUNTA,

SAKSAN LIITTOTASAVALTA,

VIRON TASAVALTA,

IRLANTI,

HELLEENIEN TASAVALTA,

ESPANJAN KUNINGASKUNTA,

RANSKAN TASAVALTA,

ITALIAN TASAVALTA,

KYPROKSEN TASAVALTA,

LATVIAN TASAVALTA,

LIETTUAN TASAVALTA,

LUXEMBURGIN SUURHERTTUAKUNTA,

UNKARI,

MALTA,

ALANKOMAIDEN KUNINGASKUNTA,

ITÄVALLAN TASAVALTA,

PUOLAN TASAVALTA,

PORTUGALIN TASAVALTA,

ROMANIA,

SLOVENIAN TASAVALTA,

SLOVAKIAN TASAVALTA,

SUOMEN TASAVALTA,

RUOTSIN KUNINGASKUNTA,

ISON-BRITANNIAN JA POHJOIS-IRLANNIN YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA,

Euroopan unionista tehdyn sopimuksen ja Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen sopimuspuolet, jäljempänä 'jäsenvaltiot', ja

EUROOPAN UNIONI,

sekä

ISRAELIN VALTION HALLITUS, jäljempänä 'Israel',

jotka

HALUAVAT edistää sellaista kansainvälistä ilmailujärjestelmää, joka perustuu lentoliikenteen harjoittajien tasapuoliseen kilpailuun markkinoilla, joilla valtion osallistuminen ja sääntely on mahdollisimman vähäistä,

HALUAVAT helpottaa kansainvälisten lentoliikennemahdollisuuksien laajenemista esimerkiksi kehittämällä lentoliikenneverkostoja, jotka vastaavat matkustajien ja rahdinantajien tarpeisiin saada tarkoituksenmukaisia lentoliikennepalveluja,

TUNNUSTAVAT lentoliikenteen merkityksen kaupankäynnin, matkailun ja investointien edistämässä,

HALUAVAT mahdollistaa sen, että lentoliikenteen harjoittajat voivat tarjota matkustajille ja rahdinantajille kilpailukykyisiä hintoja ja palveluja avoimilla markkinoilla,

TUNNUSTAVAT hyödyt, joita voidaan saada sääntelyn lähentämisestä ja sääntöjen ja lähestymistapojen yhdenmukaistamisesta mahdollisuuksien mukaan,

HALUAVAT, että lentoliikenteen kaikki sektorit, mukaan lukien lentoliikenteen harjoittajien työntekijät, hyötävät vapaamasta ympäristöstä,

HALUAVAT varmistaa, että kansainvälinen lentoliikenne on mahdollisimman turvallista ja turvattua ja vahvistavat uudelleen olevansa erityisen huolissaan ilma-aluksiin kohdistuvista teoista tai niiden uhista, jotka vaarantavat ihmisten tai omaisuuden turvallisuuden ja vaikuttavat kielteisesti lentoliikenteeseen sekä heikentävät yleisön luottamusta siviili-ilmailun turvallisuuteen,

TUNNUSTAVAT Euroopan unionin ja Israelin välisiin ilmailusuhteisiin liittyvät nykyisestä geopolitiisesta tilanteesta johtuvat turvaamistarpeet,

OTTAVAT HUOMIOON Chicagossa 7 päivänä joulukuuta 1944 allekirjoitettavaksi avatun kansainvälistä siviili-ilmailua koskevan yleissopimuksen,

TUNNUSTAVAT, että tämä Euro–Välimeri-ilmailusopimus on osa Euro–Välimeri-kumppanuuden muodostamaa kokonaisuutta, joka hahmoteltiin 28 päivänä marraskuuta 1995 annetussa Barcelonan julistuksessa,

TOTEAVAT haluavansa yhteisesti edistää Euro–Välimeri-ilmailualuetta, joka perustuu sääntelyn lähentämiseen, sääntelyyhteistyöhön ja markkinoille pääsyn vapauttamiseen,

HALUAVAT varmistaa tasapuoliset toimintaedellytykset, jotka tarjoavat lentoliikenteen harjoittajille oikeudenmukaiset ja yhtäläiset mahdollisuudet tarjota lentoliikennepalveluja,

TUNNUSTAVAT, että tuet voivat vaikuttaa kielteisesti lentoliikenteen harjoittajien kilpailuun ja vaarantaa tämän sopimuksen perustavoitteiden saavuttamisen,

VAHVISTAVAT ympäristönsuojelun merkityksen kehitettäessä kansainvälistä ilmailupolitiikkaa ja pantaessa sitä täytöntöön sekä tunnustavat itsenäisten valtioiden oikeuden ryhtyä tässä asiassa asiaankuuluviin toimenpiteisiin;

OTTAVAT HUOMIOON kuluttajansuojan, mukaan lukien Montrealissa 28 päivänä toukokuuta 1999 tehdyn tiettyjen kansainvälistä ilmakuljetusta koskevien sääntöjen yhtenäistämistä tehdyn yleissopimuksen mukaisen suojan tärkeyden, sikäli kuin molemmat sopimuspuolet ovat kyseisen yleissopimuksen sopimuspuolia,

TOTEAVAT, että tämä sopimus edellyttää henkilötietojen vaihtoa, johon sovelletaan sopimuspuolten tietosuojalainsäädäntöä sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 95/46/EY nojalla Israelin valtion tarjoaman henkilötietojen suojan riittävydestä automaattisessa henkilötietojen käsittelyssä 31 päivänä tammikuuta 2011 annettua komission päätöstä 2011/61/EU,

AIKOVAT toimia voimassaolevilla lentoliikennesopimuksilla luodun kehyksen pohjalta tavoitteena avata markkinoille pääsy ja turvata mahdollisimman suuri hyöty sopimuspuolten kuluttajille, lentoliikenteen harjoittajille, työntekijöille ja yhteisöille,

TOTEAVAT, että tätä sopimusta on tarkoitus soveltaa asteittaisella mutta kokonaisvaltaisella tavalla ja että asiaankuuluvalla välineellä voidaan varmistaa toisiaan vastaavien lakisäätöisten vaatimusten ja normien vahvistaminen siviili-ilmailun alalla sopimuspuolten soveltamien tiukimpien vaatimusten pohjalta,

OVAT SOPINEET SEURAAVAA:

1 artikla

Määritelmät

Ellei toisin määrätä, tässä sopimuksessa tarkoitetaan

- 1) 'sovituilla lentoliikennepalveluilla' ja 'määrätyillä reiteillä' tämän sopimuksen 2 artiklan ja liitteen I mukaista kansainvälistä lentoliikennettä;
- 2) 'sopimuksella' tätä sopimusta, sen liitteitä ja kaikkia niihin tehtyjä muutoksia;
- 3) 'lentoliikenteen harjoittajalla' lentoliikenneyritystä, jolla on voimassa oleva liikennelupa;
- 4) 'lentoliikenteellä' yleisölle tarjottua matkustajien, matkatarjojen, rahdin ja postin kuljettamista siviili-ilma-aluksella joko erikseen tai yhdessä maksua tai muuta korvausta vastaan; epäselvyyksien välttämiseksi tähän katsotaan sisältyvän säännölliset ja ei-säännölliset (tilausliikenne) lentokuljetukset sekä pelkän rahdin kuljetus;
- 5) 'assosiaatiosopimuksella' Brysselissä 20 päivänä marraskuuta 1995 tehtyä Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Israelin valtion Euro-Välimeri-assosiaatiosopimusta;
- 6) 'toimivaltaisilla viranomaisilla' valtion virastoja tai yksiköitä, jotka vastaavat tästä sopimuksesta johtuvien hallinnollisten tehtävien toteuttamisesta;
- 7) 'sopimuspuolilla' Euroopan unionia tai sen jäsenvaltioita taikka Euroopan unionia ja sen jäsenvaltioita, kunkin toimivallan mukaisesti, ja Israelia;
- 8) 'yleissopimuksella' Chicagossa 7 päivänä joulukuuta 1944 allekirjoitettavaksi avattua Kansainvälisen siviili-ilmailun yleissopimusta, mukaan luettuina:
 - a) kaikki yleissopimuksen muutokset, jotka ovat tulleet voimaan yleissopimuksen 94 artiklan a kohdan mukaisesti ja jotka sekä Israel että yksi tai useampi Euroopan unionin jäsenvaltio on ratifioinut, ja
 - b) kaikki yleissopimuksen 90 artiklan mukaisesti hyväksytyt yleissopimuksen liitteet tai liitteiden muutokset sillä edellytyksellä, että liite tai muutos on voimassa sekä Israelissa että käsiteltävänä olevan kysymyksen kannalta asiaan liittyvässä yhdessä tai useammassa Euroopan unionin jäsenvaltiossa;
- 9) 'EU:n perussopimuksilla' Euroopan unionista tehtyä sopimusta sekä Euroopan unionin toiminnasta tehtyä sopimusta;
- 10) 'viidennen vapauden liikenneoikeudella' yhden valtion, jäljempänä 'myöntävä valtio', toisen valtion, jäljempänä 'vastaanottava valtio', lentoliikenteen harjoittajille myöntämä oikeutta tai etuoikeutta tarjota kansainvälisiä lentoliikennepalveluja myöntävän valtion alueen ja jonkin kolmannen valtion alueen välillä sillä edellytyksellä, että tällaisten reittien lähtö- tai pääte piste sijaitsee vastaanottavan valtion alueella;
- 11) 'vaatimustenmukaisuudella' sitä, kykeneekö lentoliikenteen harjoittaja harjoittamaan kansainvälistä lentoliikennettä eli onko sillä riittävä vakavaraisuus ja riittävästi johtamisosaimista ja pystyykö se noudattamaan tällaisen liikenteen harjoittamista sääteleviä lakeja, määräyksiä ja vaatimuksia;
- 12) 'täydellä korvauksella' korvausta annetuista palveluista mukaan luettuina kohtuulliset hallinnolliset yleiskulut ja tilanteen sitä edellyttäessä kaikki sellaiset maksut, joita peritään ympäristökustannusten kompensoimiseksi ja joita sovelletaan kansallisuudesta riippumatta;
- 13) 'kansainvälisellä lentoliikenteellä' lentoliikennettä useamman kuin yhden valtion alueen yläpuolisessa ilmatilassa;
- 14) 'IATA:lla' Kansainvälistä ilmakuljetusliittoa;
- 15) 'ICAO:lla' Kansainvälistä siviili-ilmailujärjestöä;
- 16) 'kansalaisella'
 - a) fyysistä henkilöä, jolla Israelin tapauksessa on Israelin kansalaisuus tai Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden tapauksessa jonkin jäsenvaltion kansalaisuus; tai
 - b) oikeushenkilöä, i) jonka omistavat joko suoraan tai osake-enemmistön kautta ja jossa tosiasiallista määräysvaltaa harjoittavat fyysiset henkilöt tai oikeushenkilöt, jotka Israelin tapauksessa ovat Israelin kansalaisia, tai fyysiset henkilöt tai oikeushenkilöt, jotka Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden tapauksessa ovat jonkin jäsenvaltion tai jonkin liitteessä III mainitun muun valtion kansalaisia, ja ii) jonka päätoimipaikka on Israelin tapauksessa Israelissa ja Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden tapauksessa jossain jäsenvaltiossa;
- 17) 'kansallisuudella' lentoliikenteen harjoittajan tapauksessa sitä, täyttääkö lentoliikenteen harjoittaja muun muassa omistusta, tosiasiallista määräysvaltaa ja päätoimipaikkaa koskevat vaatimukset;
- 18) 'tilauslentoliikenteellä' kaikkea kaupallista lentoliikennettä, joka ei ole säännöllistä lentoliikennettä;
- 19) 'liikenneluvalla' i) Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden tapauksessa asetuksen (EY) N:o 1008/2008 ja sen korvaavan säädöksen mukaisesti annettua liikennelupaa ja mitä tahansa muuta asiaa koskevaa asiakirjaa tai todistusta, ja ii) Israelin tapauksessa Israelin vuoden 2011 ilmailulain 18 artiklan ja sen korvaavan säädöksen mukaisesti annettua lentotoimintalupaa tai mitä tahansa muuta asiaa koskevaa asiakirjaa tai todistusta;

20) 'hinnalla'

- a) 'lentohintoja', jotka maksetaan lentoliikenteen harjoittajille tai heidän edustajilleen taikka muille lipunmyyjille matkustajien ja matkatavaroiden kuljettamisesta lentoliikenteessä, sekä edellytyksiä, joilla kyseisiä hintoja sovelletaan, mukaan lukien edustajapalvelujen ja muiden lisäpalvelujen palkkiot ja ehdot; ja
- b) 'kuljetusmaksuja', jotka maksetaan rahdin kuljettamisesta, sekä edellytyksiä, joilla kyseisiä hintoja sovelletaan, mukaan lukien edustajapalvelujen ja muiden lisäpalvelujen palkkiot ja ehdot.

Tämä määritelmä kattaa tarvittaessa kansainväliseen lentoliikenteeseen liittyvät pintakuljetukset sekä niihin sovellettavat ehdot;

21) 'päätoimipaikalla' lentoliikenteen harjoittajan pääkonttoria tai rekisteröityä toimipaikkaa sen sopimuspuolen alueella, jossa lentoliikenteen harjoittajan keskeiset taloudelliset toiminnot ja lentotoiminnan valvonta, jatkuvan lentokelpoisuuden hallinta mukaan lukien, tapahtuvat, siten kuin ne on lueteltu lentoliikenteen harjoittajan liikenneluvassa;

22) 'julkisen palvelun velvoitteella' lentoliikenteen harjoittajille asetettua velvoitetta, jolla pyritään varmistamaan, että säännöllinen lentoliikenne määrättyllä reitillä täyttää sellaiset jatkuvuutta, säännöllisyyttä, hinnoittelua ja vähimmäiskapasiteettia koskevat vahvistetut vähimmäisvaatimukset, joita liikenteenharjoittajat eivät täyttäisi, jos ne ottaisivat huomioon yksinomaan kaupalliset etunsa. Sopimuspuoli voi maksaa kyseisille lentoliikenteen harjoittajille korvausta julkisen palvelun velvoitteiden täyttämisestä;

23) 'säännöllisellä lentoliikenteellä' sellaisten lentojen sarjaa, joilla on kaikki seuraavat ominaisuudet:

- a) kullakin lennolla on istuinpaikkoja ja/tai rahdin ja/tai postin kuljetuskapasiteettia, jotka ovat yleisön ostettavissa (joko suoraan lentoliikenteen harjoittajalta tai sen valtuutetuilta edustajilta);
- b) lennon tarkoituksena on palvella samojen kahden tai useamman lentoaseman välistä liikennettä joko:
- julkistetun aikataulun mukaisesti, tai
 - niin säännöllisesti tai toistuvasti, että se selvästikin on osa järjestelmällistä sarjaa;

24) 'SESAR-hankkeella' (*Single European Sky ATM Research*) yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan teknistä toteutusta, johon sisältyy uuden sukupolven ilmaliikenteen hallintajärjestelmien koordinoitu ja ajallisesti yhteensovitettu tutkimus, kehittäminen ja käyttöönotto;

25) 'tuilla' kaikkea toimivaltaisten viranomaisten, hallituksen, alueellisen organisaation tai muun julkisen organisaation myöntämää rahoitusta esimerkiksi silloin, kun

- a) toimivaltaisten viranomaisten, hallituksen, alueellisen elimen tai muun julkisen organisaation käytäntö käsittää varojen suoran siirron, esimerkiksi avustuksina, lainoina

tai pääomasijoituksena, mahdollisen varojen suoran siirron yritykselle taikka yrityksen vastuiden, kuten laina-kausten, pääomalisäysten, omistuksen, konkurssisuojaan tai vakuutuksen vastattavaksi ottamisen;

- b) saatavasta, joka on toimivaltaisille viranomaisille, hallitukselle, alueelliselle elimelle tai muulle julkiselle organisaatiolle kuuluva tulo, luovutaan tai sitä ei kanneta;

- c) toimivaltaiset viranomaiset, hallitus, alueellinen elin tai muu julkinen organisaatio antaa käyttöön muita kuin yleiseen infrastruktuuriin kuuluvia tavaroita tai palveluita tai ostaa tavaroita tai palveluita; tai

- d) toimivaltaiset viranomaiset, hallitus, alueellinen elin tai muu julkinen organisaatio suorittaa maksuja rahoitusmekanismiin tai valtuuttaa tai ohjaa yksityisen tahon vastaamaan yhdestä tai useammasta a, b tai c alakohdassa kuvatusta tavanomaisesti julkiselle viranomaiselle kuuluvasta tehtävästä, joka ei tosiasiallisesti eroa julkisten viranomaisten tavanomaisesti noudattamasta käytännöstä;

ja sitä kautta annetaan etua;

26) 'alueella' Israelin osalta Israelin valtion aluetta ja Euroopan unionin osalta maa-alueita (mannermaata ja saaria), sisävesiä ja aluemerä, joihin sovelletaan EU:n perussopimuksia, perussopimuksissa tai ne korvaavassa oikeudellisessa välineessä määrättyjen edellytysten mukaisesti. Tämän sopimuksen soveltamisella Gibraltarin lentoasemaan ei katsota olevan vaikutusta Espanjan kuningaskunnan ja Yhdistyneen kuningaskunnan oikeudelliseen asemaan sen alueen suvereniteettia koskevassa riidassa, jolla kyseinen lentoasema sijaitsee, eikä Gibraltarin lentoaseman jättämiseen edelleen jäsenvaltioiden välillä 18 päivänä syyskuuta 2006 voimassa olleiden EU:n ilmailualan toimenpiteiden ulkopuolelle Cordobassa 18 päivänä syyskuuta 2006 annetun Gibraltarin lentoasemaa koskevan ministereiden julistuksen ehtojen mukaisesti. Tämän sopimuksen soveltamisen ei katsota vaikuttavan niiden alueiden asemaan, jotka ovat tulleet Israelin hallintaan kesäkuun 1967 jälkeen;

27) 'käyttömaksulla' lentoliikenteen harjoittajilta perittäviä maksuja lentoasemien laitteiden ja palvelujen käytöstä sekä lentoasemien ympäristönsuojeluun, lennonvarmistukseen tai ilmailun turvaamiseen liittyvien laitteiden tai palvelujen käytöstä, oheispalvelut ja -laitteet mukaan luettuina.

I OSASTO

TALOUDELLISET MÄÄRÄYKSET

2 artikla

Liikenneoikeudet

1. Kumpikin sopimuspuoli myöntää toiselle sopimuspuolelle tämän sopimuksen liitteen I ja liitteen II mukaisesti seuraavat oikeudet, joiden mukaisesti kyseisen sopimuspuolen lentoliikenteen harjoittajat voivat harjoittaa kansainvälistä lentoliikennettä:

- a) oikeus lentää laskeutumatta toisen sopimuspuolen alueen yli;

- b) oikeus laskeutua toisen sopimuspuolen alueelle muussa tarkoituksessa kuin matkustajien, rahdin tai postin ottamiseksi tai jättämiseksi (ei-kaupalliset tarkoitukset);
- c) kun tarjotaan sovittua lentoliikennepalvelua määrättyllä reitillä, oikeus laskeutua toisen sopimuspuolen alueelle matkustajien, rahdin tai postin ottamiseksi tai jättämiseksi joko erikseen tai yhdessä; ja
- d) muut tässä sopimuksessa vahvistetut oikeudet.

2. Tämän sopimuksen määräykset eivät missään tapauksessa oikeuta

- a) Israelin lentoliikenteen harjoittajia ottamaan jäsenvaltion alueella matkustajia, matkatavaroita, rahtia tai postia kuljetettavaksi korvausta tai maksua vastaan johonkin toiseen paikkaan kyseisen jäsenvaltion alueella, tai
- b) Euroopan unionin lentoliikenteen harjoittajia ottamaan Israelin alueella matkustajia, matkatavaroita, rahtia tai postia kuljetettavaksi korvausta tai maksua vastaan johonkin toiseen paikkaan Israelin alueella.

3 artikla

Lupien myöntäminen

1. Saatuaan toisen sopimuspuolen lentoliikenteen harjoittajalta liikennöintilupaa koskevan hakemuksen sopimuspuolen toimivaltaisten viranomaisten on myönnettävä asiaankuuluva lupa mahdollisimman pienellä menettelyihin liittyvällä viiveellä edellyttäen, että

- a) Israelin lentoliikenteen harjoittajien osalta:
- lentoliikenteen harjoittajan päätoimipaikka on Israelissa, ja se on saanut Israelin lainsäädännön mukaisen liikenneluvan; ja
 - lentoliikenteen harjoittaja on Israelin jatkuvan ja tehokkaan viranomaisvalvonnan alainen; ja
 - lentoliikenteen harjoittaja on joko suoraan tai osakeenemmistön kautta Israelin ja/tai sen kansalaisten omistuksessa ja tosiasiallisessa määräysvallassa;
- b) Euroopan unionin lentoliikenteen harjoittajien osalta:
- lentoliikenteen harjoittajan päätoimipaikka on Euroopan unionin jäsenvaltion alueella EU:n perussopimusten mukaisesti, ja se on saanut EU:n lainsäädännön mukaisen liikenneluvan; ja
 - lentoliikenteen harjoittaja on lentotoimintaluvan myöntämisestä vastaavan Euroopan unionin jäsenvaltion jatkuvan ja tehokkaan viranomaisvalvonnan alainen ja toimivaltainen viranomainen on selkeästi määritely; ja

— lentoliikenteen harjoittaja on joko suoraan tai osakeenemmistön kautta Euroopan unionin jäsenvaltioiden ja/tai Euroopan unionin jäsenvaltioiden kansalaisten ja/tai muiden liitteessä III lueteltujen valtioiden ja/tai niiden kansalaisten omistuksessa ja tosiasiallisessa määräysvallassa;

- c) lentoliikenteen harjoittaja täyttää niihin lakeihin ja määräyksiin perustuvat ehdot, joita kansainvälisestä lentoliikenteen toiminnasta vastaava toimivaltainen viranomainen normaalisti soveltaa; ja
- d) 13 artiklan ja 14 artiklan määräykset täytetään ja niitä sovelletaan.

3 a artikla

Lentoliikenteen harjoittajien vaatimustenmukaisuutta ja kansallisuutta koskevien viranomaiselvitysten vastavuoroinen tunnustaminen

Saatuaan jonkin sopimuspuolen lentoliikenteen harjoittajalta lupahakemuksen toisen sopimuspuolen toimivaltaisten viranomaisten on tunnustettava ensin mainitun sopimuspuolen toimivaltaisten viranomaisten kyseisestä lentoliikenteen harjoittajasta tekemät vaatimustenmukaisuutta ja/tai kansallisuutta koskevat selvitykset aivan kuin tällaiset selvitykset olisivat sen omien toimivaltaisten viranomaisten tekemiä, eivätkä ne saa tehdä asiassa muita lisäselvityksiä kuin jäljempänä a alakohdassa määrätään.

- a) Jos saatuaan lentoliikenteen harjoittajalta lupahakemuksen tai annettuaan tällaisen luvan vastaanottavan sopimuspuolen toimivaltaisilla viranomaisilla on erityinen syy epäillä, että toisen sopimuspuolen toimivaltaisten viranomaisten tekemästä selvityksestä huolimatta tämän sopimuksen 3 artiklassa asianmukaisten lupien myöntämiselle asetettuja ehtoja ei ole noudatettu, niiden on viipymättä ilmoitettava asiasta toisen sopimuspuolen viranomaisille ja perusteltava epäilynsä. Tällaisessa tapauksessa kumpi tahansa sopimuspuoli voi pyytää neuvotteluja, joihin voi osallistua sopimuspuolten toimivaltaisten viranomaisten edustajia, ja/tai pyytää tämän epäilyn kannalta merkityksellisiä lisätietoja, ja näihin pyyntöihin on vastattava mahdollisimman nopeasti. Jos asiassa ei löydetä ratkaisua, kumpi tahansa sopimuspuoli voi antaa sen tämän sopimuksen 22 artiklalla perustetun sekakomitean ratkaistavaksi ja toteuttaa 22 artiklan 7 ja 9 kohdan mukaisesti asianmukaisia suojatoimenpiteitä 24 artiklan nojalla.
- b) Nämä menettelyt eivät koske sellaisten selvitysten tunnustamista, jotka liittyvät
- i) turvallisuustodistuksiin tai -lupiin;
 - ii) turvajärjestelyihin; tai
 - iii) vakuutusturvaan.

4 artikla

Lupien epääminen, peruuttaminen kokonaan tai tilapäisesti tai rajoittaminen

1. Kummankin sopimuspuolen toimivaltaisilla viranomaisilla on oikeus evätä tai peruuttaa kokonaan tai tilapäisesti toisen sopimuspuolen lentoliikenteen harjoittajan liikennöintiluvat tai rajoittaa niitä taikka muulla tavoin rajoittaa sen toimintaa, jos

a) Israelin lentoliikenteen harjoittajien osalta:

- lentoliikenteen harjoittajan päätoimipaikka ei ole Israelissa, tai se ei ole saanut Israelin sovellettavan lainsäädännön mukaista liikennelupaa; tai
- lentoliikenteen harjoittaja ei ole Israelin jatkuvan tai tehokkaan viranomaisvalvonnan alainen; tai
- lentoliikenteen harjoittaja ei ole joko suoraan tai osakeenemmistön kautta Israelin ja/tai sen kansalaisten omistuksessa tai tosiasiallisessa määräysvallassa;

b) Euroopan unionin lentoliikenteen harjoittajien osalta:

- lentoliikenteen harjoittajan päätoimipaikka ei ole Euroopan unionin jäsenvaltion alueella EU:n perussopimusten mukaisesti, tai se ei ole saanut Euroopan unionin oikeuden mukaista liikennelupaa; tai
- lentoliikenteen harjoittaja ei ole lentotoimintaluvan myöntämisestä vastaavan Euroopan unionin jäsenvaltion jatkuvan tai tehokkaan viranomaisvalvonnan alainen tai toimivaltaista viranomaista ei ole selkeästi määritelty; tai
- lentoliikenteen harjoittaja ei ole joko suoraan tai osakeenemmistön kautta Euroopan unionin jäsenvaltioiden ja/tai Euroopan unionin jäsenvaltioiden kansalaisten ja/tai muiden liitteessä III lueteltujen valtioiden ja/tai niiden kansalaisten omistuksessa tai tosiasiallisessa määräysvallassa;

c) lentoliikenteen harjoittaja ei ole noudattanut tämän sopimuksen 6 artiklassa tarkoitettuja lakeja ja määräyksiä;

d) 13 artiklan ja 14 artiklan määräyksiä ei täytetä tai sovelleta; tai

e) sopimuspuoli on tehnyt tämän sopimuksen 7 artiklan mukaisen selvityksen, jonka mukaan kilpailuympäristöä koskevia ehtoja ei ole täytetty.

2. Elleivät välittömät toimet ole tarpeen tämän artiklan 1 kohdan c tai d alakohdan määräysten rikkomisen lopettamiseksi, tällä artiklalla myönnettyjä oikeuksia voidaan käyttää vasta, kun toisen sopimuspuolen toimivaltaisten viranomaisten kanssa on neuvoteltu.

5 artikla

Investoinnit

1. Sen estämättä, mitä tämän sopimuksen 3 artiklassa ja 4 artiklassa määrätään, ja kun sekakomitea on tarkistanut 22 artiklan 10 kohdan mukaisesti, että vastavuoroisia järjestelyjä on olemassa, sopimuspuolet voivat sallia Euroopan unionin jäsenvaltioiden tai niiden kansalaisten enemmistöomistuksen ja/tai tosiasiallisen määräysvallan Israelin lentoliikenteen harjoittajissa tai Israelin tai sen kansalaisten enemmistöomistuksen ja/tai tosiasiallisen määräysvallan Euroopan unionin jäsenvaltioiden lentoliikenteen harjoittajissa tämän artiklan 2 kohdassa määrättyin ehdoin.

2. Tämän artiklan 1 kohdan soveltamiseksi sopimuspuolten eturyhmien yksittäiset investoinnit hyväksytään tapauskohtaisesti tällä sopimuksella perustetun sekakomitean tämän sopimuksen 22 artiklan 2 kohdan mukaisesti ennalta tekemällä päätöksellä.

Päätöksessä on eriteltävä edellytykset, jotka liittyvät sovitujen lentoliikennepalvelujen tarjoamiseen tämän sopimuksen mukaisesti, sekä edellytykset, jotka liittyvät kolmansien maiden ja sopimuspuolten välisiin lentoliikennepalveluihin. Näihin päätöksiin ei sovelleta tämän sopimuksen 22 artiklan 9 kohdan määräyksiä.

6 artikla

Lakien ja määräysten noudattaminen

1. Kun sopimuspuolen lentoliikenteen harjoittajan ilma-alukset saapuvat toisen sopimuspuolen alueelle, ovat siellä tai poistuvat sieltä, niiden on noudatettava niitä toisen sopimuspuolen alueella sovellettavia lakeja ja määräyksiä, jotka koskevat kansainvälisessä lentoliikenteessä olevien ilma-alusten saapumista toisen sopimuspuolen alueelle tai lähtöä sieltä sekä liikennöimistä ja lentämistä sen alueella.

2. Kun sopimuspuolen lentoliikenteen harjoittajan ilma-alusten matkustajat, miehistö tai rahti saapuvat toisen sopimuspuolen alueelle, ovat siellä tai poistuvat sieltä, niiden osalta on, joko niiden omasta toimesta tai toisen toimiessa niiden puolesta, noudatettava niitä toisen sopimuspuolen alueella voimassa olevia lakeja ja määräyksiä, jotka koskevat ilma-alusten matkustajien, miehistön tai rahdin saapumista toisen sopimuspuolen alueelle tai lähtöä sieltä (mukaan lukien maahantuloa, selvitystä, maahanmuuttoa, passeja, tullia ja karanteenia koskevat määräykset tai postin osalta postisäännöt).

7 artikla

Kilpailuympäristö

1. Sopimuspuolet vahvistavat, että tähän sopimukseen sovelletaan assosiaatiosopimuksen IV osaston 3 luvun (Kilpailu) periaatteita.

2. Sopimuspuolet tunnustavat yhteiseksi tavoitteekseen tarjota terveen kilpailuympäristön lentoliikenteen harjoittamiselle. Sopimuspuolet toteavat, että lentoliikenteen harjoittajat harjoittavat tervettä kilpailua todennäköisimmin silloin, kun ne toimivat täysin kaupallisesti eivätkä saa tukea, ja kun on varmistettu puolueeton ja syrjimätön mahdollisuus käyttää lentoasemien rakennelmia, laitteita ja palveluja ja saada lähtö- ja saapumisaikoja.

3. Jos sopimuspuoli katsoo toisen sopimuspuolen alueella vallitsevan, erityisesti tuista johtuen, olosuhteita, jotka voivat häiritä sen lentoliikenteen harjoittajien oikeudenmukaisia ja tasapuolisia kilpailumahdollisuuksia, se voi toimittaa huomionsa toiselle sopimuspuolelle. Lisäksi se voi pyytää sekakomiteaa koontumaan tämän sopimuksen 22 artiklan mukaisesti. Tällaiset

neuvottelut on aloitettava 30 päivän kuluessa pyynnön vastaanottamisesta. Ellei tyydyttävään sopimukseen päästä 30 päivän kuluessa neuvottelujen aloittamisesta, neuvotteluja pyytäneellä sopimuspuolella on oikeus ryhtyä toimiin kieltäytyäkseen myöntämästä asianomaisille lentoliikenteen harjoittajille lupia, peruuttaakseen luvat kokonaan tai tilapäisesti tai asettaakseen niille aiheellisia ehtoja tämän sopimuksen 4 artiklan mukaisesti.

4. Tämän artiklan 3 kohdassa tarkoitettujen toimien on oltava asianmukaisia ja oikeasuhteisia ja ne on rajoitettava kestoltaan ja soveltamisalaltaan välttämättömiin. Toimet on kohdistettava ainoastaan 3 kohdassa tarkoitetuista olosuhteista hyötyviin lentoliikenteen harjoittajiin, ja niiden toteuttaminen ei saa rajoittaa kummankaan sopimuspuolen oikeutta ryhtyä 23 artiklan mukaisiin toimiin.

5. Sopimuspuolet ovat yhtä mieltä siitä, että Israelin hallituksen osallistuminen niiden turvatoimiin liittyvien lisäkustannusten kattamiseen, joita aiheutuu Israelin lentoliikenteen harjoittajille Israelin hallituksen antamien ohjeiden noudattamisesta, ei ole vilpillistä kilpailua, eikä sen katsota olevan tukea tätä artiklaa sovellettaessa, sillä edellytyksellä, että

- a) tällainen avustus kattaa ainoastaan kustannukset, joita Israelin lentoliikenteen harjoittajille väistämättä aiheutuu, kun ne toteuttavat Israelin viranomaisten vaatimia ylimääräisiä turvatoimenpiteitä, joita ei vaadita Euroopan unionin lentoliikenteen harjoittajilta tai joista ei aiheudu kustannuksia Euroopan unionin lentoliikenteen harjoittajille; ja
- b) Israel on selvästi yksilöinyt tällaiset turvatoimiin liittyvät kustannukset ja määritellyt niiden suuruuden; ja
- c) sekakomitea saa kerran vuodessa selvityksen, jossa ilmoitetaan turvatoimiin liittyvien kustannusten kokonaismäärä ja Israelin hallituksen osuus niiden kattamisesta edelliseltä vuodelta.

6. Kumpikin sopimuspuoli voi toisen sopimuspuolen tekemän ilmoituksen jälkeen aloittaa keskustelut tähän artiklaan liittyvistä asioista toisen sopimuspuolen alueella olevien vastuullisten julkisten tahojen kanssa, mukaan lukien valtion tai alue- tai paikallishallinnon viranomaiset.

7. Tämän artiklan määräykset eivät rajoita sopimuspuolten niitä lakeja ja määräyksiä, jotka koskevat julkisen palvelun velvoitteita sopimuspuolten alueilla.

8 artikla

Kaupalliset mahdollisuudet

Lentoliikenteen harjoittajien edustajat

1. Kummankin sopimuspuolen lentoliikenteen harjoittajilla on oikeus perustaa toisen sopimuspuolen alueelle toimistoja ja toimintiloja, joita tarvitaan lentoliikenteen harjoittamista ja lentoliikennepalvelujen edistämistä ja myyntiä varten, mukaan lukien liitännäis- tai lisäpalvelut.

2. Kummankin sopimuspuolen lentoliikenteen harjoittajilla on toisen sopimuspuolen maahantulo-, oleskelu- ja työlupiin liittyvien lakien ja määräysten mukaisesti oikeus kuljettaa toisen sopimuspuolen alueelle ja ylläpitää siellä omaa lentoliikenteen ylläpitämiseen vaadittavaa johto-, myynti-, teknistä, toiminnallista ja muuta asiantuntijahenkilökuntaa.

Maahuolinta

3. a) Rajoittamatta jäljempänä olevan b alakohdan soveltamista, kullakin lentoliikenteen harjoittajalla on toisen sopimuspuolen alueella maahuolinnan osalta:

i) oikeus hoitaa itse oma maahuolintansa ("omahuolinta") tai vaihtoehtoisesti

ii) oikeus valita palveluntarjoaja sellaisten kilpailevien maahuolintapalvelua kokonaisuudessaan tai osittain tarjoavien yritysten joukosta, joilla on pääsy markkinoille kummankin sopimuspuolen lakien ja määräysten mukaisesti, ja jos tällaisia palveluntarjoajia on markkinoilla.

b) Matkatavaran käsittely, asematasopalvelut, polttoaineen ja öljyn toimitus ja tietyt rahdin ja postin fyysiset käsittelytoimet terminaalin ja ilma-aluksen välillä kuuluvat maahuolintapalvelujen luokkiin, joiden osalta edellä olevan a alakohdan i ja ii alakohtien mukaisia oikeuksia voivat rajoittaa ainoastaan fyysiset ja toiminnalliset rajoitteet toisen sopimuspuolen alueella sovellettavien lakien ja määräysten mukaisesti. Jos tällaiset rajoitukset estävät omahuolinnan ja jos maahuolintapalveluja tarjoavien yritysten välillä ei ole tehokasta kilpailua, tulee maahuolintapalvelujen olla saatavissa samoilla ja syrjimättömillä perusteilla kaikille lentoliikenteen harjoittajille, eivätkä tällaisten palvelujen hinnat saa ylittää niiden täysią kustannuksia, mukaan lukien kohtuullinen tuotto poistojen jälkeen.

Myynti, paikalliset kulut ja varojen siirto

4. Kummankin sopimuspuolen lentoliikenteen harjoittaja saa myydä lentokuljetuksia toisen sopimuspuolen alueella suoraan ja/tai lentoliikenteen harjoittajan harkinnan mukaan sen nimeämien myyntiedustajien, muiden asiamiesten tai internetin välityksellä taikka muuta käytettävissä olevaa kanavaa käyttäen. Kaikilla lentoliikenteen harjoittajilla on oikeus myydä tällaisia lentokuljetuksia ja kaikilla henkilöillä on oikeus niitä ostaa alueen valuutalla tai muiden maiden vapaasti vaihdettavilla valuutoilla.

5. Kaikilla lentoliikenteen harjoittajilla on oikeus vaihtaa ja vaadittaessa lähettää paikallisia tuloja milloin tahansa, millä tavoin tahansa, vapaasti ilman rajoituksia tai veroja, missä tahansa vapaasti vaihdettavissa olevassa valuutassa ja sovellettavalla virallisella vaihtokurssilla, toisen sopimuspuolen alueelta kotimaahansa, ja ellei se ole sovellettavien lakien ja määräysten vastaista, myös haluamaansa maahan tai maihin.

6. Kummankin sopimuspuolen lentoliikenteen harjoittajilla on oikeus maksaa paikalliset kulunsa, mukaan lukien polttoaineostot, toisen sopimuspuolen alueella paikallisessa valuutassa.

Kummankin sopimuspuolen lentoliikenteen harjoittajat voivat niin halutessaan maksaa tällaiset kustannukset toisen sopimuspuolen alueella vapaasti vaihdettavissa valuutoissa paikallisten valuuttasäännösten mukaisesti.

Yhteistyöjärjestelyt

7. Tämän sopimuksen mukaisia palveluja liikennöidessään tai tarjotessaan sopimuspuolten lentoliikenteen harjoittajat voivat osallistua yhteisiin markkinointijärjestelyihin kuten kiintiövarauksia koskeviin sopimuksiin tai yhteisten reittitunnusten käyttöä koskeviin järjestelyihin

- a) sopimuspuolten lentoliikenteen harjoittajien kanssa; ja
- b) kolmannen maan lentoliikenteen harjoittajien kanssa; ja
- c) pintakuljetuksia (maa- ja vesikuljetukset) tarjoavien yritysten kanssa;

sillä edellytyksellä, että i) lennon suorittavalla lentoliikenteen harjoittajalla on asianmukaiset liikenneoikeudet, ii) markkinovilla lentoliikenteen harjoittajilla on tarvittavat asianmukaiset reittioikeudet asiaa koskevien kahdenvälisen säännösten mukaisesti ja iii) järjestelyt täyttävät tällaisiin järjestelyihin tavanomaisesti sovellettavat turvallisuutta ja kilpailua koskevat vaatimukset. Kun myydään matkustajakuljetusta, jossa eri yhtiöt käyttävät yhteisiä reittitunnuksia, ostajalle on ilmoitettava myyntitilanteessa, tai joka tapauksessa lähtöselvityksessä tai, jos lähtöselvitystä ei vaadita jatkolennoille, koneeseen noustessa, mitkä yhtiöt liikennöivät kutakin matkan osuutta.

Pintakuljetukset

- 8. a) Kun on kyse matkustajaliikenteestä, pintakuljetusta tarjoaviin yrityksiin ei sovelleta lentoliikennettä sääteleviä lakeja ja määräyksiä pelkästään sillä perusteella, että lentoliikenteen harjoittaja tarjoaa tätä pintakuljetusta omalla nimellään. Pintakuljetusten tarjoajien harkinnassa on päättää, osallistuvatko ne yhteistyöjärjestelyihin. Päätätessään tietystä järjestelystä pintakuljetuksia tarjoavat yritykset voivat ottaa huomioon muun muassa kuluttajien edut, tekniset ja taloudelliset rajoitukset sekä rajoitukset, jotka liittyvät tilaan ja kapasiteettiin.
- b) Lisäksi sen estämättä, mitä muualla tässä sopimuksessa määrätään, molempien sopimuspuolten lentoliikenteen harjoittajien ja välillisten rahtikuljetusten tarjoajien on rajoituksetta sallittava käyttää kansainvälisten ilmakuljetusten yhteydessä mitä tahansa rahdin pintakuljetusta mihin tahansa kohteeseen tai mistä tahansa kohteista Israelin ja Euroopan unionin alueilla tai kolmansissa maissa, mukaan luettuina kuljetukset kaikille tullipalveluja tarjoaville lentoasemille ja lentoasemilta, ja tarvittaessa oikeus kuljettaa tullaamatonta rahtia voimassa olevien lakien ja määräysten mukaisesti. Lentoasemien tullipalvelujen on oltava käytettävissä tällaista rahtia varten riippumatta siitä, kuljetetaanko rahti pinta- vai lentokuljetuksena. Lentoliikenteen harjoittajat voivat katsoa parhaaksi suorittaa itse omat pintakuljetuksensa

tai sopia niistä muiden pintakuljetusta harjoittavien yritysten kanssa, mukaan luettuina muiden lentoliikenteen harjoittajien tai välillisiä lentorahtikuljetuksia tarjoavien yritysten suorittamat pintakuljetukset. Tällaisia yhdistettyjä rahtikuljetuksia voidaan tarjota yhteen sekä ilma- että pintakuljetuksen käsittävään hintaan edellyttäen, että rahdinantaja ei johdeta harhaan tällaisen kuljetuksen suhteen.

Vuokraus

- 9. a) Kummankin sopimuspuolen lentoliikenteen harjoittajat voivat tarjota sovittuja lentoliikennepalveluja käyttäen miltä tahansa lentoliikenteen harjoittajalta, myös kolmannen maan lentoliikenteen harjoittajalta, miehistön kanssa tai ilman miehistöä vuokrattua ilma-alusta, sillä edellytyksellä, että tällaiset järjestelyt ovat sellaisten lakien ja määräysten mukaiset, joita sopimuspuolet tavanomaisesti soveltavat tällaisiin järjestelyihin.
- b) Kumpikaan sopimuspuoli ei vaadi, että kalustoaan vuokraavilla lentoliikenteen harjoittajilla on tämän sopimuksen mukaiset liikenneoikeudet.
- c) Tilanteet, joissa Israelin lentoliikenteen harjoittaja tai Euroopan unionin lentoliikenteen harjoittaja vuokraa muun kuin liitteessä III mainitun kolmannen maan lentoliikenteen harjoittajan ilma-alusta miehistöineen (*wet-leasing*) harjoittaakseen tämän sopimuksen mukaisia oikeuksiaan, on pidettävä poikkeusratkaisuin tai niillä on vastattava vain tilapäistarpeisiin. Tällaiseen ratkaisuun on saatava i) ennalta hyväksyntä kalustoa vuokralle ottavan lentoliikenteen harjoittajan toimiluvan myöntäneeltä viranomaiselta ja ii) siitä on ilmoitettava sen toisen sopimuspuolen toimivaltaiselle viranomaiselle, jonne miehistöineen vuokratulla ilma-aluksella on tarkoitus liikennöidä.

Tämän alakohdan soveltamiseksi 'ilma-aluksella' tarkoitetaan sellaisen kolmannen maan lentoliikenteen harjoittajan ilma-alusta, jota ei ole asetettu toimintakieltoon Euroopan unionissa ja/tai Israelissa.

Franchising ja tuotemerkit

10. Kummankin sopimuspuolen lentoliikenteen harjoittajilla on oikeus tehdä kummankin sopimuspuolen tai kolmansien maiden yhtiöiden, myös lentoliikenteen harjoittajien, kanssa franchising- ja tuotemerkkijärjestelyjä sillä edellytyksellä, että lentoliikenteen harjoittajilla on asianmukaiset luvat ja että järjestelyt ovat sellaisten lakien ja määräysten mukaiset, joita sopimuspuolet tavanomaisesti soveltavat tällaisiin järjestelyihin; tämä koskee erityisesti määräyksiä, joissa edellytetään lennosta vastaavan lentoliikenteen harjoittajan julkistamista.

Lähtö- ja saapumisaikojen jakaminen lentoasemilla

11. Kumpikin sopimuspuoli varmistaa, että sen menettelyjä, ohjeita ja määräyksiä lähtö- ja saapumisaikojen hallinnoimiseksi sen alueella sijaitsevilla lentoasemilla sovelletaan avoimesti, tehokkaasti ja syrjimättömästi.

Sekakomitean kuuleminen

12. Jos sopimuspuoli uskoo, että toinen sopimuspuoli rikkoo tätä artiklaa, se voi ilmoittaa havainnoistaan toiselle sopimuspuolelle ja pyytää neuvottelua 22 artiklan 4 kohdan mukaisesti.

9 artikla

Tullit ja maksut

1. Saapuessaan kansainvälisessä liikenteessä sopimuspuolen alueelle toisen sopimuspuolen lentoliikenteen harjoittajien ilma-alukset, niiden vakiovarusteet, poltto- ja voiteluaineet, tekniset kulutustarvikkeet, maalaitteet, varaosat (mukaan lukien moottorit), ilma-alusten varastot (mukaan lukien mutta eivät ainoastaan elintarvikkeet, juomat ja alkoholi, tupakka ja muut tuotteet, jotka on tarkoitettu myytäväksi matkustajille tai heidän kulutettavakseen lennon aikana rajoitettuna määrinä) sekä muut tarvikkeet, jotka on tarkoitettu käytettäväksi tai joita käytetään yksinomaan kansainvälisessä liikenteessä liikennöivän ilma-aluksen toimintaa tai huoltoa varten, ovat vastavuoroisuuden perusteella vapaita kaikista tuontirajoituksista, omaisuusveroista, tulleista, valmisteveroista ja muista sen kaltaisista korvauksista ja maksuista, joita a) Euroopan unioni tai kansalliset tai paikalliset viranomaiset asettavat ja b) jotka eivät perustu annettujen palvelujen kustannuksiin, edellyttäen, että nämä varusteet ja varastot pysyvät ilma-aluksessa.

2. Tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitetuista veroista, tulleista ja maksuista, lukuun ottamatta annetun palvelun kustannuksiin perustuvia maksuja, on vapautettava vastavuoroisesti myös:

- a) ilma-alukseen kohtuullisissa rajoissa otetut sopimuspuolen alueelle tuodut tai sieltä hankitut ilma-aluksen varastot, jotka on tarkoitettu käytettäväksi toisen sopimuspuolen lentoliikenteen harjoittajan kansainvälisessä lentoliikenteessä liikennöivässä ilma-aluksessa maasta ulos suuntautuvalla lennolla silloinkin, kun näitä varastoja käytetään lennettäessä kyseisen alueen yllä tapahtuvalla matkaosuudella;
- b) sopimuspuolen alueelle tuodut maalaitteet ja varaosat (myös moottorit), jotka on tarkoitettu toisen sopimuspuolen lentoliikenteen harjoittajan kansainvälisessä liikenteessä käytettävän ilma-aluksen huoltoa tai korjausta varten;
- c) sopimuspuolen alueelle tuodut tai sieltä hankitut poltto- ja voiteluaineet ja tekniset kulutustarvikkeet, jotka on tarkoitettu käytettäväksi toisen sopimuspuolen lentoliikenteen harjoittajan kansainvälisessä lentoliikenteessä liikennöivässä ilma-aluksessa maasta ulos suuntautuvalla lennolla silloinkin, kun näitä varastoja käytetään lennettäessä kyseisen alueen yllä tapahtuvalla matkaosuudella;
- d) sopimuspuolen alueelle tuodut tai sieltä hankitut painotuotteet, sellaisena kuin niistä on säädetty sopimuspuolten tullilainsäädännössä, joita on otettu ilma-alukseen tarkoituksenaan käyttää niitä toisen sopimuspuolen lentoliikenteen harjoittajan kansainvälisessä lentoliikenteessä olevalla, sopimuspuolen alueelta ulos suuntautuvalla lennolla, silloinkin kun niitä käytetään lennettäessä sen sopimuspuolen alueen yllä olevalla matkaosuudella, jonka alueelta ne on ilma-alukseen otettu; ja

e) turvallisuus- ja turvalaitteet lentoasemilla tai rahtiterминаa-leissa tapahtuvaa käyttöä varten.

3. Tämän sopimuksen määräykset eivät estä sopimuspuolta määräämästä syrjimättömin perustein veroja, tulleja tai muita maksuja sen alueella toimitetulle polttoaineelle, jota käytetään sellaisen lentoliikenteen harjoittajan ilma-aluksessa, joka liikennöi kahden sen alueella sijaitsevan paikan välillä. Kun sopimuspuolen lentoliikenteen harjoittajat saapuvat toisen sopimuspuolen alueelle, ovat siellä tai poistuvat sieltä, niiden on noudatettava tämän toisen sopimuspuolen lakeja ja määräyksiä, jotka liittyvät lentokonepolttoaineen myyntiin, toimittamiseen ja käyttöön.

4. Sopimuspuolen lentoliikenteen harjoittajan käyttämässä ilma-aluksessa olevia vakiovarusteita tai siellä tavallisesti säilytettäviä, edellä 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuja varusteita, tarvikkeita ja varaosia saa purkaa toisen sopimuspuolen alueella ainoastaan kyseisen sopimuspuolen tulliviranomaisten luvalla, ja ne voidaan vaatia asetettaviksi mainittujen viranomaisten valvontaan siihen asti, kunnes ne viedään uudelleen maasta tai toimitetaan muulla tavoin pois tullimääräysten mukaisesti.

5. Tässä artiklassa määrättyjä vapautuksia on sovellettava myös silloin, kun sopimuspuolen lentoliikenteen harjoittajat ovat tehneet sopimuksen toisen lentoliikenteen harjoittajan kanssa, jolle toinen sopimuspuoli on myöntänyt vastaavat vapautukset, 1 ja 2 kohdassa tarkoitettujen tarvikkeiden lainaamisesta tai siirtämisestä toisen sopimuspuolen alueella.

6. Tämän sopimuksen määräykset eivät estä kumpaakaan sopimuspuolta määräämästä veroja, tulleja tai maksuja tavaroilille, jotka on myyty muuhun tarkoitukseen kuin matkustajien kulutettavaksi ilma-aluksessa liikennöitäessä niiden alueella kahden sellaisen kohteen välillä, joissa lentokoneeseen nouseminen tai siitä poistuminen on sallittua.

7. Tämän sopimuksen määräykset eivät vaikuta arvonnäköroasioihin lukuun ottamatta tuonnista kannettavaa arvonnäköroa. Tämä sopimus ei vaikuta jonkin Euroopan unionin jäsenvaltion ja Israelin välillä voimassa olevien tulojen ja pääoman kaksinkertaisen verotuksen välttämistä koskevien yleissopimusten määräyksiin.

10 artikla

Lentoasemien, laitteiden ja palvelujen käytöstä perittävät maksut

1. Kumpikin sopimuspuoli varmistaa, että käyttömaksut, joita sen maksuja perivät toimivaltaiset viranomaiset tai elimet voivat määrätä toisen sopimuspuolen lentoliikenteen harjoittajille lennonvarmistus- ja lennonjohtopalvelujen käytöstä, perustuvat kustannuksiin eivätkä ole perusteettoman syrjiviä. Kaikki tällaiset käyttömaksut toisen sopimuspuolen lentoliikenteen harjoittajille on joka tapauksessa asetettava ehdoin, jotka eivät saa olla epäsuotuisampia kuin minkä tahansa muun lentoliikenteen harjoittajan saatavilla olevat suotuisimmat ehdot.

2. Kumpikin sopimuspuoli varmistaa, että käyttömaksut, joita sen maksuja perivät toimivaltaiset viranomaiset tai elimet

voivat määrätä toisen sopimuspuolen lentoliikenteen harjoittajille lentoasemien, ilmailun turvaamisen ja niihin liittyvien toimintojen laitteiden ja palvelujen käytöstä, eivät ole perusteettoman syrjiviä ja jakautuvat tasaisesti käyttäjäryhmien kesken. Näissä maksuissa voidaan ottaa huomioon kaikki kustannukset, joita toimivaltaisille viranomaisille tai elimille aiheutuu tarvittavien lentoasema- ja turvalaitteiden ja -palvelujen tarjoamisesta kyseisellä lentoasemalla tai kyseisessä lentoasemajärjestelmässä, mutta niiden määrä ei saa ylittää kyseisiä kustannuksia. Tällaisiin maksuihin voi sisältyä kohtuullinen tuotto poistojen jälkeen. Laitteita ja palveluja, joiden käytöstä peritään maksuja, on tarjottava tehokkaasti ja taloudellisesti. Kaikki tällaiset käyttömaksut toisen sopimuspuolen lentoliikenteen harjoittajalle on joka tapauksessa asetettava ehdoin, jotka eivät saa olla epäsuotuisampia kuin minkä tahansa muun lentoliikenteen harjoittajan saatavilla olevat suotuisimmat ehdot silloin, kun maksuja asetetaan.

3. Kumpikin sopimuspuoli kannustaa alueellaan toimivia maksuja periviä toimivaltaisia viranomaisia tai elimiä neuvottelemaan laitteita ja palveluja käyttävien lentoliikenteen harjoittajien ja/tai niiden edustajien kanssa ja kannustaa maksuja periviä toimivaltaisia viranomaisia ja elimiä antamaan kullekin lentoaseman käyttäjälle tai näiden edustajille tai yhteenliittymille tiedot tekijöistä, joiden perusteella lentoaseman pitäjien kullakin lentoasemalla perimien maksujen taso on määritelty, jotta maksujen kohtuullisuutta voidaan arvioida tarkasti tämän artiklan 1 ja 2 kohdassa vahvistettujen periaatteiden mukaisesti. Kumpikin sopimuspuoli kannustaa maksuja periviä toimivaltaisia viranomaisia tai elimiä ilmoittamaan käyttäjille kaikista käyttämaksujen muutos ehdotuksista kohtuullisen hyvissä ajoin, jotta ne voivat ottaa käyttäjien mielipiteet huomioon ennen kuin muutoksia tehdään.

4. Tämän sopimuksen 23 artiklan mukaisissa riitojenratkaisumenettelyissä kummankaan sopimuspuolen ei katsota rikkoavan tämän artiklan määräyksiä, paitsi a) jos se jättää tutkimatta kohtuullisessa ajassa toisen sopimuspuolen valituksen kohteena olevan maksun tai käytännön, tai b) jos se jättää tällaisen tutkinnan jälkeen ryhtymättä kaikkiin vallassaan oleviin toimenpiteisiin korjatakseen tämän artiklan määräysten vastaisen maksun tai toimenpiteen.

11 artikla

Hinnoittelu

1. Sopimuspuolet antavat lentoliikenteen harjoittajien määritellä hintansa vapaasti ja vapaan ja oikeudenmukaisen kilpailun edellytyksillä.
2. Sopimuspuolet eivät vaadi hintojen ilmoittamista.
3. Toimivaltaiset viranomaiset voivat olla yhteydessä toisiinsa keskustellakseen esimerkiksi, mutta ei yksinomaan, perusteetomilta, kohtuuttomilta tai syrjiviltä vaikuttavista hinnoista.

12 artikla

Tilastot

1. Kumpikin sopimuspuoli toimittaa toiselle sopimuspuolelle kansallisten lakien ja määräysten mukaisesti vaaditut tilastot sekä pyynnöstä muita saatavilla olevia tilastotietoja, joita voidaan kohtuudella tarvita tämän sopimuksen mukaisen lentoliikenteen harjoittamisen arviointiin. sekakomiteassa yhteistyötä, jolla helpotetaan niiden välistä tilastotietojen vaihtoa tämän sopimuksen mukaisten lentoliikennepalvelujen kehityksen seuraamiseksi.

2. Sopimuspuolet tekevät tämän sopimuksen 22 artiklan mukaisessa sekakomiteassa yhteistyötä, jolla helpotetaan niiden välistä tilastotietojen vaihtoa tämän sopimuksen mukaisten lentoliikennepalvelujen kehityksen seuraamiseksi.

II OSASTO

SÄÄNTELY-YHTEISTYÖ

13 artikla

Lentoturvallisuus

1. Sopimuspuolet tekevät tiivistä yhteistyötä lentoturvallisuuden alalla tavoitteenaan vahvistaa, siinä määrin kuin on käytännössä mahdollista, yhdenmukaiset säännöt tai tunnustaa vastavuoroisesti toistensa turvallisuusmääräykset, sanotun kuitenkaan rajoittamatta sopimuspuolten lainsäädäntövallan käyttäjien harkintavaltaa. Sekakomitea valvoo tätä yhteistyöprosessia Euroopan lentoturvallisuusviraston avustamana.

2. Sopimuspuolet varmistavat, että niiden asiaa koskevat säädökset, säännöt ja menettelyt takaavat vähintään liitteessä IV olevassa A osassa yksilöityjä lentoliikennettä koskevia lakisäätöisiä vaatimuksia ja normeja vastaavan tason täyttymisen liitteessä VI määritellyllä tavalla.

3. Sopimuspuolten toimivaltaisten viranomaisten on tunnustettava päteviksi tässä sopimuksessa määrättyä lentoliikenteen harjoittamista varten sopimuspuolten antamat tai hyväksymät ja voimassa olevat lentokelpoisuus- ja pätevyystodistukset sekä lupakirjat edellyttäen, että tällaisia todistuksia tai lupakirjoja koskevat vaatimukset vastaavat vähintään yleissopimuksen mukaisesti vahvistettuja vähimmäisvaatimuksia. Toimivaltaiset viranomaiset voivat kuitenkin olla tunnustamatta oman alueensa yläpuolella tapahtuvia lentoja varten päteviksi sellaisia pätevyystodistuksia tai lupakirjoja, joita tällaiset muut viranomaiset ovat myöntäneet tai hyväksyneet omille kansalaisilleen.

4. Kumpikin sopimuspuoli voi milloin tahansa pyytää neuvonpitoa toisen sopimuspuolen soveltamista ilmailun laitteistoja, ohjaamomiehistöä, ilma-aluksia ja lentotoimintaa koskevista turvallisuusmääräyksistä. Neuvonpidon on tapahduttava kolmenkymmenen (30) päivän kuluessa pyynnöstä.

5. Jos sopimuspuoli katsoo tällaisen neuvonpidon jälkeen, että toinen sopimuspuoli ei noudata eikä valvo tehokkaasti 4 kohdassa tarkoitetuilla aloilla sellaisia turvallisuusmääräyksiä, jotka vastaavat yleissopimuksen mukaisesti vahvistettuja voimassa olevia vaatimuksia, toiselle sopimuspuolelle on ilmoitettava näistä havainnoista sekä toimista, joita pidetään tarpeellisina ICAO:n vaatimusten noudattamiseksi. Toisen sopimuspuolen on toteutettava asianmukaiset korjaavat toimet sovitun ajan kuluessa.

6. Sopimuspuolet varmistavat, että sellaisille sopimuspuolen rekisteröimille ilma-aluksille, joiden osalta epäillä, että ne eivät ole yleissopimuksen mukaisesti vahvistettujen kansainvälisten

lentoturvallisuusmääräysten mukaisia, ja jotka laskeutuvat toisen sopimuspuolen alueella oleville kansainvälisen lentoliikenteen käytössä oleville lentoasemille, suoritetaan tämän toisen sopimuspuolen toimivaltaisten viranomaisten toimesta asematasotarkastuksia sekä sisällä ilma-aluksessa että sen ulkopuolella ilma-aluksen ja sen miehistön asiakirjojen asianmukaisuuden varmistamiseksi ja ilma-aluksen ja sen laitteiston silmämääräisesti havaittavan kunnan toteamiseksi.

7. Kumman tahansa sopimuspuolen toimivaltaiset viranomaiset voivat toteuttaa viipymättä aiheellisia toimenpiteitä havaitessaan, että ilma-alus, ilma-aluksen osa tai toiminta

- a) ei täytä yleissopimuksen mukaisesti vahvistettuja vähimmäisvaatimuksia, tai
- b) herättää vakavia epäilyjä – mikä on havaittu 6 kohdassa tarkoitettussa tarkastuksessa yleissopimuksen 16 artiklan mukaisesti – siitä, että ilma-alus tai ilma-aluksen toiminta ei ole yleissopimuksen mukaisesti vahvistettujen vähimmäisvaatimusten mukaista, tai
- c) herättää vakavia epäilyjä siitä, että yleissopimuksen mukaisesti vahvistettuja vähimmäisvaatimuksia ei noudateta tai valvota tehokkaasti.

8. Jos sopimuspuolen toimivaltaiset viranomaiset toteuttavat 7 kohdan mukaisia toimia, niiden on viipymättä ilmoitettava siitä toisen sopimuspuolen toimivaltaisille viranomaisille ja esitettävä perustelut näille toimille.

9. Kun tarvitaan pikaisia toimia lentoliikenteen harjoittajan toiminnan turvallisuuden varmistamiseksi, kumpikin sopimuspuoli pidättää itsellään oikeuden toisen sopimuspuolen lentoliikenteen harjoittajan tai lentoliikenteen harjoittajien liikennöintiluvan välittömään peruuttamiseen tai muuttamiseen.

10. Jos 7 tai 9 kohdassa tarkoitettuja toimenpiteitä jatketaan siitä huolimatta, että ne eivät ole enää perusteltuja, kumpi tahansa sopimuspuoli voi saattaa asian sekakomitean käsiteltäväksi.

14 artikla

Ilmailun turvaaminen

1. Sopimuspuolet vahvistavat toisiaan koskevat velvoitteensa, joiden mukaan ne turvaavat siviili-ilmailun laittomilta teoilta, ja erityisesti velvoitteensa, jotka perustuvat yleissopimukseen, Tokiossa 14 päivänä syyskuuta 1963 allekirjoitettuun rikoksia ja eräitä muita tekoja ilma-aluksissa koskevaan yleissopimukseen, Haagissa 16 päivänä joulukuuta 1970 allekirjoitettuun ilma-alusten laittoman haltuunoton ehkäisemistä koskevaan yleissopimukseen, Montrealissa 23 päivänä syyskuuta 1971 allekirjoitettuun siviili-ilmailun turvallisuuteen kohdistuvien laittomien tekojen ehkäisemistä koskevaan yleissopimukseen ja Montrealissa 24 päivänä helmikuuta 1988 allekirjoitettuun kansainväliseen siviili-ilmailuun käytettävillä lentoasemilla tapahtuvien laittomien väkivallanteiden ehkäisemistä koskevaan lisäpöytäkirjaan, siltä osin kuin sopimuspuolet ovat näiden yleissopimusten osapuolia, sekä kaikkiin muihin siviili-ilmailun turvaamista koskeviin yleissopimuksiin ja pöytäkirjoihin, joiden osapuolia sopimuspuolet ovat.

2. Sopimuspuolet antavat pyynnöstä toisilleen kaikkea tarvittavaa apua siviili-ilma-alusten laittoman haltuunoton ja muiden sellaisten laittomien tekojen ehkäisemiseksi, jotka vaarantavat tällaisten ilma-alusten, niiden matkustajien ja miehistön, lentoasemien ja lennonvarmistuspalvelujen turvallisuuden, sekä kaikkien muiden siviili-ilmailun turvaamiseen kohdistuvien uhkien torjumiseksi.

3. Sopimuspuolet toimivat keskinäisissä suhteissaan ICAO:n vahvistamien ja yleissopimuksen liitteiksi otettujen ilmailun turvaamista koskevien standardien ja, siinä määrin kuin sopimuspuolet niitä soveltavat, suositeltujen menettelytapojen mukaisesti, siltä osin kuin näitä turvamääräyksiä voidaan soveltaa sopimuspuoliin. Sopimuspuolet edellyttävät, että niiden rekisterissä olevien ilma-alusten käyttäjät sekä sellaiset lentotoiminnan harjoittajat, joiden päätoimipaikka tai vakinainen kotipaikka on niiden alueella, ja niiden alueella olevien lentoasemien pitäjät toimivat vähintään kyseisten ilmailun turvaamista koskevien määräysten mukaisesti.

4. Sopimuspuolet varmistavat, että niiden alueella toteutetaan tehokkaita toimenpiteitä ilma-alusten suojaamiseksi sekä matkustajien ja heidän käsimatkatavaroidensa tarkastamiseksi ja asiainkuuluvien tarkastusten suorittamiseksi miehistölle, rahdille (ruumassa kuljetettavat matkatavarat mukaan lukien) ja ilma-aluksen varastoille ennen ilma-alukseen nousemista tai sen kuormaamista sekä näiden tapahtumien aikana, ja että kyseisiä toimenpiteitä mukautetaan lisääntyneisiin uhkiin vastaamiseksi. Sopimuspuolet suostuvat siihen, että niiden lentoliikenteen harjoittajien voidaan edellyttää noudattavan 3 kohdassa tarkoitettuja toisen sopimuspuolen soveltamia ilmailun turvaamista koskevia määräyksiä ilma-aluksen saapuessa kyseisen toisen sopimuspuolen alueelle, ollessa siellä tai lähtiessä sieltä. Kun sopimuspuoli saa tiedon erityisestä uhasta, joka kohdistuu tiettyyn toisen sopimuspuolen alueelle suuntautuvaan tai sieltä tulevaan lentoon tai tällaisten lentojen sarjaan, sen on ilmoitettava asiasta toiselle sopimuspuolelle, ja ensin mainittu sopimuspuoli voi päättää 6 kohdan mukaisesti erityisistä turvatoimista erityiseen uhkaan vastaamiseksi.

5. Sopimuspuolet sopivat tavoittelevansa toistensa turvavaihtimusten vastavuoroista tunnustamista. Tätä varten ne tekevät hallinnollisia järjestelyjä, jotka mahdollistavat neuvottelemisen olemassa olevista tai suunnitelluista ilmailun turvaamistoimenpiteistä sekä sopimuspuolten toteuttamia laadunvalvontatoimenpiteitä koskevan yhteistyön ja tietojen jakamisen. Sopimuspuoli voi myös pyytää toisen sopimuspuolen yhteistyötä sen arvioimiseksi, täyttävätkö kyseisen toisen sopimuspuolen erityiset turvatoimet pyynnön esittäneen sopimuspuolen vaatimukset. Arviointien tulokset huomioon ottaen pyynnön esittänyt sopimuspuoli voi päättää, että toisen sopimuspuolen alueella sovelletaan vastaavantasoisia turvatoimia, jolloin lennolta toiselle siirtyvät matkatavarat ja/tai rahti voidaan vapauttaa pyynnön esittäneen sopimuspuolen alueella suoritettavista tarkastuksista. Tällainen päätös on toimitettava toiselle sopimuspuolelle.

6. Kumpikin sopimuspuoli myös reagoi myönteisesti kaikkiin toisen sopimuspuolen pyyntöihin, jotka koskevat erityisen uhan torjumiseen liittyviä kohtuullisia erityisturvatoimia. Vain ellei se ole hätätilanteessa mahdotonta, kumpikin sopimuspuoli ilmoittaa ennalta toiselle sopimuspuolelle kaikista erityisturvatoimista,

joita se aikoo ottaa käyttöön ja joilla voi olla merkittävä taloudellinen tai toiminnallinen vaikutus tämän sopimuksen mukaisiin lentoliikennepalveluihin. Kumpi tahansa sopimuspuoli voi pyytää sekakomiteaa kokoontumaan tämän sopimuksen 22 artiklan mukaisesti keskustelemaan tällaisista turvatoimista.

7. Kun tapahtuu siviili-ilma-aluksen laitton haltuunotto tai muu laitton teko, joka vaarantaa tällaisen ilma-aluksen, sen matkustajien ja miehistön, lentoasemien tai lennonvarmistuspalvelujen turvallisuuden, tai on olemassa tällaisen laittoman haltuunoton tai muun laittoman teon uhka, sopimuspuolten on autettava toisiaan helpottamalla tiedonvälitystä ja toteuttamalla muita asianmukaisia toimenpiteitä, joiden tavoitteena on saattaa tällainen tapahtuma tai sen uhka nopeasti ja turvallisesti päätökseen.

8. Kumpikin sopimuspuoli toteuttaa kaikki käytännössä toteuttamiskelpoisina pitämänsä toimenpiteet varmistaakseen, että ilma-alus, joka otettu laittomasti haltuun tai joutunut jonkin muun laittoman teon kohteeksi ja on maassa sopimuspuolen alueella, pidetään maassa, paitsi jos sen lähdön salliminen on välttämätöntä ihmishenkien suojelemiseksi. Tällaisista toimenpiteistä päätetään yhteisten neuvottelujen pohjalta aina kun se on mahdollista.

9. Kun sopimuspuolella on perusteltua syytä uskoa, että toinen sopimuspuoli on poikennut tässä artiklassa vahvistetuista ilmailun turvaamista koskevista määräyksistä, kyseinen sopimuspuoli voi pyytää viipymättä neuvotteluja toisen sopimuspuolen kanssa.

10. Ellei tyydyttävään sopimukseen päästä viidentoista (15) päivän kuluessa tällaisen pyynnön esittämisestä, sopimuspuolella on oikeus kieltäytyä myöntämästä toisen sopimuspuolen yhdelle tai useammalle lentoliikenteen harjoittajalle liikennöintilupaa, peruuttaa se, rajoittaa sen soveltamista tai asettaa sille ehtoja, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tämän sopimuksen 4 artiklan soveltamista.

11. Välittömän ja poikkeuksellisen vaaratilanteen uhatessa sopimuspuoli voi toteuttaa tilapäisiä toimenpiteitä ennen kuin viisitoista (15) päivää on kulunut.

12. Sopimuspuolet vahvistavat, että harkitessaan turvatoimia sopimuspuolen on arvioitava mahdolliset kielteiset taloudelliset ja toiminnalliset vaikutukset tämän sopimuksen mukaiseen lentoliikenteeseen, ja lain sallimissa rajoissa otettava tällaiset tekijät huomioon määriteltäessä, mitkä toimenpiteet ovat tarpeen ja aiheellisia kyseisten turvanäkökohtien käsittelemiseksi, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tarvetta toteuttaa välittömiä lentoliikenteen turvatoimenpiteitä.

13. Kaikkien 10 tai 11 kohdan nojalla sovellettavien toimenpiteiden toteuttaminen on keskeytettävä, kun toinen sopimuspuoli noudattaa täysimääräisesti tämän artiklan määräyksiä.

14. Sen estämättä, mitä tässä artiklassa määrätään, sopimuspuolet sopivat, ettei kummankaan sopimuspuolen tarvitse paljastaa tietoja, jotka voisivat vaarantaa jommankumman sopimuspuolen kansallisen turvallisuuden.

15 artikla

Ilmaliikenteen hallinta

1. Sopimuspuolet sitoutuvat tekemään tiivistä yhteistyötä ilmaliikenteen hallinnan alalla yhtenäisen eurooppalaisen ilmati-

lan laajentamiseksi Israelin alueelle yleisen ilmaliikenteen turvallisuuden ja yleisen tehokkuuden parantamiseksi, kapasiteetin käytön optimoimiseksi ja viivästysten minimoimiseksi. Tätä varten Israel osallistuu tarkkailijana yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan komitean työhön. Sekakomitea seuraa tätä yhteistyöprosessia.

2. Helpottaakseen yhtenäistä eurooppalaista ilmatilaa koskevan lainsäädännön soveltamista alueellaan

a) Israel toteuttaa tarvittavat toimenpiteet ilmaliikenteen hallintaan liittyvien institutionaalisten rakenteidensa mukauttamiseksi yhtenäiseen eurooppalaiseen ilmatilaan, erityisesti perustamalla tarvittavan kansallisen valvontaelimen, jonka on oltava vähintään toiminnallisesti riippumaton ilmaliikenteen hallintapalvelujen tarjoajista, ja

b) Euroopan unioni ottaa Israelin mukaan soveltuviin yhtenäiseen eurooppalaiseen ilmatilaan liittyviin lennonvarmistuspalveluihin, ilmatilaa ja yhteentoimivuutta koskeviin toiminnallisiin aloitteisiin, erityisesti koordinoimalla SESAR-hanketta asiaankuuluvalla tavalla.

3. a) Sopimuspuolet varmistavat, että niiden asiaa koskevat säädökset, säännöt ja menettelyt takaavat vähintään liitteessä IV olevan B osan A jaksossa yksilöityjä lentoliikennettä koskevia lakisääteisiä vaatimuksia ja normeja vastaavan tason täyttymisen liitteessä VI määritellyllä tavalla.

b) Sopimuspuolet pyrkivät toimimaan liitteessä IV olevan B osan B jaksossa yksilöityjen lentoliikennettä koskevien Euroopan unionin lakisääteisten vaatimusten ja normien mukaisesti liitteessä VI määritellyllä tavalla.

16 artikla

Ympäristö

1. Sopimuspuolet toteavat, että ympäristönsuojelu on tärkeä osatekijä kehitettäessä kansainvälistä ilmailupolitiikkaa ja pantaessa sitä täytäntöön.

2. Sopimuspuolet tunnustavat, että siviili-ilmailun ympäristövaikutusten rajoittamiseksi tarvitaan tehokkaita maailmanlaajuisia, alueellisia, kansallisia ja/tai paikallisia toimia.

3. Sopimuspuolet toteavat, että on tärkeää toimia yhdessä ja tarkastella monenvälisissä keskusteluissa ilmailun vaikutuksia ympäristöön ja talouteen ja minimoida niitä sekä varmistaa, että mahdolliset lieventävät toimenpiteet ovat täysin yhdenmukaisia tämän sopimuksen tavoitteiden kanssa.

4. Minkään tässä sopimuksessa ei voida katsoa rajoittavan sopimuspuolen toimivaltaisten viranomaisten valtuuksia toteuttaa kaikki asiaankuuluvat toimenpiteet lentoliikenteen ympäristövaikutusten ehkäisemiseksi tai niiden käsittelemiseksi muulla tavoin, edellyttäen, että näitä toimenpiteitä sovelletaan kansallisuudesta riippumatta.

5. Sopimuspuolet varmistavat, että niiden asiaa koskevat säädökset, säännöt ja menettelyt takaavat vähintään liitteessä IV olevassa C osassa yksilöityjä lentoliikennettä koskevia lakisääteisiä vaatimuksia ja normeja vastaavan tason täyttymisen liitteessä VI määritellyllä tavalla.

17 artikla

Lentoliikenteen harjoittajien korvausvastuu

1. Sopimuspuolet vahvistavat tiettyjen kansainvälistä ilmakuljetusta koskevien sääntöjen yhtenäistämistä Montrealissa 28 päivänä toukokuuta 1999 tehdyn yleissopimuksen (Montrealin yleissopimus) mukaiset velvollisuutensa.

2. Sopimuspuolet varmistavat, että niiden asiaa koskevat säädökset, säännöt ja menettelyt takaavat vähintään liitteessä IV olevassa D osassa yksilöityjä lentoliikennettä koskevia lakisääteisiä vaatimuksia ja normeja vastaavan tason täyttymisen liitteessä VI määritellyllä tavalla.

18 artikla

Kuluttajien oikeudet ja henkilötietojen suoja

Sopimuspuolet varmistavat, että niiden asiaa koskevat säädökset, säännöt ja menettelyt takaavat vähintään liitteessä IV olevassa E osassa yksilöityjä lentoliikennettä koskevia lakisääteisiä vaatimuksia ja normeja vastaavan tason täyttymisen liitteessä VI määritellyllä tavalla.

19 artikla

Tietokonepohjaiset paikanvarausjärjestelmät

Sopimuspuolet soveltavat tietokonepohjaisia paikanvarausjärjestelmiä koskevia lakejaan ja määräyksiään, mukaan lukien kilpailusäännöt, oikeudenmukaisesti ja syrjimättömästi. Sopimuspuolen tietokonepohjaisten paikanvarausjärjestelmien, lentoliikenteen harjoittajien ja matkatoimistojen on saatava vastaava kohdeltu kuin toisen sopimuspuolen alueella toimivien tietokonepohjaisten paikanvarausjärjestelmien, lentoliikenteen harjoittajien ja matkatoimistojen.

20 artikla

Sosiaaliset näkökohdat

Sopimuspuolet varmistavat, että niiden asiaa koskevat säädökset, säännöt ja menettelyt takaavat vähintään liitteessä IV olevassa F osassa yksilöityjä lentoliikennettä koskevia lakisääteisiä vaatimuksia ja normeja vastaavan tason täyttymisen liitteessä VI määritellyllä tavalla.

III OSASTO

INSTITUTIONAALISET JÄRJESTELYT

21 artikla

Tulkinta ja soveltaminen

1. Sopimuspuolet toteuttavat kaikki aiheelliset yleiset ja erityiset toimenpiteet varmistaakseen tästä sopimuksesta johtuvien velvoitteiden täyttämisen ja pidäytyvät toimenpiteistä, jotka voisivat vaarantaa tämän sopimuksen tavoitteiden saavuttamisen.

2. Sopimuspuolet ovat omalla alueellaan vastuussa tämän sopimuksen ja erityisesti sen liitteessä IV yksilöityjen lentoliikennettä koskevien lakisääteisten vaatimusten ja normien asianmukaisesta täytäntöönpanosta liitteessä VI määritellyllä tavalla.

3. Kumpikin sopimuspuoli antaa toiselle sopimuspuolelle kaikki tarvittavat tiedot ja kaiken tarvittavan avun, jollei kyseisen sopimuspuolen sovellettavasta lainsäädännöstä muuta johdu, jos kyseinen toinen sopimuspuoli suorittaa määräysten mahdollisia rikkomuksia koskevaa tutkintaa sille tämän sopimuksen nojalla kuuluvan toimivallan mukaisesti.

4. Aina kun sopimuspuolet toimivat niille tämän sopimuksen nojalla kuuluvan toimivallan mukaisesti asioissa, jotka koskevat toisen sopimuspuolen etua, viranomaisia tai sen yrityksiä, tämän toisen sopimuspuolen toimivaltaisille viranomaisille tiedotetaan asiasta ja niille annetaan mahdollisuus esittää huomautuksia ennen lopullisen päätöksen tekemistä.

22 artikla

Sekakomitea

1. Perustetaan sopimuspuolten edustajista koostuva komitea, jäljempänä 'sekakomitea', joka vastaa tämän sopimuksen hallinnoinnista ja huolehtii sen asianmukaisesta täytäntöönpanosta. Tätä varten sekakomitea antaa suosituksia ja tekee päätöksiä tässä sopimuksessa määrätyissä asioissa.

2. Sekakomitean päätökset hyväksytään yksimielisesti ja ne sitovat molempia sopimuspuolia. Sopimuspuolet panevat päätökset täytäntöön omien sääntöjensä mukaisesti.

3. Sekakomitea vahvistaa työjärjestyksensä.

4. Sekakomitea kokoontuu tarvittaessa ja vähintään kerran vuodessa. Kumpi tahansa sopimuspuoli voi pyytää kokouksen koollekutsumista.

5. Sopimuspuoli voi myös pyytää sekakomitean koollekutsumista tämän sopimuksen tulkintaan tai soveltamiseen liittyvien kysymysten ratkaisemiseksi. Tällainen kokous on järjestettävä mahdollisimman pian, mutta viimeistään kahden kuukauden kuluttua pyynnön esittämisestä, elleivät sopimuspuolet toisin sovi.

6. Tämän sopimuksen moitteettoman täytäntöönpanon varmistamiseksi sopimuspuolet vaihtavat tietoja ja neuvottelevat kumman tahansa sopimuspuolen pyynnöstä sekakomiteassa.

7. Jos jompikumpi sopimuspuoli katsoo, että toinen sopimuspuoli ei ole pannut sekakomitean päätöstä asianmukaisesti täytäntöön, ensin mainittu voi pyytää, että asiaa käsitellään sekakomiteassa. Jos sekakomitea ei pääse asiassa ratkaisuun kahden kuukauden kuluessa siitä, kun asia on annettu sen käsiteltäväksi, pyynnön esittänyt sopimuspuoli voi toteuttaa tämän sopimuksen 24 artiklan mukaisia suojatoimenpiteitä.

8. Sekakomitean päätöksissä mainitaan päivämäärä, johon mennessä sopimuspuolten on pantava ne täytäntöön, sekä muut taloudellisille toimijoille mahdollisesti merkitykselliset tiedot.

9. Jos sekakomitea ei tee päätöstä asiasta kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun asia on annettu sen käsiteltäväksi, sopimuspuolet voivat toteuttaa tämän sopimuksen 24 artiklan mukaisesti tilapäisiä suojatoimenpiteitä, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 2 kohdan soveltamista.

10. Sekakomiteassa käsitellään kysymyksiä, jotka liittyvät sopimuspuolten lentoliikenteen harjoittajien osake-enemmistön hallintaan vaikuttaviin kahdenvälisiin investointeihin tai muihin sopimuspuolten lentoliikenteen harjoittajien tosiasiallisessa määräysvallassa.

11. Sekakomitea kehittää myös yhteistyötä

- a) toteuttamalla tämän sopimuksen II osastossa määrätyt sääntely-yhteistyöprosessiin liittyvät erityistehtävänsä;
- b) edistämällä asiantuntijataso tietojenvaihtoa uusista lainsäädäntöaloitteista ja lainsäädännön kehittämisestä eri aloilla, mukaan lukien ilmailun turvaaminen, lentoturvallisuus, ympäristö, ilmailun infrastruktuuri (myös lähtö- ja saapumiset), kilpailuympäristö sekä kuluttajansuoja;
- c) selvittämällä säännöllisesti tämän sopimuksen täytäntöönpanon aiheuttamia sosiaalisia vaikutuksia erityisesti työllisyyteen ja kehittämällä asianmukaisia toimintamalleja perusteluihin huolenaiheisiin;
- d) sopimalla yksimielisesti menettelyä koskevista ehdotuksista, toimintatavoista tai asiakirjoista, jotka liittyvät suoraan tämän sopimuksen toteutumiseen;
- e) käsittelemällä tämän sopimuksen mahdollisia kehittämiskohteita, mukaan lukien sopimuksen muutoksia koskevat suositukset; ja
- f) tarkastelemalla liitteessä IV olevan A.1 osaston soveltamista (luettelo toimintakielttoon asetetuista lentoliikenteen harjoittajista).

12. Sopimuspuolten yhteisenä tavoitteena on maksimoida kuluttajille, lentoliikenteen harjoittajille, työntekijöille ja yhteisöille aiheutuvat hyödyt ulottamalla tämä sopimus koskemaan kolmansia maita. Tätä varten sekakomitea laatii ehdotuksen edellytyksistä ja menettelyistä, mukaan lukien tämän sopimuksen tarvittavat muutokset, jotka olisivat tarpeen kolmansien maiden sopimukseen liittymistä varten.

23 artikla

Riitujen ratkaiseminen ja välimiesmenettely

1. Kumpi tahansa sopimuspuoli voi pyytää diplomaattiteitse assosiaatiosopimuksen mukaisesti perustettua assosiaationeuvostoa käsittelemään tämän sopimuksen soveltamista tai tulkintaa koskevaa riitaa, jota ei ole ratkaistu tämän sopimuksen 22 artiklan mukaisesti. Tämän artiklan soveltamiseksi assosiaatiosopimuksella perustettu assosiaationeuvosto toimii sekakomiteana.
2. Assosiaationeuvosto voi ratkaista riidan päätöksellään.
3. Sopimuspuolet toteuttavat tarvittavat toimenpiteet 2 kohdassa tarkoitetun päätöksen täytäntöönpanemiseksi.

4. Jos sopimuspuolet eivät kykene ratkaisemaan riitaa 2 kohdan mukaisesti, se annetaan jommankumman sopimuspuolen pyynnöstä kolmijäsenisen välityslautakunnan käsiteltäväksi seuraavien menettelyjen mukaisesti:

- a) kumpikin sopimuspuoli nimeää välimiehen kuudenkymmenen (60) päivän kuluessa siitä, kun välityslautakunta on vastaanottanut ilmoituksen välimiesmenettelyä koskevasta pyynnöstä, jonka toinen sopimuspuoli on lähettänyt diplomaattiteitse; sopimuspuolten olisi nimettävä kolmas välimies seuraavien kuudenkymmenen (60) päivän kuluessa. Jos toinen sopimuspuolista ei ole nimennyt välimiestä sovittuun ajankuluessa, tai jos kolmatta välimiestä ei nimetä sovittuun ajankuluessa, jompikumpi sopimuspuoli voi pyytää ICAO:n neuvoston puheenjohtajaa nimeämään tarpeen mukaan joko välimiehen tai välimiehet;
- b) edellä olevan a alakohdan mukaisesti nimetyn kolmannen välimiehen olisi oltava sellaisen kolmannen valtion kansalainen, jolla on diplomaattisuhteet molempiin sopimuspuoliin nimityshetkellä, ja hän toimii välityslautakunnan puheenjohtajana;
- c) välityslautakunta sopii omasta työjärjestyksestään; ja
- d) ellei välityslautakunnan lopullisesta päätöksestä muuta johdu, välitysmenettelyyn liittyvät kustannukset jaetaan tasapuolisesti sopimuspuolten kesken.

5. Välityslautakunta voi yhden sopimuspuolen pyynnöstä määrätä toisen sopimuspuolen panemaan täytäntöön väliaikaisia toimenpiteitä ennen välityslautakunnan lopullista päätöstä.

6. Välityslautakunta pyrkii hyväksymään väliaikaisen päätöksen tai lopullisen päätöksen yksimielisesti. Jos yksimielisyyttä ei voida saavuttaa, välityslautakunta hyväksyy päätöksensä enemmistöäänestyksellä.

7. Jos sopimuspuoli ei noudata välityslautakunnan tämän artiklan mukaisesti tekemää päätöstä kolmenkymmenen (30) päivän kuluessa mainitun päätöksen tiedoksiantamisesta, toinen sopimuspuoli voi kyseisen laiminlyönnin koko keston ajaksi peruuttaa kokonaan tai tilapäisesti tämän sopimuksen nojalla sopimusta rikkovalle sopimuspuolelle myönnettyt edut tai rajoittaa niitä.

24 artikla

Suojatoimenpiteet

1. Sopimuspuolet toteuttavat yleisiä tai erityisiä toimenpiteitä tästä sopimuksesta johtuvien velvollisuuksiensa täyttämiseksi. Ne huolehtivat siitä, että tämän sopimuksen tavoitteet saavutetaan.
2. Jos jompikumpi sopimuspuoli katsoo, että toinen sopimuspuoli on jättänyt täyttämättä tämän sopimuksen mukaisen velvoitteensa, se voi toteuttaa aiheellisia toimenpiteitä. Suojatoimenpiteiden soveltamisala ja kesto on rajoitettava siihen, mikä on ehdottomasti tarpeen tilanteen korjaamiseksi tai tämän sopimuksen ylläpitämiseksi. Ensimmäisessä on käytettävä toimenpiteitä, jotka aiheuttavat vähiten häiriötä tämän sopimuksen toteutumiselle.

3. Sopimuspuoli, joka harkitsee suojatoimenpiteiden toteuttamista, ilmoittaa asiasta sekakomitean välityksellä toiselle sopimuspuolelle sekä antaa kaikki olennaiset tiedot asiasta.

4. Sopimuspuolet aloittavat viipymättä sekakomiteassa neuvottelut yleisesti hyväksyttävissä olevan ratkaisun löytämiseksi.

5. Asianomainen sopimuspuoli saa toteuttaa suojatoimenpiteitä vasta yhden kuukauden kuluttua 3 kohdan mukaisen ilmoituksen päivämäärästä, jollei 4 kohdan mukaista neuvottelumenettelyä ole saatu päätökseen ennen ilmoitettua määräaika, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 3 artiklan 1 kohdan d alakohdan, 4 artiklan 1 kohdan d alakohdan, 13 artiklan ja 14 artiklan soveltamista.

6. Asianomainen sopimuspuoli ilmoittaa toteutetuista toimenpiteistä viipymättä sekakomitealle ja antaa kaikki olennaiset tiedot asiasta.

7. Kaikki tämän artiklan mukaisesti toteutettavat toimet keskeytetään heti, kun rikkomukseen syyllistynyt sopimuspuoli täyttää tämän sopimuksen määräykset.

25 artikla

Sopimuksen maantieteellinen laajentaminen

Sopimuspuolet sitoutuvat jatkuvaan vuoropuheluun, jonka tarkoituksena on varmistaa yhdenmukaisuus tämän sopimuksen ja Barcelonan prosessin välillä ja lopullisena tavoitteena yhteinen Euro-Välimeri-ilmailualue. Sen vuoksi sekakomiteassa tarkastellaan 22 artiklan 11 kohdan mukaisesti mahdollisuutta sopia yhteisistä muutoksista vastaavankaltaisten Euro-Välimeri-ilmailusopimusten huomioon ottamiseksi.

26 artikla

Suhde muihin sopimuksiin

1. Tämän sopimuksen määräykset korvaavat Israelin ja jäsenvaltioiden kahdenvälisen sopimusten ja järjestelyjen vastaavat määräykset. Sen estämättä, mitä muissa tämän sopimuksen määräyksissä määrätään, sellaisten näihin kahdenvälisiin sopimuksiin tai muihin järjestelyihin perustuvien voimassa olevien liikenneoikeuksien ja turvajärjestelyjen käyttämistä, jotka eivät kuulu tämän sopimuksen soveltamisalaan tai ovat sitä suotuisampia, voidaan kuitenkin jatkaa. Lentoliikenteen harjoittajien osalta tällaisten oikeuksien ja järjestelyjen käyttämistä voivat jatkaa

a) Euroopan unionin lentoliikenteen harjoittajat sillä edellytyksellä, ettei näiden voimassa olevien oikeuksien tai muiden järjestelyjen käyttämiseen liity kansallisuuteen perustuvaa syrjintää Euroopan unionin lentoliikenteen harjoittajien välillä;

b) Israelin valtion lentoliikenteen harjoittajat.

2. Jos sopimuspuolet liittyvät johonkin monenväliseen sopimukseen tai hyväksyvät ICAO:n tai jonkin muun kansainvälisen järjestön tekemän päätöksen, joka koskee tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvia kysymyksiä, ne ottavat asian esille sekakomiteassa sen selvittämiseksi, olisiko tätä sopimusta tarkistettava asian huomioon ottamiseksi.

3. Tämän sopimuksen soveltaminen ei rajoita kummankaan sopimuspuolen päätöksiä, joita tehdään ICAO:n tulevaisuudessa mahdollisesti antamien suositusten täytäntöönpanemiseksi. Sopimuspuolet eivät vetoa tähän sopimukseen tai mihinkään sen osaan perusteena ICAO:ssa esiin tuotaville vastustaville näkemyksille, jotka koskevat vaihtoehtoisia toimintatapoja tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvissa asioissa.

4. Sopimuspuolet ovat yhtä mieltä siitä, että mikään ei rajoita tai estä tulevaisuudessa turvajärjestelyjen sopimista Israelin valtion hallituksen ja kunkin Euroopan unionin jäsenvaltion hallituksen välillä niissä turvatoimiin liittyvissä kysymyksissä, jotka eivät kuulu EU:n yksinomaiseen toimivaltaan. Sopimuspuolet sopivat kuitenkin i) pitävänsä ensisijaisena vaihtoehtona, aina kuin mahdollista ja 14 artiklan 5 kohdan mukaisesti, turvajärjestelyistä sopimista EU:n tasolla ja ii) antavansa sekakomitealle asiaan kuuluvat tiedot tällaisista kahdenvälisistä turvajärjestelyistä, jollei 14 artiklan 14 kohdasta muuta johdu.

27 artikla

Muutokset

1. Jos jompikumpi sopimuspuoli haluaa muuttaa tämän sopimuksen määräyksiä, se ilmoittaa asiasta sekakomitealle. Tämän sopimuksen muutokset tulevat voimaan 30 artiklan mukaisesti.

2. Sekakomitea voi toisen sopimuspuolen ehdotuksesta ja tämän artiklan mukaisesti päättää muuttaa tämän sopimuksen liitteitä.

3. Tällä sopimuksella ei rajoiteta sopimuspuolten oikeutta antaa yksipuolisesti uutta lainsäädäntöä tai muuttaa voimassa olevaa lainsäädäntöään liitteessä IV mainitulla lentoliikenteen alalla, edellyttäen, että tämä tapahtuu syrjimättömyyden periaatetta ja tämän sopimuksen määräyksiä noudattaen.

4. Jos jompikumpi sopimuspuoli aikoo antaa uutta lainsäädäntöä tai muuttaa voimassa olevaa lainsäädäntöään liitteessä IV mainitulla lentoliikenteen alalla, sen on ilmoitettava asiasta toiselle sopimuspuolelle tarpeen ja mahdollisuuksien mukaan. Tällaisten tietojen antaminen ja alustava näkemystenvaihto voidaan järjestää sekakomiteassa, jos toinen sopimuspuoli sitä pyytää.

5. Kumpikin sopimuspuoli ilmoittaa säännöllisesti ja mahdollisimman pian toiselle sopimuspuolelle uudesta lainsäädännöstä tai muutoksesta voimassa olevaan lainsäädäntönsä liitteessä IV mainitulla lentoliikenteen alalla. Tällaisten tietojen antaminen voidaan järjestää sekakomiteassa. Kummankin tahansa sopimuspuolen pyynnöstä sekakomitea järjestää kuudenkymmenen (60) päivän kuluessa näkemysten vaihdon tällaisen uuden lainsäädännön tai muutoksen mahdollisista vaikutuksista sopimuksen asianmukaiseen toteutumiseen.

6. Tämän sopimuksen asianmukaisen toteutumisen varmistamiseksi sekakomitea

a) tekee päätöksen, jolla tarkistetaan tämän sopimuksen liitettä IV ja/tai VI siten, että siihen sisällytetään, tarvittaessa vastavuoroisuutta noudattaen, kyseinen uusi lainsäädäntö tai muutos; tai

- b) tekee päätöksen, jolla kyseinen uusi lainsäädäntö tai muutos katsotaan tämän sopimuksen mukaiseksi; tai
- c) päättää muista kohtuullisessa ajassa toteutettavista toimenpiteistä, jotka koskevat kyseessä olevaa uutta lainsäädäntöä tai muutosta.

28 artikla

Sopimuksen irtisanominen

1. Tämä sopimus tehdään rajoittamattomaksi ajaksi.
2. Kumpi tahansa sopimuspuoli voi milloin tahansa ilmoittaa kirjallisesti diplomaattitieteiselle toiselle sopimuspuolelle päätöksentään irtisanoa tämä sopimus. Ilmoitus toimitetaan samanaikaisesti ICAO:lle. Tämän sopimuksen voimassaolo lakkaa keskiyöllä (GMT) sen IATA:n liikennöintikauden päättyessä, joka oli käynnissä vuoden kuluttua sopimuksen irtisanomista koskevan ilmoituksen päiväyksestä, jollei irtisanomisilmoitusta peruuteta sopimuspuolten sopimuksella ennen mainitun määräajan päättymistä.

29 artikla

Rekisteröinti Kansainvälisessä siviili-ilmailujärjestössä ja Yhdistyneiden kansakuntien pääsihteeristössä

Tämä sopimus ja sen muutokset rekisteröidään ICAO:ssa ja YK:n pääsihteeristössä.

30 artikla

Sovelaminen ja voimaantulo

1. Tätä sopimusta sovelletaan väliaikaisesti sopimuspuolten kansallisen lainsäädännön mukaisesti päivästä, jona sopimuspuolet allekirjoittavat sen.
2. Tämä sopimus tulee voimaan kuukauden kuluttua viimeimmän sellaisen diplomaattisen nootin päiväyksestä, jolla sopimuspuolet vahvistavat, että kaikki sopimuksen voimaantulon edellyttämät tarvittavat menettelyt on saatettu päätökseen. Tätä noottienvaihtoa varten Israel toimittaa Euroopan unionille ja sen jäsenvaltioille osoitetun diplomaattisen nootin Euroopan unionin neuvoston pääsihteeristölle ja Euroopan unionin neuvoston pääsihteeristö toimittaa Israelille Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden diplomaattisen nootin. Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden nootin on sisällettävä kunkin jäsenvaltion tiedonanto, jossa vahvistetaan, että jäsenvaltio on saattanut päätökseen tämän sopimuksen voimaantulon edellyttämät menettelyt.

TÄMÄN VAKUUDEKSI alla mainitut täysivaltaiset edustajat ovat allekirjoittaneet tämän sopimuksen.

Tehty Luxemburgissa kymmenentenä päivänä kesäkuuta vuonna kaksituhattakolmetoista, mikä vastaa Tammúzkuun toista päivää vuonna viisituhattaseitsemänsataaseitsemänkymmentäkolme heprealaisessa kalenterissa, kahtena kappaleena bulgarian, englannin, espanjan, hollannin, italian, kreikan, latvian, liettuan, maltan, portugalin, puolan, ranskan, romanian, ruotsin, saksan, slovakian, sloveenin, suomen, tanskan, tšekin, unkarin, viron ja heprean kielellä, ja jokainen teksti on yhtä todistusvoimainen.

Voor het Koninkrijk België
Pour le Royaume de Belgique
Für das Königreich Belgien

Deze handtekening verbindt eveneens het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.
Cette signature engage également la Région wallonne, la Région flamande et la Région de Bruxelles-Capitale.
Diese Unterschrift bindet zugleich die Wallonische Region, die Flämische Region und die Region Brüssel-Hauptstadt.

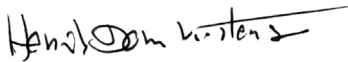
За Република България

Za Českou republiku

For Kongeriget Danmark

Für die Bundesrepublik Deutschland

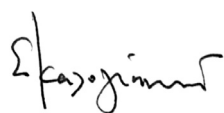
Eesti Vabariigi nimel

Thar cheann Na hÉireann
For Ireland

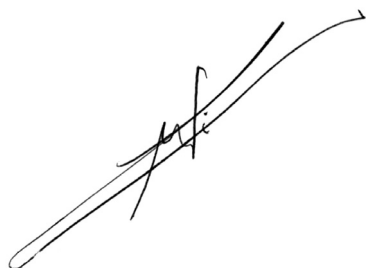
Για την Ελληνική Δημοκρατία

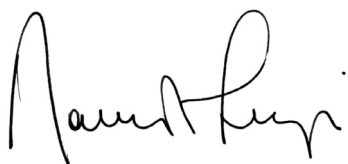
Por el Reino de España

Pour la République française

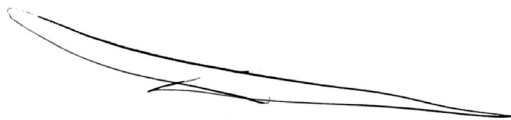
Per la Repubblica italiana

Για την Κυπριακή Δημοκρατία

Latvijas Republikas vārdā –

Lietuvos Respublikos vardu

Pour le Grand-Duché de Luxembourg

Magyarország részéről

Għal Malta

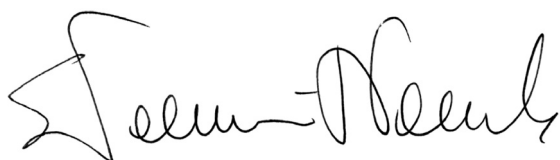
Voor het Koninkrijk der Nederlanden

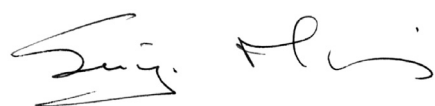
Für die Republik Österreich

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej

Pela República Portuguesa

Pentru România

Za Republiko Slovenijo

Za Slovenskú republiku

Suomen tasavallan puolesta

För Republiken Finland

För Konungariket Sverige

Ingeger Bendrot

For the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland

Stefan Hummel

За Европейския съюз
Por la Unión Europea
Za Evropskou unii
For Den Europæiske Union
Für die Europäische Union
Euroopa Liidu nimel
Για την Ευρωπαϊκή Ένωση
For the European Union
Pour l'Union européenne
Per l'Unione europea
Eiropas Savienības vārdā –
Europos Sąjungos vardu
Az Európai Unió részéről
Għall-Unjoni Ewropea
Voor de Europese Unie
W imieniu Unii Europejskiej
Pela União Europeia
Pentru Uniunea Europeană
Za Európsku úniu
Za Evropsko unijo
Euroopan unionin puolesta
För Europeiska unionen

בשם ממשלת מדינת ישראל

—

LIITE I

SOVITUT LENTOLIIKENNEPALVELUT JA MÄÄRÄTYT REITIT

1. Tähän liitteeseen sovelletaan tämän sopimuksen liitteessä II olevia siirtymämääryksiä.
2. Kumpikin sopimuspuoli myöntää toisen sopimuspuolen lentoliikenteen harjoittajille oikeuden tarjota lentoliikennepalveluja seuraavilla reiteillä:
 - a) Euroopan unionin lentoliikenteen harjoittajat:

Paikat Euroopan unionissa – yksi tai useampi välillä oleva paikka Euromed-maissa ⁽¹⁾, ECAA-maissa ⁽²⁾ tai liitteessä III luetelluissa maissa – yksi tai useampi paikka Israelissa;
 - b) Israelin lentoliikenteen harjoittajat:

Paikat Israelissa – yksi tai useampi välillä oleva paikka Euromed-maissa, ECAA-maissa tai liitteessä III luetelluissa maissa – yksi tai useampi paikka Euroopan unionissa.
3. Tämän liitteen 2 kohdan mukaisesti harjoitettavien lentoliikennepalvelujen lähtö- tai päätepisteen on sijaittava Israelin lentoliikenteen harjoittajien tapauksessa Israelin alueella ja Euroopan unionin lentoliikenteen harjoittajien osalta Euroopan unionin alueella.
4. Kummankin sopimuspuolen lentoliikenteen harjoittajat voivat valintansa mukaan joillakin tai kaikilla lennoillaan:
 - a) liikennöidä jompaankumpaan tai kumpaankin suuntaan;
 - b) yhdistää samaan lentoon eri lennonnumeroita;
 - c) liikennöidä missä yhdistelmässä ja missä järjestyksessä tahansa tämän liitteen 2 kohdassa tarkoitettuihin välillä oleviin paikkoihin sekä sopimuspuolten alueilla oleviin paikkoihin;
 - d) jättää väliin minkä tahansa paikan tai mitkä tahansa paikat;
 - e) siirtää missä tahansa paikassa ilma-aluksestaan liikennettä toiseen ilma-alukseensa;
 - f) tehdä välilaskuja mihin tahansa paikkaan kummankin sopimuspuolen alueella tai sen ulkopuolella, sanotun kuitenkin rajoittamatta tämän sopimuksen 2 artiklan 2 kohdan soveltamista;
 - g) harjoittaa kauttakulkuliikennettä toisen sopimuspuolen alueen halki; ja
 - h) yhdistää liikennettä samaan ilma-alukseen riippumatta siitä, mistä tällainen liikenne on lähtöisin.
5. Kumpikin sopimuspuoli antaa lentoliikenteen harjoittajien määritellä tarjoamansa kansainvälisen lentoliikenteen tiheyden ja määrän markkinoilla vallitsevien kaupallisten näkökohtien perusteella. Tämän oikeuden mukaisesti kumpikaan sopimuspuoli ei saa yksipuolisesti rajoittaa liikenteen määrää, tiheyttä tai palvelun säännöllisyyttä taikka toisen sopimuspuolen lentoliikenteen harjoittajien käyttämien ilma-alusten tyyppiä tai tyyppisiä muista kuin tullitoimintaan, teknisiin, operatiivisiin tai ympäristönäkökohtiin tai terveyden suojeluun liittyvistä syistä tai tämän sopimuksen 7 artiklan soveltamiseksi.
6. Kummankin sopimuspuolen lentoliikenteen harjoittajat voivat liikennöidä – myös yhteistunnuksin – mihin tahansa paikkoihin sellaisessa kolmannessa maassa, joka ei sisälly määrättyihin reitteihin, sillä edellytyksellä, että ne eivät harjoita viidennen vapauden liikenneoikeuksia.
7. Sen estämättä, mitä muualla tässä liitteessä määrätään, tämä sopimus ei anna oikeuksia, jotka mahdollistavat kansainvälisen lentoliikenteen harjoittamisen sellaiseen kolmanteen maahan, sellaisesta kolmannesta maasta tai sellaisen kolmannen maan alueen kautta, jolla ei ole diplomaattisuhteita kaikkiin sopimuspuoliin.

(1) "Euromed-maat" ovat Algeria, Egypti, Israel, Jordania, Libanon, Libya, Marokko, Palestiinalaisalue, Syyria, Tunisia ja Turkki.

(2) "ECAA-mailla" tarkoitetaan Euroopan yhteisen ilmailualueen perustamista koskevan monenvälisen sopimuksen sopimuspuolia: Euroopan unionin jäsenvaltiot, Albanian tasavalta, Bosnia ja Hertsegovina, Kroatian tasavalta, entinen Jugoslavian tasavalta Makedonia, Islannin tasavalta, Montenegron tasavalta, Norjan kuningaskunta, Serbian tasavalta ja Yhdistyneiden kansakuntien turvallisuusneuvoston päätöslauselman nro 1244 mukaisesti Kosovo.

LIITE II

SIIRTYMÄMÄÄRÄYKSET

1. Sen estämättä, mitä tämän liitteen 2 ja 3 kohdassa määrätään, kaikkien oikeuksien, mukaan lukien liikenneoikeudet, ja suotuisampien kohteluiden, jotka on jo myönnetty Israelin ja Euroopan unionin jäsenvaltioiden välisissä, tämän sopimuksen allekirjoituspäivänä voimassa olleissa kahdenvälisissä sopimuksissa tai järjestelyissä, käyttämistä jatketaan tämän sopimuksen 3 artiklan mukaisesti. Lentoliikenteen harjoittajien osalta tällaisten oikeuksien ja järjestelyjen käyttämistä voivat jatkaa
 - a) Euroopan unionin lentoliikenteen harjoittajat sillä edellytyksellä, ettei näiden voimassa olevien oikeuksien tai muiden järjestelyjen käyttämiseen liity kansallisuuteen perustuvaa syrjintää Euroopan unionin lentoliikenteen harjoittajien välillä;
 - b) Israelin valtion lentoliikenteen harjoittajat.
2. Matkustaja-, rahti- ja/tai postipalvelujen osalta, erikseen tai yhdessä, Israelin ja Euroopan unionin jäsenvaltioiden lentoliikenteen harjoittajilla on oikeus harjoittaa kolmannen ja neljännen vapauden liikenneoikeuksia määrättyillä reiteillä seuraavien siirtymämääräysten mukaisesti:
 - a) Sopimuksen allekirjoituspäivästä alkaen ja ainoastaan säännöllisen lentoliikenteen osalta:
 - i. kullakin reitillä, lukuun ottamatta liitteessä V määrättyjä reittejä, liikennöintiluvan saaneilla lentoliikenteen harjoittajilla on oikeus liikennöidä sovellettavien kahdenvälisten sopimusten tai järjestelyjen nojalla käytettävissä oleva määrä viikoittaisia vuoroja tai seitsemän (7) viikoittaista vuoroa sen mukaan, kumpi lukumäärä on suurempi; ja
 - ii. liitteessä V määrättyillä reiteillä liikennöintiluvan saaneilla lentoliikenteen harjoittajilla on oikeus liikennöidä liitteessä V mainittu määrä viikoittaisia vuoroja.

Tämän sopimuksen allekirjoituspäivästä alkaen kullekin reitille liikennöintiluvan saaneiden lentoliikenteen harjoittajien lukumäärää ei rajoiteta kummankaan sopimuspuolen osalta.
 - b) Tämän sopimuksen allekirjoituspäivää seuraavan IATA:n ensimmäisen kesäaikataulukauden ensimmäisestä päivästä alkaen ja ainoastaan säännöllisen lentoliikenteen osalta liikennöintiluvan saaneilla lentoliikenteen harjoittajilla on oikeus liikennöidä
 - i. tämän sopimuksen liitteessä V olevassa A osassa määrättyillä reiteillä kolme (3) viikoittaista lisävuoroa liitteessä V olevassa A osassa mainitun viikoittaisen vuorojen määrän lisäksi; ja
 - ii. kaikilla muilla reiteillä, myös liitteessä V olevassa B osassa määrättyillä reiteillä, seitsemän (7) viikoittaista lisävuoroa edellä olevan a alakohdan i ja ii alakohdan soveltamisesta seuraavan viikoittaisten vuorojen määrän lisäksi.
 - c) Tämän sopimuksen allekirjoituspäivää seuraavan IATA:n toisen kesäaikataulukauden ensimmäisestä päivästä alkaen ja ainoastaan säännöllisen lentoliikenteen osalta liikennöintiluvan saaneilla lentoliikenteen harjoittajilla on oikeus liikennöidä
 - i. tämän sopimuksen liitteessä V olevassa A osassa määrättyillä reiteillä kolme (3) viikoittaista lisävuoroa edellä olevan b alakohdan i alakohdan soveltamisesta seuraavan viikoittaisen vuorojen määrän lisäksi; ja
 - ii. kaikilla muilla reiteillä, myös liitteessä V olevassa B osassa määrättyillä reiteillä, seitsemän (7) viikoittaista lisävuoroa edellä olevan b alakohdan ii alakohdan soveltamisesta seuraavan viikoittaisten vuorojen määrän lisäksi.
 - d) Ellei jäljempänä olevasta 4 kohdasta muuta johdu, tämän sopimuksen allekirjoituspäivää seuraavan IATA:n kolmannen kesäaikataulukauden ensimmäisestä päivästä alkaen ja ainoastaan säännöllisen lentoliikenteen osalta liikennöintiluvan saaneilla lentoliikenteen harjoittajilla on oikeus liikennöidä
 - i. tämän sopimuksen liitteessä V olevassa A osassa määrättyillä reiteillä neljä (4) viikoittaista lisävuoroa edellä olevan c alakohdan i alakohdan soveltamisesta seuraavan viikoittaisen vuorojen määrän lisäksi; ja
 - ii. kaikilla muilla reiteillä, myös liitteessä V olevassa B osassa määrättyillä reiteillä, seitsemän (7) viikoittaista lisävuoroa edellä olevan c alakohdan ii alakohdan soveltamisesta seuraavan viikoittaisten vuorojen määrän lisäksi.
 - e) Tämän sopimuksen allekirjoituspäivää seuraavan IATA:n neljännen kesäaikataulukauden ensimmäisestä päivästä alkaen ja ainoastaan säännöllisen lentoliikenteen osalta liikennöintiluvan saaneilla lentoliikenteen harjoittajilla on oikeus liikennöidä
 - i. tämän sopimuksen liitteessä V olevassa A osassa määrättyillä reiteillä neljä (4) viikoittaista lisävuoroa edellä olevan d alakohdan i alakohdan soveltamisesta seuraavan viikoittaisen vuorojen määrän lisäksi; ja

- ii. kaikilla muilla reiteillä, myös liitteessä V olevassa B osassa määrätyillä reiteillä, seitsemän (7) viikottaista lisävuoroa edellä olevan d alakohdan ii alakohdan soveltamisesta seuraavan viikoittaisten vuorojen määrän lisäksi.
- f) Tämän sopimuksen allekirjoituspäivää seuraavan IATA:n viidennen kesäaikataulukauden ensimmäisestä päivästä alkaen sovelletaan liitteen I määräyksiä, ja sopimuspuolten lentoliikenteen harjoittajilla on oikeus vapaasti harjoittaa kolmannen ja neljännen vapauden liikenneoikeuksia määrätyillä reiteillä ilman kapasiteettiin, viikoittaiseen vuoro-
tiheyteen tai palvelun säännöllisyyteen kohdistuvia rajoituksia.
3. Tilauslentoliikenteen osalta:
- a) Tämän sopimuksen allekirjoituspäivästä tilauslentoliikenteen harjoittamiselle on edelleen saatava hyväksyntä sopimuspuolten asianomaisilta viranomaisilta, joiden on käsiteltävä tällaisia pyyntöjä myönteisessä hengessä; ja
- b) Edellä 2 kohdan f alakohdassa määritellystä päivästä alkaen sovelletaan liitteen I määräyksiä, ja sopimuspuolten lentoliikenteen harjoittajilla on oikeus vapaasti harjoittaa kolmannen ja neljännen vapauden liikenneoikeuksia määrätyillä reiteillä ilman kapasiteettiin, viikoittaiseen vuoro-
tiheyteen, liikennöintiluvan saaneiden lentoliikenteen harjoittajien määrään tai palvelun säännöllisyyteen kohdistuvia rajoituksia.
4. Sekakomitea kokoontuu ennen tämän liitteen 2 kohdan f alakohdassa määriteltyä päivämäärää tarkastelemaan tämän sopimuksen täytäntöönpanoa ja arvioimaan tässä liitteessä kuvatun siirtymäkauden kahden ensimmäisen vaiheen taloudellisia vaikutuksia. Tämän arvioinnin pohjalta, ja rajoittamatta sille tämän sopimuksen 22 artiklassa annettua toimivaltaa, sekakomitea voi yksimielisesti päättää
- a) viivästyttää yhteisesti sovitun ajanjakson verran, joka saa olla korkeintaan kaksi vuotta, 2 kohdan d, e ja f alakohdan täytäntöönpanoa tietyillä reiteillä, jos edellä mainitussa arvioinnissa todetaan, että säännölliselle lentoliikenteelle asetettuja rajoituksia on kierretty tilauslentoliikenteen avulla, tai että sopimuspuolten lentoliikenteen harjoittajien kuljettamissa liikennemäärissä vallitsee merkittävä epätasapaino, joka voi vaarantaa lentoliikennepalvelujen säilyttämisen; tai
- b) kasvattaa 2 kohdan d alakohdan i alakohdassa ja 2 kohdan e alakohdan i alakohdassa määriteltyä lisävuorojen määrää.
- Jos sekakomitea ei pääse asiassa yksimielisyyteen, kumpi tahansa sopimuspuoli voi toteuttaa tämän sopimuksen 22 artiklan mukaisia suojatoimenpiteitä.
5. Se, että Israel panee täytäntöön liitteessä IV tarkoitettussa Euroopan unionin lentoliikennelainsäädännössä asetetut lakisääteiset vaatimukset ja normit ja soveltaa niitä, varmennetaan sekakomitean päätöksellä Euroopan unionin tekemän arvioinnin pohjalta. Tällainen arviointi suoritetaan aikaisintaan i) päivänä, jona Israel ilmoittaa sekakomitealle toteuttaneensa tämän sopimuksen liitteeseen IV perustuvan yhdenmukaistamisen, tai ii) kolmen vuoden kuluttua tämän sopimuksen voimaantulosta.
6. Sen estämättä, mitä liitteessä I määrätään, ja rajoittamatta tämän sopimuksen 26 artiklan 1 kohdan ja tämän liitteen 1 kohdan soveltamista, tämän liitteen 5 kohdassa tarkoitetun päätöksen hyväksymispäivään asti sopimuspuolten lentoliikenteen harjoittajilla ei ole oikeutta harjoittaa viidennen vapauden liikenneoikeuksia, ei myöskään Euroopan unionissa sijaitsevien paikkojen välillä, kun ne tarjoavat sovittuja lentoliikennepalveluja määrätyillä reiteillä.

*LIITE III***LUETTELO SOPIMUKSEN 3, 4 JA 8 ARTIKLASSA SEKÄ LIITTEESSÄ I TARKOITETUISTA MUISTA VALTIOISTA**

1. Islannin tasavalta (Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen nojalla)
 2. Liechtensteinin ruhtinaskunta (Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen nojalla)
 3. Norjan kuningaskunta (Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen nojalla)
 4. Sveitsin valaliitto (Euroopan yhteisön ja Sveitsin valaliiton välisen lentoliikennesopimuksen nojalla)
-

LIITE IV

SIVILI-ILMAILUUN LIITTYVÄT SÄÄNNÖT

Tässä sopimuksessa tarkoitetut Euroopan unionin lainsäädännön vastaavat lakisääteiset vaatimukset ja normit on annettu seuraavissa säädöksissä. Yksittäisiä säädöksiä koskevat erityiset mukautukset on tarvittaessa mainittu niiden jäljessä. Vastaavia lakisääteisiä vaatimuksia ja normeja sovelletaan liitteen VI mukaisesti, jollei tässä liitteessä tai siirtymämääräyksiä koskevassa liitteessä II muuta määrätä.

A. LENTOTURVALLISUUS

A.1 Luettelo toimintakieltoon asetetuista lentoliikenteen harjoittajista

Israel toteuttaa mahdollisimman pian sellaisia toimenpiteitä vastaavat toimenpiteet, joita EU:n jäsenvaltiot ovat toteuttaneet turvallisuussyistä toimintakieltoon asetettujen lentoliikenteen harjoittajien luettelon pohjalta.

Toimenpiteet toteutetaan niiden asiaankuuluvien sääntöjen mukaisesti, jotka koskevat toimintakieltoon asetettujen lentoliikenteen harjoittajien luettelon laatimista ja julkaisemista sekä lennon suorittavan lentoliikenteen harjoittajan ilmoittamista lentomat kustajille. Säännöt on vahvistettu seuraavissa EU:n säädöksissä:

N:o 2111/2005

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 2111/2005, annettu 14 päivänä joulukuuta 2005, yhteisössä toimintakieltoon asetettuja lentoliikenteen harjoittajia koskevan yhteisön luettelon laatimisesta ja lennon suorittavan lentoliikenteen harjoittajan ilmoittamisesta lentomat kustajille sekä direktiivin 2004/36/EY 9 artiklan kumoamisesta

Sovellettavat säännökset: 1 ja 13 artikla, liite

N:o 473/2006

Komission asetus (EY) N:o 473/2006, annettu 22 päivänä maaliskuuta 2006, yhteisössä toimintakieltoon asetettuja lentoliikenteen harjoittajia koskevan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 2111/2005 II luvussa tarkoitetun yhteisön luettelon laatimissäännöistä

Sovellettavat säännökset: 1–6 artikla, liitteet A–C

N:o 474/2006

Komission asetus (EY) N:o 474/2006, annettu 22 päivänä maaliskuuta 2006, yhteisössä toimintakieltoon asetettuja lentoliikenteen harjoittajia koskevasta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 2111/2005 luvussa II tarkoitetusta yhteisön luettelosta

sellaisena kuin se on säännöllisesti muutettuna komission asetuksilla

Sovellettavat säännökset: 1–3 artikla, liitteet A–B

Jos toimenpide aiheuttaa vakavaa huolta Israelille, Israel voi keskeyttää sen soveltamisen, jolloin sen on viipymättä annettava asia sekakomitean käsiteltäväksi tämän sopimuksen 22 artiklan 11 kohdan f alakohdan mukaisesti.

A.2 Onnettomuuksien/vaaratilanteiden tutkinta ja poikkeamista ilmoittaminen

A.2.1: N:o 996/2010

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 996/2010, annettu 20 päivänä lokakuuta 2010, siviili-ilmailun onnettomuuksien ja vaaratilanteiden tutkinnasta ja ehkäisemisestä ja direktiivin 94/56/EY kumoamisesta

Sovellettavat säännökset: 1–5 artikla, 8–17 artikla, 18 artiklan 1 ja 2 kohta, 20–21 artikla, 23 artikla, liite

A.2.2: N:o 2003/42

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2003/42/EY, annettu 13 päivänä kesäkuuta 2003, poikkeamien ilmoittamisesta siviili-ilmailun alalla

Sovellettavat säännökset: 1–6 artikla ja 8–9 artikla

B. ILMALIIKENTEEN HALLINTA

PERUSASETUKSET

A jakso:

B.1: N:o 549/2004

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 549/2004, annettu 10 päivänä maaliskuuta 2004, yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan toteuttamisen puitteista (puiteasetus)

Sovellettavat säännökset: 1 artiklan 1–3 kohta, 2 artikla, 4 artiklan 1–4 kohta, 9–10 artikla, 11 artiklan 1–2 kohta, 11 artiklan 3 kohdan b alakohta, 11 artiklan 3 kohdan d alakohta, 11 artiklan 4–6 kohta ja 13 artikla

B.2: N:o 550/2004

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EY) N:o 550/2004, annettu 10 päivänä maaliskuuta 2004, lennonvarmistuspalvelujen tarjoamisesta yhtenäisessä eurooppalaisessa ilmatilassa (palveluntarjonta-asetus)

Sovellettavat säännökset: 2 artiklan 1 ja 2 kohta, 2 artiklan 4–6 kohta, 4 artikla, 7 artiklan 1 ja 2 kohta, 7 artiklan 4 ja 5 kohta, 7 artiklan 7 kohta, 8 artiklan 1 kohta, 8 artiklan 3 ja 4 kohta, 9 artikla, 10–11 artikla, 12 artiklan 1–4 kohta, 18 artiklan 1 ja 2 kohta ja liite II

B.3: N:o 551/2004

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EY) N:o 551/2004, annettu 10 päivänä maaliskuuta 2004, yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan organisoinnista ja käytöstä (ilmatila-asetus)

Sovellettavat säännökset: 1 artikla, 3 a artikla, 4 artikla, 6 artiklan 1–5 kohta, 6 artiklan 7 kohta, 7 artiklan 1 kohta, 7 artiklan 3 kohta ja 8 artikla

B.4: N:o 552/2004

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EY) N:o 552/2004, annettu 10 päivänä maaliskuuta 2004, eurooppalaisen ilmailukentteen hallintaverkon yhteentoimivuudesta (yhteentoimivuusasetus)

Sovellettavat säännökset: 1–3 artikla, 4 artiklan 2 kohta, 5–6 a artikla, 7 artiklan 1 kohta, 8 artikla ja liitteet I–V

Asetukset N:o 549–552/2004 sellaisina kuin ne ovat muutettuina Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EY) N:o 1070/2009, annettu 21 päivänä lokakuuta 2009, asetusten (EY) N:o 549/2004, (EY) N:o 550/2004, (EY) N:o 551/2004 ja (EY) N:o 552/2004 muuttamisesta Euroopan ilmailujärjestelmän suorituskyvyn ja kestävyuden parantamiseksi

B.5: Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EY) N:o 216/2008, annettu 20 päivänä helmikuuta 2008, yhteisistä siviili-ilmailua koskevista säännöistä ja Euroopan lentoturvallisuusviraston perustamisesta sekä neuvoston direktiivin 91/670/ETY, asetuksen (EY) N:o 1592/2002 ja direktiivin 2004/36/EY kumoamisesta

sellaisena kuin se on muutettuna Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EY) N:o 1108/2009, annettu 21 päivänä lokakuuta 2009, asetuksen (EY) N:o 216/2008 muuttamisesta lentopaikkojen, ilmailukentteen hallinnan ja lennonvarmistuspalvelujen osalta sekä direktiivin 2006/23/EY kumoamisesta

Sovellettavat säännökset: 3 artikla, 8 b artiklan 1–3 kohta, 8 b artiklan 5 ja 6 kohta, 8 c artiklan 1–10 kohta ja liite V b

B jakso:

B.2: N:o 550/2004

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EY) N:o 550/2004, annettu 10 päivänä maaliskuuta 2004, lennonvarmistuspalvelujen tarjoamisesta yhtenäisessä eurooppalaisessa ilmatilassa (palveluntarjonta-asetus)

Sovellettavat säännökset: 2 artiklan 3 kohta, 7 artiklan 6 kohta, 7 artiklan 8 kohta, 8 artiklan 2 kohta, 8 artiklan 5 kohta, 9 a artiklan 1–5 kohta ja 13 artikla

B.3: N:o 551/2004

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EY) N:o 551/2004, annettu 10 päivänä maaliskuuta 2004, yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan organisoinnista ja käytöstä (ilmatila-asetus)

Sovellettavat säännökset: 3 artikla ja 6 artiklan 6 kohta

Asetukset N:o 549–552/2004 sellaisina kuin ne ovat muutettuina Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EY) N:o 1070/2009, annettu 21 päivänä lokakuuta 2009, asetusten (EY) N:o 549/2004, (EY) N:o 550/2004, (EY) N:o 551/2004 ja (EY) N:o 552/2004 muuttamisesta Euroopan ilmailujärjestelmän suorituskyvyn ja kestävyuden parantamiseksi

B.5: Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EY) N:o 216/2008, annettu 20 päivänä helmikuuta 2008, yhteisistä siviili-ilmailua koskevista säännöistä ja Euroopan lentoturvallisuusviraston perustamisesta sekä neuvoston direktiivin 91/670/ETY, asetuksen (EY) N:o 1592/2002 ja direktiivin 2004/36/EY kumoamisesta

sellaisena kuin se on muutettuna Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EY) N:o 1108/2009, annettu 21 päivänä lokakuuta 2009, asetuksen (EY) N:o 216/2008 muuttamisesta lentopaikkojen, ilmailukentteen hallinnan ja lennonvarmistuspalvelujen osalta sekä direktiivin 2006/23/EY kumoamisesta

Sovellettavat säännökset: 8 b artiklan 4 kohta, 8 c artiklan 10 kohta ja liitteessä V b oleva 4 kohta

TÄYTÄNTÖÖNPANOSÄÄNNÖT

Seuraavia säädöksiä sovelletaan ja ne ovat merkityksellisiä, jollei liitteessä VI toisin määrätä ”perusasetuksiin” liittyvien vastaavien lakisäätteisten vaatimusten ja normien osalta:

Puitteet (asetus (EY) N:o 549/2004)

- Komission asetus (EU) N:o 691/2010, annettu 29 päivänä heinäkuuta 2010, lennonvarmistuspalvelujen ja verkko-toimintojen suorituskyvyn kehittämisjärjestelmästä ja lennonvarmistuspalvelujen tarjoamista koskevista yhteisistä vaatimuksista annetun asetuksen (EY) N:o 2096/2005 muuttamisesta

Palvelujen tarjonta (asetus (EY) N:o 550/2004)

- Komission asetus (EY) N:o 482/2008, annettu 30 päivänä toukokuuta 2008, lennonvarmistuspalvelujen tarjoajilta vaadittavasta ohjelmistojen turvallisuuden varmistusjärjestelmästä ja asetuksen (EY) N:o 2096/2005 liitteen II muuttamisesta

Ilmatila (asetus (EY) N:o 551/2004)

- Komission asetus (EU) N:o 255/2010, annettu 25 päivänä maaliskuuta 2010, ilmaliikennevirtojen säätelyä koskevista yhteisistä säännöistä
- Komission asetus (EY) N:o 730/2006, annettu 11 päivänä toukokuuta 2006, ilmatilan luokittelusta ja näkölentosääntöjen mukaisten lentojen sallimisesta lentopinnan 195 yläpuolella
- Komission asetus (EY) N:o 2150/2005, annettu 23 päivänä joulukuuta 2005, ilmatilan joustavaa käyttöä koskevista yhteisistä säännöistä

Yhteentoimivuus (asetus (EY) N:o 552/2004)

- Komission asetus (EU) N:o 677/2011, annettu 7 päivänä heinäkuuta 2011, ilmaliikenteen hallintaverkon toimintojen toteuttamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä ja asetuksen (EU) N:o 691/2010 muuttamisesta
- Komission asetus (EU) N:o 929/2010, annettu 18 päivänä lokakuuta 2010, asetuksen (EY) N:o 1033/2006 muuttamisesta sen 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen ICAOn määräysten osalta
- Komission asetus (EU) N:o 73/2010, annettu 26 päivänä tammikuuta 2010, ilmailutietojen ja ilmailutiedotuksen laatua koskevista vaatimuksista yhtenäistä eurooppalaista ilmatilaa varten
- Komission asetus (EY) N:o 262/2009, annettu 30 päivänä maaliskuuta 2009, S-moodikyselykoodien koordinoitua jakamista ja käyttöä koskevista vaatimuksista yhtenäisessä eurooppalaisessa ilmatilassa
- Komission asetus (EY) N:o 633/2007, annettu 7 päivänä kesäkuuta 2007, lennonjohtoyksiköiden välillä tapahtuvaan lentoja koskevien tietojen ilmoittamiseen, lentojen koordinointiin ja niiden siirtämiseen käytettävän lentotietosanomien siirtoyhteyksikäytännön soveltamisvaatimuksista
- Komission asetus (EY) N:o 1033/2006, annettu 4 päivänä heinäkuuta 2006, lentoa edeltävän vaiheen lentosuunnitelmia koskeviin menettelyihin liittyvistä vaatimuksista yhtenäistä eurooppalaista ilmatilaa varten
- Komission asetus (EY) N:o 1032/2006, annettu 6 päivänä heinäkuuta 2006, lennonjohtoyksiköiden väliseen lentoja koskevien tietojen ilmoittamiseen, lentojen koordinointiin ja niiden siirtämiseen tarkoitettujen lentotietojen vaihdon automaattisten järjestelmien vaatimuksista

Asetuksesta 216/2008, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella 1108/2009, johtuvat ilmaliikenteen hallintaa ja lennonvarmistuspalveluja koskevat vaatimukset

- Komission asetus (EU) N:o 805/2011, annettu 10 päivänä elokuuta 2011, lennonjohtajien lupakirjoja ja eräitä todistuksia koskevista yksityiskohtaisista säännöistä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 216/2008 mukaisesti
- Komission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 1034/2011, annettu 17 päivänä lokakuuta 2011, ilmaliikenteen hallinnan ja lennonvarmistuspalvelujen turvallisuusvalvonnasta ja asetuksen (EU) N:o 691/2010 muuttamisesta
- Komission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 1035/2011, annettu 17 päivänä lokakuuta 2011, lennonvarmistuspalvelujen tarjoamista koskevista yhteisistä vaatimuksista sekä asetusten (EY) N:o 482/2008 ja (EU) N:o 691/2010 muuttamisesta

C. YMPÄRISTÖ

C.1: N:o 2002/30

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2002/30/EY, annettu 26 päivänä maaliskuuta 2002, meluun liittyvien toimintarajoitusten asettamista yhteisön lentoasemilla koskevien sääntöjen ja menettelyjen vahvistamisesta, sellaisena kuin se on muutettuna tai mukautettuna vuoden 2003 liittymisasiakirjalla ja vuoden 2005 liittymisasiakirjalla

Sovellettavat säännökset: 3–5 artikla, 7 artikla, 9–10 artikla, 11 artiklan 2 kohta, 12 artikla ja liitteessä II oleva 1–3 kohta

C.2: N:o 2006/93

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2006/93/EY, annettu 12 päivänä joulukuuta 2006, kansainvälisen siviili-ilmailun yleissopimuksen liitteen 16 (toinen painos 1988) niteessä I olevan II osan 3 lukuun kuuluvien ääntä hitaammin lentävien lentokoneiden liikennöimisen sääntelystä

Sovellettavat säännökset: 1–3 artikla ja 5 artikla

D. LENTOLIIKENTEEN HARJOITTAJIEN KORVAUSVASTUUS

D.1: N:o 2027/97

Neuvoston asetus (EY) N:o 2027/97, annettu 9 päivänä lokakuuta 1997, lentoliikenteen harjoittajien korvausvastuusta onnettomuustapauksissa

sellaisena kuin se on muutettuna

— Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EY) N:o 889/2002, annettu 13 päivänä toukokuuta 2002, neuvoston asetuksen (EY) N:o 2027/97 muuttamisesta

Sovellettavat säännökset: 2 artiklan 1 kohdan a alakohta, 2 artiklan 1 kohdan c–g alakohta ja 3–6 artikla

E. KULUTTAJIEN OIKEUDET JA HENKILÖTIETOJEN SUOJA

E.1: N:o 90/314

Neuvoston direktiivi 90/314/ETY, annettu 13 päivänä kesäkuuta 1990, matkapaketeista, pakettilomista ja pakettikiertomatkoista

Sovellettavat säännökset: 1–3 artikla, 4 artiklan 1 ja 2 kohta, 4 artiklan 4–7 kohta, 5 ja 6 artikla

E.2: N:o 95/46

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 95/46/EY, annettu 24 päivänä lokakuuta 1995, yksilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta

Sovellettavat säännökset: 1–34 artikla

E.3: N:o 261/2004

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 261/2004, annettu 11 päivänä helmikuuta 2004, matkustajille heidän lennolle pääsyä epäämisen sekä lentojen peruuttamisen tai pitkäaikaisen viivästymisen johdosta annettavaa korvausta ja apua koskevista yhteisistä säännöistä sekä asetuksen (ETY) N:o 295/91 kumoamisesta

Sovellettavat säännökset: 1–16 artikla

E.4: N:o 1107/2006

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1107/2006, annettu 5 päivänä heinäkuuta 2006, vammaisten ja liikuntarajoitteisten henkilöiden oikeuksista lentoliikenteessä

Sovellettavat säännökset: 1 artiklan 1 kohta, 2–16 artikla, liitteet I ja II

F. SOSIAALISET NÄKÖKOHDAT

F.1: N:o 2000/79

Neuvoston direktiivi 2000/79/EY, annettu 27 päivänä marraskuuta 2000, Euroopan lentoyhtiöiden liiton (AEA), Euroopan kuljetustyöntekijöiden liiton (ETF), Euroopan ohjaamomiestyöyhdistyksen (ECA), Euroopan alueellisten lentoyhtiöiden yhdistyksen (ERA) ja Kansainvälisen tilauslentoyhtiöiden järjestön (IACA) tekemän, siviili-ilmailun liikkuvien työntekijöiden työajan järjestämistä koskevan eurooppalaisen sopimuksen täytäntöönpanosta

Sovellettavat säännökset: liitteessä olevan 1 lausekkeen 1 kohta ja 2–9 lauseke

LIITE V

Osa A: Sovitut perusliikennöintitiheydet tietyillä reiteillä, joilla vuoroja on vähintään 14

Palvelun tyyppi	Reitit		Peruskapasiteetti (viikoittaiset vuorot)
Matkustajat	Wien	Tel-Aviv (TLV)	Ensimmäisellä lentoliikenteen harjoittajalla: 14 Toisella ja sitä seuraavilla lentoliikenteen harjoittajilla: 3
Matkustajat	Pariisi (CDG - ORY - BVA)	Tel-Aviv (TLV)	Ensimmäisellä lentoliikenteen harjoittajalla: rajoittamaton Toisella ja sitä seuraavilla lentoliikenteen harjoittajilla: 7
Matkustajat	Frankfurt	Tel-Aviv (TLV)	14
Matkustajat	Ateena	Tel-Aviv (TLV)	14
Matkustajat	Rooma	Tel-Aviv (TLV)	25
Matkustajat	Madrid	Tel-Aviv (TLV)	21
Matkustajat/ rahti	Lontoo (LHR)	Tel-Aviv (TLV)	Kahdella ensimmäisellä lentoliikenteen harjoittajalla: rajoittamaton

Osa B: Sovitut perusliikennöintitiheydet tietyillä reiteillä, joilla vuoroja on enemmän kuin 7 mutta vähemmän kuin 14

Palvelun tyyppi	Reitit		Peruskapasiteetti (viikoittaiset vuorot)
Matkustajat	Milano	Tel-Aviv (TLV)	13
Matkustajat	Berliini	Tel-Aviv (TLV)	11
Matkustajat	Barcelona	Tel-Aviv (TLV)	10
Matkustajat	München	Tel-Aviv (TLV)	10

LAKISÄÄTEISET VAATIMUKSET JA NORMIT, JOTKA ON TÄYTETTÄVÄ SOVELLETTAESSA EU:N JA ISRAELIN EURO-VÄLIMERI-ILMAILUSOPIMUKSEN LIITTEESSÄ IV LUETELTUA EU:N LAINSÄÄDÄNTÖÄ

Vastuuvapauslauseke: Mikään tässä liitteessä ei rajoita EU:n oikeuden soveltamista EU:ssa

OSA A.2: Onnettomuuksien/vaaratilanteiden tutkinta ja poikkeamista ilmoittaminen

A.2.1: Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 996/2010, annettu 20 päivänä lokakuuta 2010, siviili-ilmailun onnettomuuksien ja vaaratilanteiden tutkinnasta ja ehkäisemisestä ja direktiivin 94/56/EY kumoamisesta

Artiklan numero	Vaatumuksen numero (Osa/säädös/artikla/vaati-mus)	Vaatus
1	A2.1.1.1	Asetuksen N:o 996/2010 tarkoituksena on parantaa ilmailun turvallisuutta varmistamalla korkea tehokkuustaso, nopeus ja laatu Euroopan siviili-ilmailun turvallisuustutkinnassa, jonka ainoa tavoite on tulevien onnettomuuksien ja vaaratilanteiden ehkäiseminen eikä syyllisyyden tai vastuun osoittaminen. Siinä määritellään myös säännöt, jotka koskevat tietojen oikea-aikaista saatavuutta kaikista onnettomuuteen joutuneesta ilma-aluksessa olleista henkilöistä ja vaarallisista aineista. Sen tarkoituksena on myös parantaa tukea ilmailuonnettomuuksien uhreille ja heidän omaisilleen.
2	A2.1.2.1	Tässä liitteessä yksilöityihin siviili-ilmailun onnettomuuksien ja vaaratilanteiden tutkintaan ja ehkäisemiseen liittyviin normeihin ja vaatimuksiin sovelletaan asetuksen N:o 996/2010 2 artiklassa annettuja määritelmiä soveltuvin osin ja tarpeen mukaan.
3	A2.1.3.1	Tässä liitteessä yksilöityjä normeja ja lakisääteisiä vaatimuksia sovelletaan sopimuspuolten kansainvälisten standardien ja suositeltujen menettelytapojen mukaisesti suorittamaan onnettomuuksien ja vakavien vaaratilanteiden turvallisuustutkintaan.
4(1)	A2.1.4.1	Sopimuspuolten on varmistettava, että turvallisuustutkinnat suorittaa tai niitä valvoo pysyvä kansallinen siviili-ilmailun turvallisuustutkintaviranomainen, jäljempänä 'turvallisuustutkintaviranomainen', joka kykenee suorittamaan itsenäisesti täyden turvallisuustutkinnan, ilman ulkopuolisten puuttumista asiaan, joko itse tai muiden turvallisuustutkintaviranomaisten kanssa tehtyjen sopimusten avulla.
4(2)	A2.1.4.2	Turvallisuustutkintaviranomaisen on oltava toiminnallisesti riippumaton erityisesti ilmailuviranomaisista, jotka vastaavat lentokelpoisuudesta, tyyppihyväksynnästä, lento-toiminnasta, huoltotoiminnasta, toimiluvista ja lupakirjoista, lennonjohdosta tai lentopaikkojen ylläpidosta, ja yleensä kaikista muista osapuolista tai yhteisöistä, joiden edut tai tehtävät saattavat joutua ristiriitaan turvallisuustutkintaviranomaiselle annetun tehtävän kanssa tai vaikuttaa viranomaisen puolueettomuuteen.
4(3)	A2.1.4.3	Turvallisuustutkintaviranomainen ei saa turvallisuustutkintaa suorittaessaan pyytää eikä ottaa vastaan ohjeita keneltäkään, ja sillä on oltava rajoittamaton toimivalta turvallisuustutkinnan suorittamiseen.
4(4)	A2.1.4.4	Turvallisuustutkintaviranomaiselle annettuja tehtäviä voidaan laajentaa lentoturvallisuuteen liittyvien tietojen keräämiseen ja analysointiin erityisesti onnettomuuksien ehkäisemistarkoituksessa, jos kyseiset toimet eivät vaikuta kyseisen viranomaisen riippumattomuuteen eikä niihin liity vastuuta sääntelyä, hallintoa tai standardointia koskevista asioista.
4(5)	A2.1.4.5	Kansallisesti julkaistaan vuosittain turvallisuutta koskeva katsaus, jotta yleisö saisi tietoja yleisestä ilmailun turvallisuustasosta. Analyysissä ei saa paljastaa luottamuksellisten tietojen lähteitä.
4(6)	A2.1.4.6	Asianomaisen sopimuspuolen on annettava turvallisuustutkintaviranomaiselle edellytykset hoitaa tehtävänsä riippumattomasti, ja sillä on oltava käytettävissään tähän tarkoitukseen riittävät voimavarat.

Artiklan numero	Vaatumuksen numero (Osa/säädös/artikla/vaatus)	Vaatus
5(1)-(3)	A2.1.5.1	Sopimuspuolen on tehtävä turvallisuustutkinta jokaisesta onnettomuudesta tai vakavasta vaaratilanteesta, jonka tutkiminen on yleissopimuksen liitteen 13 mukaan pakollista.
5(4)	A2.1.5.4	Turvallisuustutkintaviranomaiset voivat päättää tutkia myös muita kuin yleissopimuksen liitteessä 13 tarkoitettuja vaaratilanteita, jos ne arvelevat tällaisesta tutkinnasta saatavan turvallisuuden kannalta hyödyllistä kokemusta.
5(5)	A2.1.5.5	Turvallisuustutkinnassa ei saa missään tapauksessa pyrkiä osoittamaan syyllisyyttä tai vastuuta. Turvallisuustutkinnan on oltava riippumaton, se on erotettava mahdollisista oikeudellisista tai hallinnollisista menettelyistä syyllisyyden tai vastuun osoittamiseksi, eikä se saa vaikuttaa tällaisiin menettelyihin.
8	A2.1.8.1	Turvallisuustutkintaviranomainen voi, edellyttäen että kaikki eturistiriidat vältetään, pyytää, että kansallinen siviili-ilmailuviranomainen nimittää toimivaltansa puitteissa edustajan, joka osallistuu tutkinnan johtajan neuvonantajana turvallisuustutkintaviranomaisen vastuulla toteutettavaan turvallisuustutkintaan tutkinnan johtajan valvonnassa ja tämän harkinnan mukaan. Kansallisten siviili-ilmailuviranomaisten on tuettava tutkintaa, johon ne osallistuvat, antamalla käyttöön pyydetty tiedot. Lisäksi niiden on annettava tarvittaessa tutkintaa johtavan turvallisuustutkintaviranomaisen käyttöön neuvonantajia ja laitteita.
9(1)	A2.1.9.1	Kenen tahansa osallisen, jolla on tietoa onnettomuudesta tai vakavasta vaaratilanteesta, on ilmoitettava asia viipymättä tapahtumavaltion toimivaltaiselle turvallisuustutkintaviranomaiselle.
9(2)	A2.1.9.2	Turvallisuustutkintaviranomaisen on ilmoitettava viipymättä Kansainväliselle siviili-ilmailujärjestölle (ICAO) ja asianomaisille kolmansille maille kansainvälisten standardien ja suositeltujen menettelytapojen mukaisesti kaikista sille ilmoitetuista onnettomuuksista ja vakavista vaaratilanteista. Sen on ilmoitettava asiasta myös komissiolle ja EASA:lle, jos onnettomuudessa tai vakavassa vaaratilanteessa on osallisena EU:ssa rekisteröity, käytetty, valmistettu tai tyyppihyväksytty ilma-alus.
10(1)	A2.1.10.1	Saatuun kolmannelta maalta ilmoituksen onnettomuudesta tai vakavasta vaaratilanteesta ilma-aluksen rekisteröintivaltion, lentotoiminnan harjoittajan valtion, suunnitteluvaltion ja valmistusvaltion on mahdollisimman pian ilmoitettava sille kolmannelle maalle, jonka alueella onnettomuus tai vakava vaaratilanne tapahtui, aikooko se nimittää valtuutetun edustajan kansainvälisten standardien ja suositeltujen menettelytapojen mukaisesti. Jos valtuutettu edustaja nimitetään, on myös annettava tämän nimi ja yhteystiedot sekä suunniteltu saapumispäivä, jos valtuutettu edustaja aikoo matkustaa ilmoituksen lähettäneeseen valtioon.
10(2)	A2.1.10.2	Suunnitteluvaltion valtuutetut edustajat nimittää sen sopimuspuolen turvallisuustutkintaviranomainen, jonka alueella ilma-aluksen tai voimalaitteen tyyppisuunnittelutodistuksen haltijan päätoimipaikka sijaitsee.
11(1)	A2.1.11.1	Turvallisuustutkintaviranomaisen nimittämällä tutkinnan johtajalla on mahdollisesta oikeudellisesta tutkinnasta riippumatta valtuudet toteuttaa tarvittavat toimenpiteet, joita turvallisuustutkinta edellyttää.
11(2)	A2.1.11.2	Sopimuspuolen sovellettavan lainsäädännön mukaisista salassapitovelvoitteista riippumatta tutkinnan johtajan on erityisesti a) päästävä välittömästi, vapaasti ja esteettä onnettomuuspaikalle tai vaaratilanteen tapahtumapaikalle sekä tutkimaan ilma-alusta, sen sisältöä tai sen hylkyä; b) voitava varmistaa, että todisteet luetteloidaan viipymättä ja jäännökset tai osat toimitetaan valvotusti tutkittaviksi tai analysoitaviksi; c) saatava viipymättä käyttöönsä ja valvontaansa lennonrekisteröintilaitteet, niiden sisältämät tiedot ja muut asiaa koskevat tallenteet; d) voitava pyytää, sopimuspuolen sovellettavan lainsäädännön mukaisesti, täydellisen ruumiinavauksen tekemistä kuolonuhreille ja osallistua siihen sekä saatava viipymättä käyttöönsä tällaisen tutkimuksen tulokset tai otettuja näytteitä koskevat koetulokset;

Artiklan numero	Vaatimuksen numero (Osa/säädös/artikla/vaatus)	Vaatus
		<p>e) voitava pyytää, sopimuspuolen sovellettavan lainsäädännön mukaisesti, lääketieteellisten tutkimusten tekemistä ilma-aluksen käyttöön osallistuneille henkilöille tai pyytää heistä otettujen näytteiden tutkimista ja saatava viipymättä käyttöönsä tällaisten tutkimusten tulokset;</p> <p>f) voitava kutsua todistajia kuultavaksi ja kuulla heitä sekä vaatia heitä luovuttamaan tai esittämään turvallisuustutkimuksen kannalta merkitykselliset tiedot ja todisteet;</p> <p>g) saatava tutustua vapaasti kaikkiin asiaa koskeviin tietoihin tai tallenteisiin, jotka ovat ilma-aluksen omistajan, tyyppisuunnittelutodistuksen haltijan, huollosta vastaavan organisaation, koulutusorganisaation, lentotoiminnan harjoittajan, ilma-aluksen valmistajan, siviili-ilmailusta vastaavien viranomaisten ja lennonvarmistuspalvelujen tarjoajien tai lentopaikan pitäjien hallussa.</p>
11(3)	A2.1.11.3	<p>Tutkimuksen johtajan on huolehdittava siitä, että hänen tutkijoillaan sekä, jollei tämä ole ristiriidassa sopimuspuolen sovellettavan lainsäädännön kanssa, hänen neuvonantajillaan ja valtuutetuilla edustajillaan sekä näiden valtuutettujen edustajien neuvonantajilla on vaatimuksessa A2.1.11.2 luetellut oikeudet siltä osin kuin se on välttämätöntä, jotta nämä voivat tosiasiallisesti osallistua turvallisuustutkimukseen. Nämä oikeudet eivät rajoita oikeudellisesta tutkimuksesta vastaavan viranomaisen nimeämien tutkijoiden ja asiantuntijoiden oikeuksia.</p>
11(4)	A2.1.11.4	<p>Turvallisuustutkimukseen osallistuvien henkilöiden on suoritettava tehtävänsä riippumattomasti, eivätkä he saa pyytää tai ottaa vastaan ohjeita keneltäkään muulta kuin tutkimuksen johtajalta.</p>
12(1)-(2)	A2.1.12.1	<p>Jos aloitetaan myös oikeudellinen tutkimus, siitä olisi ilmoitettava tutkimuksen johtajalle. Tällöin tutkimuksen johtajan olisi varmistettava lennonrekisteröintilaitteiden ja aineellisten todisteiden jäljitettävyyden ja säilyttäminen. Oikeusviranomaisen voi määrätä jonkun virkamiehistään olemaan mukana, kun lennonrekisteröintilaitteita tai aineellisia todisteita toimitetaan paikkaan, jossa niiden sisältämät tiedot puretaan tai niitä käsitellään. Jos tutkiminen tai analysointi voi muuttaa aineellisia todisteita tai hävittää ne, oikeusviranomaiselta on saatava ennakkohyväksyntä, sanotun kuitenkaan rajoittamatta kansallisen lainsäädännön soveltamista. Mikäli hyväksyntää ei saada kohtuullisessa ajassa, tutkimuksen johtaja voi siitä huolimatta toteuttaa tutkimuksen tai analyysin. Jos oikeusviranomaisella on valtuudet takavarikoida todisteita, tällaiset todisteet olisi välittömästi ja ilman rajoituksia asetettava tutkimuksen johtajan saataville ja annettava hänen käyttöönsä.</p> <p>Mikäli turvallisuustutkimuksen aikana saadaan tietää tai epäillään, että onnettomuuteen tai vakavaan vaaratilanteeseen liittyi kansallisessa lainsäädännössä, kuten onnettomuustutkimusta koskevassa lainsäädännössä, laittomaksi säädetty teko, tutkimuksen johtajan on viipymättä ilmoitettava tästä toimivaltaisille viranomaisille. Ellei vaatimuksesta A2.1.14.1 muuta johdu, turvallisuustutkimuksen aikana kerätyt asiaa koskevat tiedot on annettava näiden viranomaisten käyttöön viipymättä, ja asiaa koskeva aineisto voidaan myös siirtää näille viranomaisille niiden pyynnöstä. Näiden tietojen ja tämän aineiston jakaminen ei saa rajoittaa turvallisuustutkimusviranomaisen oikeutta jatkaa turvallisuustutkimusta yhteensovitulla tavalla niiden viranomaisten kanssa, joille onnettomuuspaikan valvonta on saatettu siirtää.</p>
12(3)	A2.1.12.2	<p>Sopimuspuolten on varmistettava, että yhtäältä turvallisuustutkimusviranomaiset ja toisaalta muut turvallisuustutkimukseen liittyviin toimiin mahdollisesti osallistuvat viranomaiset, kuten oikeus-, siviili-ilmailu- ja etsintä- ja pelastusviranomaiset, tekevät keskenään yhteistyötä sopimalla etukäteen asiaan liittyvistä järjestelyistä.</p> <p>Kyseisissä järjestelyissä on kunnioitettava turvallisuustutkimusviranomaisen riippumattomuutta ja mahdollistettava teknisen tutkimuksen sujuminen huolellisesti ja tehokkaasti. Niiden on katettava erityisesti seuraavat seikat: pääsy onnettomuuspaikalle, todisteiden säilyttäminen ja oikeus tutustua niihin, tiedottaminen alussa ja jatkuva tiedottaminen kunkin menettelyn edistymisestä, tietojenvaihto, turvallisuustietojen asianmukainen käyttö ja kiistojen ratkaiseminen.</p>
13(1)	A2.1.13.1	<p>Sopimuspuolen, jonka alueella onnettomuus tai vakava vaaratilanne tapahtui, on varmistettava todisteiden turvallinen käsittely ja toteutettava kaikki kohtuulliset toimenpiteet tällaisten todisteiden suojaamiseksi ja ilma-aluksen, sen sisällön ja sen hylyn säilyttämiseksi turvallisesti niin kauan kuin se on tarpeen turvallisuustutkimuksen kannalta. Todisteiden suojaamiseen kuuluu sellaisten todisteiden säilyttäminen valokuvauksen avulla tai muilla keinoin, jotka voitaisiin viedä tai pyyhkiä pois, kadottaa tai hävittää. Ilma-aluksen turvalliseen säilyttämiseen kuuluu sen suojaaminen uusilta vahingoilta, luvattomalta pääsylvä, varkaudelta ja vaurioitumiselta.</p>

Artiklan numero	Vaatumuksen numero (Osa/säädös/artikla/vaatus)	Vaimus
13(2)	A2.1.13.2	Kukaan ei saa puuttua onnettomuuspaikan tilaan ennen turvallisuustutkijoiden saapumista, ottaa sieltä näytteitä tai liikuttaa ilma-alusta, sen sisältöä tai hylkyä tai ottaa näytteitä ilma-aluksesta, sen sisällöstä tai hylystä, taikka siirtää ilma-alusta tai poistaa sitä paikalta, ellei se ole välttämätöntä turvallisuuden vuoksi tai loukkaantuneiden auttamiseksi tai ellei sitä varten ole saatu tapahtumapaikan valvonnasta vastaavien viranomaisten nimenomaista lupaa ja mahdollisuuksien mukaan kuultu turvallisuustutkintaviranomaista.
13(3)	A2.1.13.3	Kaikkien osallisten on toteutettava kaikki tarvittavat toimet tapahtumaan liittyvien asiakirjojen, aineiston ja tallenteiden säilyttämiseksi erityisesti siten, että estetään keskustelu- ja hälytystallenteiden poistaminen lennon jälkeen.
14	A2.1.14.1	Arkaluontoisia turvallisuustietoja ei saa luovuttaa tai käyttää muihin tarkoituksiin kuin turvallisuustutkintaan. Lainkäyttöviranomainen tai viranomainen, jolla on kansallisen lainsäädännön mukaisesti toimivalta päättää tallenteiden luovuttamisesta, voi päättää, että arkaluontoisten turvallisuustietojen luovuttamisesta muuhun lainmukaiseen käyttötarkoitukseen saatavat hyödyt ovat suuremmat kuin ne kansalliset ja kansainväliset haitalliset vaikutukset, joita luovuttamisella voi olla kyseiseen tai johonkin tulevaan turvallisuustutkintaan.
15(1)	A2.1.15.1	Turvallisuustutkintaa johtavan viranomaisen henkilöstöllä ja muilla turvallisuustutkintaan osallistumaan tai siinä avustamaan kutsutuilla henkilöillä on sovellettavien sääntöjen tai menettelyjen mukainen salassapitovelvollisuus, joka koskee myös onnettomuudessa tai vaaratilanteessa mukana olleiden nimien mainitsemista, sovellettavan lainsäädännön mukaisesti.
15(2)	A2.1.15.2	Turvallisuustutkintaa johtavan viranomaisen on toimitettava onnettomuuden tai vakavan vaaratilanteen ehkäisemisen kannalta merkitykselliseksi katsomansa tiedot ilma-aluksen tai sen laitteiden valmistuksesta tai huollosta vastaaville henkilöille sekä luonnollisille henkilöille tai oikeushenkilöille, jotka ovat vastuussa ilma-aluksen käytöstä tai henkilöstön koulutuksesta.
15(3)	A2.1.15.3	Turvallisuustutkintaa johtavan viranomaisen on annettava kansalliselle siviili-ilmailuviranomaiselle turvallisuustutkinnan aikana saadut merkitykselliset asiatiedot, lukuun ottamatta arkaluontoisia turvallisuustietoja tai eturistiriidan aiheuttavia tietoja. Kansallisen siviili-ilmailuviranomaisen saamat tiedot on suojattava sopimuspuolen sovellettavan lainsäädännön mukaisesti.
15(4)	A2.1.15.4	Turvallisuustutkintaa johtavalla viranomaisella on lupa antaa tietoja uhreille ja heidän omaisilleen tai näiden yhteisöille tai julkistaa tietoja turvallisuustutkinnassa tehdystä havainnoista, siinä noudatetuista menettelyistä, mahdollisista alustavista selostuksista tai johtopäätöksistä ja/tai turvallisuussuosituksista edellyttäen, että tämä ei vaaranna turvallisuustutkinnan tavoitteiden saavuttamista ja että se on kaikin puolin henkilötietojen suojaa koskevan lainsäädännön mukaista.
15(5)	A2.1.15.5	Turvallisuustutkintaa johtava viranomainen ilmoittaa uhreille ja heidän omaisilleen tai näiden yhteisöille vaatimuksessa A2.1.15.4 tarkoitetut tiedot ennen niiden julkistamista tavalla, joka ei vaaranna turvallisuustutkinnan tavoitteiden saavuttamista.
16(1)	A2.1.16.1	Kunkin turvallisuustutkinnan päätteeksi on laadittava selostus onnettomuuden tai vakavan vaaratilanteen luonteeseen ja vakavuuteen nähden sopivassa muodossa. Selostuksessa on mainittava, että turvallisuustutkinnan ainoana tavoitteena on tulevien onnettomuuksien ja vaaratilanteiden ehkäisy eikä syyllisyyden tai korvausvastuun osoittaminen. Tutkintaselostuksen on tarvittaessa sisällettävä asianmukaisia turvallisuussuosituksia.
16(2)	A2.1.16.2	Selostuksessa ei saa mainita onnettomuudessa tai vakavassa vaaratilanteessa mukana olleiden henkilöiden nimiä.
16(3)	A2.1.16.3	Jos turvallisuustutkinnasta laaditaan selostuksia ennen tutkinnan saattamista päätökseen, turvallisuustutkintaviranomainen voi pyytää asianomaisia viranomaisia sekä suunnittelutodistuksen haltijaa, valmistajaa ja lentotoiminnan harjoittajaa antamaan niistä lausunto ennen niiden julkistamista. Niitä sitovat kuulemisen sisällön osalta salassapitovelvollisuutta koskevat säännöt.

Artiklan numero	Vaatimuksen numero (Osa/säädös/artikla/vaatus)	Vaatus
16(4)	A2.1.16.4	Turvallisuustutkintaviranomainen voi ennen lopullisen selostuksen julkaisemista pyytää lausuntoa asianomaisilta viranomaisilta sekä ilma-aluksen suunnittelutodistuksen haltijalta, valmistajalta ja lentotoiminnan harjoittajalta, joita sitovat kuulemisen sisällön osalta salassapitovelvollisuutta koskevat säännöt. Turvallisuustutkintaviranomaisen on näitä lausuntoja pyytäessään noudatettava kansainvälisiä standardeja ja suositeltuja menettelytapoja.
16(5)	A2.1.16.5	Arkaluontoiset turvallisuustiedot saa sisällyttää selostukseen vain, jos niillä on merkitystä onnettomuuden tai vakavan vaaratilanteen analysoimiseksi. Tietoja tai osia tiedoista, joilla ei ole merkitystä analysoinnin kannalta, ei saa julkistaa.
16(6)	A2.1.16.6	Turvallisuustutkintaviranomaisen on julkaistava lopullinen tutkintaselostus mahdollisimman nopeasti ja, mikäli mahdollista, 12 kuukauden kuluttua ajankohdasta, jona onnettomuus tai vakava vaaratilanne tapahtui.
16(7)	A2.1.16.7	Mikäli lopullista selostusta ei voida julkaista 12 kuukauden kuluessa, turvallisuustutkintaviranomaisen on annettava vähintään onnettomuuden tai vakavan vaaratilanteen jokaisena vuosipäivänä välilausunto, jossa selostetaan tutkinnan etenemistä ja esiin tulleita turvallisuusseikkoja.
16(8)	A2.1.16.7	Turvallisuustutkintaviranomaisen on toimitettava jäljennös lopullisesta selostuksesta ja turvallisuussuosituksista mahdollisimman pian a) asianomaisten valtioiden turvallisuustutkintaviranomaisille ja siviili-ilmailuviranomaisille sekä ICAO:lle kansainvälisten standardien ja suositeltujen menettelytapojen mukaisesti; b) niille, joille selostukseen sisältyvät turvallisuussuosituksia on osoitettu.
17(1)	A2.1.17.1	Jos turvallisuustutkintaviranomainen missä tahansa turvallisuustutkinnan vaiheessa katsoo, että toimia ilmailun turvallisuuden edistämiseksi on toteutettava viipymättä, sen on asianomaisia osapuolia asianmukaisesti kuultuaan suositeltava näitä toimia päivätyllä saatekirjeellä asianomaisille viranomaisille, myös kolmansissa maissa.
17(2)	A2.1.17.2	Lisäksi turvallisuustutkintaviranomainen voi antaa turvallisuussuosituksia useaa tutkintaa koskevan erityistutkimuksen tai analyysin taikka muiden suoritettujen toimien perusteella.
17(3)	A2.1.17.3	Turvallisuussuositus ei missään tapauksessa saa luoda olettaa onnettomuuteen, vakavaan vaaratilanteeseen tai vaaratilanteeseen liittyvästä syyllisyydestä tai vastuusta.
18(1)	A2.1.18.1	Sen, jolle turvallisuussuositus on osoitettu, on kuitattava saatekirje vastaanotetuksi ja ilmoitettava turvallisuussuosituksen antaneelle turvallisuustutkintaviranomaiselle 90 päivän kuluessa kyseisen saatekirjeen vastaanottamisesta toteuttamistaan toimista tai toimista, joita se harkitsee, ja tarvittaessa aika, joka niiden loppuun saattamiseen tarvitaan, sekä perusteluista siinä tapauksessa, että mitään toimia ei toteuteta.
18(2)	A2.1.18.2	Turvallisuustutkintaviranomaisen on 60 päivän kuluessa vastauksen vastaanottamisesta ilmoitettava vastaajalle, pitääkö se vastausta riittävänä, sekä ilmoitettava perustelunsa, jos se on eri mieltä päätöksestä olla toteuttamatta mitään toimia.
20	A2.1.20.1	1. EU:n ja Israelin lentoyhtiöiden on otettava käyttöön menettelyt, jotka mahdollistavat seuraavien luetteloiden laatimisen: a) luotettavimpiin saatavilla oleviin tietoihin perustuva vahvistettu luettelo kaikista ilma-aluksissa olevista henkilöistä mahdollisimman pian; ja b) luettelo ilma-aluksissa olevista vaarallisista aineista välittömästi sen jälkeen, kun ilma-alukselle sattuneesta onnettomuudesta on ilmoitettu.

Artiklan numero	Vaatumuksen numero (Osa/säädös/artikla/vaatus)	Vaatus
		<p>2. Jotta matkustajien omaisille voidaan tiedottaa nopeasti, että onnettomuuteen joutuneessa ilma-aluksessa oli ollut heidän omaisiaan, lentoyhtiöiden on tarjottava matkustajille mahdollisuutta ilmoittaa sellaisen henkilön nimi ja yhteystiedot, johon voidaan ottaa yhteyttä onnettomuuden sattuessa. Lentoyhtiöt voivat käyttää näitä tietoja ainoastaan onnettomuuden sattuessa, eikä niitä ei saa antaa kolmansille osapuolille tai käyttää kaupallisessa tarkoituksessa.</p> <p>3. Ilma-aluksessa olleen henkilön nimeä ei saa julkistaa ennen kuin viranomaiset ovat saaneet yhteyden kyseisen henkilön omaisiin. Edellä 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettu luettelo on pidettävä luottamuksellisena sopimuspuolen sovellettavan lainsäädännön mukaisesti, ja tähän luetteloon sisältyvien henkilöiden nimet saa julkistaa vain siltä osin kuin ilma-aluksessa olleiden henkilöiden omaiset eivät ole tätä vastustaneet.</p>
21	A2.1.21.1	<p>1. Kukin sopimuspuoli laatii kansallisen tason hätäsuunnitelman siviili-ilmailun onnettomuuksien varalta, jotta varmistetaan kattavampi ja yhdenmukaisempi reagointi onnettomuuksiin kansallisella tasolla. Tällainen hätäsuunnitelma koskee myös siviili-ilmailun onnettomuuksien uhreille ja heidän omaisilleen annettavaa apua.</p> <p>2. Kunkin sopimuspuolen on varmistettava, että kaikilla sen alueelle sijoittautuneilla lentoyhtiöillä on suunnitelma siviili-ilmailun onnettomuuksien uhrien ja heidän omaistensa auttamiseksi. Näissä suunnitelmissa olisi ennen kaikkea otettava huomioon psykologinen tuki siviili-ilmailun onnettomuuksien uhreille ja heidän omaisilleen, ja niiden on mahdollistettava lentoyhtiön toimet, jos on kyse suuronnettomuudesta. Kunkin sopimuspuolen on tarkastettava alueelleen sijoittautuneiden lentoyhtiöiden avustamissuunnitelmat.</p> <p>3. Sopimuspuoli, jolla kansalaistensa kuolemantapausten tai vakavien vammojen vuoksi on erityinen intressi sen alueella tapahtuneeseen onnettomuuteen, saa nimittää asiantuntijan, jolla on oikeus</p> <p>a) käydä onnettomuuspaikalla,</p> <p>b) saada käyttöönsä olennaiset tiedot, joiden julkistamisen tutkintaa johtava viranomaisella on hyväksynyt, sekä tietoa tutkinnan etenemisestä,</p> <p>c) saada jäljennös lopullisesta tutkintaselostuksesta.</p> <p>4. Edellä olevan 3 kohdan mukaisesti nimitetty asiantuntija voi, ellei voimassa olevasta sovellettavasta lainsäädännöstä muuta johdu, avustaa uhrien tunnistamisessa ja osallistua onnettomuudessa eloon jääneiden valtionsa kansalaisten kanssa pidettäviin kokouksiin.</p>
23	A2.1.23.1	Sopimuspuolten on säädettävä seuraamuksista, joita sovelletaan tässä liitteessä yksilöityjen siviili-ilmailun onnettomuuksien ja vaaratilanteiden tutkintaan ja ehkäisemiseen liittyvien normien ja vaatimusten rikkomiseen. Seuraamusten on oltava tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia.

A.2.2: Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2003/42/EY, annettu 13 päivänä kesäkuuta 2003, poikkeamien ilmoittamisesta siviili-ilmailun alalla

Artiklan numero	Vaatumuksen numero (Osa/säädös/artikla/vaatus)	Vaatus
1	A2.2.1.1	Tämän direktiivin tarkoituksena on parantaa siviili-ilmailun turvallisuutta varmistamalla turvallisuuden kannalta merkittävien tietojen ilmoittaminen, kokoaminen, tallentaminen, suojaaminen ja levittäminen. Poikkeamien ilmoittamisen ainoana tarkoituksena on ehkäistä onnettomuudet ja vaaratilanteet eikä syyllisyyden tai vahingonkorvausvelvollisuuden osoittaminen.
2	A2.2.2.1	Tässä liitteessä yksilöityihin siviili-ilmailun poikkeamien ilmoittamiseen liittyviin normeihin ja vaatimuksiin sovelletaan direktiivin 2003/42/EY 2 artiklassa annettuja määritelmiä soveltuvin osin ja tarpeen mukaan.

Artiklan numero	Vaatumuksen numero (Osa/säädös/artikla/vaatus)	Vaatus
3	A2.2.3.1	Tässä liitteessä yksilöityjä siviili-ilmailun poikkeamien ilmoittamiseen liittyviä normeja ja vaatimuksia sovelletaan poikkeamiin, jotka vaarantavat, tai jos niihin ei puututa, vaarantaisivat ilma-aluksen, siinä olevien henkilöiden tai kenen tahansa muun henkilön turvallisuuden.
4(1)	A2.2.4.1	Sopimuspuolien on vaadittava, että poikkeamista tekevät ilmoituksen toimivaltaiselle viranomaiselle kaikki henkilöt, jotka ovat olleet osallisina poikkeamassa, tai kaikki henkilöt, joilla on ilmailulainsäädännön mukainen lupakirja, sekä miehistön jäsenet, vaikka he eivät olisi olleet osallisina poikkeamassa.
5(1)	A2.2.5.1	Sopimuspuolten on nimettävä yksi tai useampi toimivaltainen viranomainen, joka vastaa poikkeamia koskevien ilmoitusten kokoamis-, arviointi-, käsittely- ja tallennusjärjestelmän perustamisesta.
5(2)-(3)	A2.2.5.2	Toimivaltaisten viranomaisten on tallennettava kootut ilmoitukset tietokantoihinsa. Näihin tietokantoihin on tallennettava myös onnettomuudet ja vakavat vaaratilanteet.
6	A2.2.6.1	Israelin ja jäsenvaltioiden on osallistuttava turvallisuustietojen vaihtoon tarpeen mukaan. Israelin käyttämän tietokannan on oltava yhteensopiva ECCAIRS-ohjelmiston kanssa.
8(1)	A2.2.8.1	Sopimuspuolten on kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti toteutettava tarvittavat toimenpiteet niiden tietojen asianmukaisen luottamuksellisuuden varmistamiseksi, jotka ne saavat direktiivin 2003/42/EY mukaisesti. Ne voivat käyttää näitä tietoja ainoastaan direktiivin 2003/42/EY tarkoituksiin.
8(2)	A2.2.8.2	Poikkeaman sekä onnettomuuden tai vakavan vaaratilanteen tyyppistä tai luokitukselta riippumatta yksityishenkilöiden nimiä tai osoitteita ei saa koskaan tallentaa vaatimuksessa A2.2.5.2 tarkoitettuun tietokantaan.
8(3)	A2.2.8.3	Sopimuspuolten on pidätyttävä aloittamasta oikeusmenettelyjä sellaisten suunnittelemtomien tai tahattomien lainrikkomusten johdosta, jotka tulevat niiden tietoon ainoastaan siksi, että niistä on tehty ilmoitus poikkeamien pakollista ilmoittamista koskevan kansallisen järjestelmän yhteydessä, paitsi tapauksissa, joissa on kyse törkeänä huolimattomuutena pidettävästä velvollisuuksien laiminlyömisestä, sanotun kuitenkin rajoittamatta rikoslain soveltuvien määräysten soveltamista.
9	A2.2.9.1	Kummankin sopimuspuolen on perustettava vapaaehtoinen poikkeamien ilmoitusjärjestelmä, joka helpottaa tietojen keräämistä sellaisista todellisista tai mahdollisista turvallisuuspuutteista, jotka eivät välttämättä tule ilmi pakollisessa poikkeamien ilmoitusjärjestelmässä.

OSA B: Ilmaliikenteen hallinta

B.1: Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 549/2004, annettu 10 päivänä maaliskuuta 2004, yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan toteuttamisen puitteista (puiteasetus), sellaisena kuin se on muutettuna 21 päivänä lokakuuta 2009 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EY) N:o 1070/2009

Artiklan numero	Vaatumuksen numero (Osa/säädös/artikla/vaatus)	Luokka (joko liitteessä IV olevan B osan A jakso tai B jakso)	Vaatus
1.1 – 1.3	B.1.1.1	A	Yhtenäistä eurooppalaista ilmatilaa koskevan aloitteen tarkoituksena on parantaa ilmaliikenteen nykyisiä turvallisuusstandardeja, edistää lento- ja liikennejärjestelmän kestävä kehitystä ja parantaa ilmaliikenteen hallinnan ja lennonvarmistuspalvelujen järjestelmän suorituskykyä sopimuspuolten yleisessä ilmaliikenteessä siten, että voidaan täyttää kaikkien ilmatilan käyttäjien vaatimukset. Yhtenäiseen eurooppalaiseen ilmatilaan sisältyvät yhteinen yleiseurooppalainen reittiverkko, verkon hallinta ja ilmaliikenteen hallintajärjestelmät, jotka perustuvat pelkästään turvallisuuteen, tehokkuuteen ja teknisiin näkökohtiin kaikkien ilmatilan käyttäjien hyväksi. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi asetuksessa 549/2004 vahvistetaan yhdenmukaistetut sääntelypuitteet yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan luomiseksi.

Artiklan numero	Vaatimuksen numero (Osa/säädös/artikla/vaatus)	Luokka (joko liitteessä IV olevan B osan A jakso tai B jakso)	Vaatus
			<p>Asetuksen 549/2004 ja yhtenäistä eurooppalaista ilmatilaa koskevista perusasetuksissa tarkoitettujen toimenpiteiden soveltaminen ei vaikuta sopimuspuolten omaa ilmatilaansa koskevaan suvereniteettiin eikä 13 artiklassa esitettyihin sopimuspuolten tarpeisiin, jotka liittyvät yleiseen järjestykseen, yleiseen turvallisuuteen ja puolustuskysymyksiin. Asetus 549/2004 ja yhtenäistä eurooppalaista ilmatilaa koskevista perusasetuksissa tarkoitettujen toimenpiteet eivät koske sotilasoperaatioita tai -koulutusta.</p> <p>Asetuksen 549/2004 ja yhtenäistä eurooppalaista ilmatilaa koskevista perusasetuksissa tarkoitettujen toimenpiteiden soveltaminen ei vaikuta kansainvälisen siviili-ilmailun vuoden 1944 Chicagon yleissopimuksesta, jäljempänä 'Chicagon yleissopimus', johtuviin sopimuspuolten oikeuksiin ja velvoitteisiin. Tähän liittyen lisätavoitteena on avustaa sopimuspuolia täyttämään Chicagon yleissopimuksesta johtuvat velvoitteensa tarjoamalla perusta sen määräysten yhteiselle tulkinnalle ja yhdenmukaiselle täytäntöönpanolle ja varmistamalla, että nämä määräykset otetaan asianmukaisesti huomioon asetuksessa 549/2004 ja sen täytäntöönpanosäännöissä.</p>
2	B.1.2.1	A	Tässä liitteessä yksilöityihin ilmaliikenteen hallintaan liittyviin normeihin ja vaatimuksiin sovelletaan asetuksen 549/2004 2 artiklassa annettuja määritelmiä. Kaikki viittaukset jäsenvaltioihin on luettava viittauksiksi sopimuspuoliin.
4.1	B.1.4.1	A	Sopimuspuolten on joko yhdessä tai yksittäin joko nimettävä tai perustettava elin tai elimiä kansalliseksi valvontaviranomaisekseen huolehtimaan asetuksen 549/2004 ja asetuksen 549/2004 3 artiklassa tarkoitettujen toimenpiteiden mukaisesti kyseiselle viranomaiselle annetuista tehtävistä.
4.2	B.1.4.2	A	Kansallisten valvontaviranomaisten on oltava riippumattomia lennonvarmistuspalvelujen tarjoajista. Riippumattomuus saavutetaan erottamalla kansalliset valvontaviranomaiset ja tällaisten palvelujen tarjoajat asianmukaisesti toisistaan ainakin toiminnallisella tasolla.
4.3	B.1.4.3	A	Kansalliset valvontaviranomaiset käyttävät toimivaltuuksiaan puolueettomasti, riippumattomasti ja avoimesti. Tämä saavutetaan soveltamalla asianmukaisia hallinto- ja valvontajärjestelyitä, myös sopimuspuolen hallinnossa. Tämä ei saa kuitenkaan estää kansallisia valvontaviranomaisia suorittamasta tehtäviään kansallisen siviili-ilmailuviranomaisen tai muun julkisen elimen organisaatiota koskevien sääntöjen mukaisesti.
4.4	B.1.4.4	A	Sopimuspuolten on varmistettava, että kansallisilla valvontaviranomaisilla on riittävät resurssit ja valmiudet suorittaa niille asetuksen 549/2004 nojalla annetut tehtävät tehokkaasti ja oikea-aikaisesti.
9	B.1.9.1	A	Seuraamusten, joita sopimuspuolten on säädettävä asetuksen 549/2004 säännöksiä ja erityisesti yhtenäistä eurooppalaista ilmatilaa koskevista perusasetuksissa tarkoitettuja toimenpiteitä rikkoneille ilmatilan käyttäjille ja palvelujen tarjoajille, on oltava tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoitavia.
10	B.1.10.1	A	Sopimuspuolten, jotka toimivat kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti, on perustettava kuulemismenettelyt sen varmistamiseksi, että sidosryhmät, henkilökuntaa edustavat ammatilliset järjestöt mukaan luettuina, osallistuvat asianmukaisesti yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan toteuttamiseen.

Artiklan numero	Vaatimuksen numero (Osa/säädös/artikla/vaatus)	Luokka (joko liitteessä IV olevan B osan A jakso tai B jakso)	Vaatus
11.1	B.1.11.1	A	<p>Lennonvarmistuspalvelujen ja verkkotoimintojen suorituskyvyn parantamiseksi on perustettava lennonvarmistuspalvelujen ja verkkotoimintojen suorituskyvyn kehittämisjärjestelmä. Se käsittää seuraavat osat:</p> <p>a) kansalliset suunnitelmat, mukaan lukien suorituskykytavoitteet suorituskyvyn kannalta keskeisillä osa-alueilla – turvallisuus, ympäristö, kapasiteetti ja kustannustehokkuus – joilla varmistetaan yhdenmukaisuus yhtenäistä eurooppalaista ilmatilaa koskevan aloitteen kanssa; ja</p> <p>b) lennonvarmistuspalvelujen ja verkkotoimintojen säännöllinen tarkastelu, seuranta ja vertailu.</p>
11.2	B.1.11.2	A	<p>Asetuksen 549/2004 5 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua sääntelymenettelyä noudattaen komissio voi nimetä Eurocontrolin tai jonkin toisen puolueettoman ja toimivaltaisen elimen toimimaan suorituskyvyn tarkastuselimenä. Suorituskyvyn tarkastuselimen tehtävänä on pyydyttäessä avustaa kansallisia valvontaviranomaisia suorituskyvyn kehittämisjärjestelmän täytäntöönpanossa. Komissio varmistaa, että tarkastuselin toimii riippumattomasti suorittaessaan komission sille antamia tehtäviä.</p>
11.3 (b)	B.1.11.3	A	<p>Kansalliset valvontaviranomaiset laativat ja sopimuspuolet hyväksyvät vaatimuksessa B.1.11.1 tarkoitettujen kansallisten suunnitelmien on sisällyttävä sitovat kansalliset tavoitteet ja asianmukainen sopimuspuolen hyväksymä kannustinjärjestelmä. Suunnitelmien laatimisesta on kuultava lennonvarmistuspalvelujen tarjoajia, ilmatilan käyttäjien edustajia ja tarvittaessa lentoaseman pitäjiä ja lentoasemien koordinaattoreita.</p>
11.3(d)	B.1.11.4	A	<p>Suorituskyvyn kehittämisjärjestelmän viiteajanjakson on oltava kestoltaan vähintään kolme vuotta ja enintään viisi vuotta. Jos kansallisia tavoitteita ei saavuteta kyseisen ajanjakson aikana, sopimuspuolten ja/tai kansallisten valvontaviranomaisten on toteutettava määrittämänsä aiheelliset toimenpiteet.</p>
11.4	B.1.11.5	A	<p>Suorituskyvyn kehittämisjärjestelmään sovelletaan seuraavia menettelyjä:</p> <p>a) kaikilta asiaankuuluvilta osapuolilta, mukaan luettuina lennonvarmistuspalvelujen tarjoajat, ilmatilan käyttäjät, lentoasemien pitäjät, kansalliset valvontaviranomaiset, sopimuspuolet ja Eurocontrol, saatavilla olevien, lennonvarmistuspalvelujen ja verkkotoimintojen suorituskykyä koskevien aiheellisten tietojen kerääminen, validoiminen, tutkiminen, arvioiminen ja levittäminen;</p> <p>b) tiettyjen ICAOn asiakirjan nro 9854 <i>Global Air Traffic Management Operational Concept</i> perusteella aiheellisten suorituskyvyn kannalta keskeisten osa-alueiden valinta, yhdenmukaistettuina ilmaliikenteen hallinnan yleissuunnitelman suorituskykykypuiteiden kanssa, mukaan luettuina turvallisuus, ympäristö, kapasiteetti ja kustannustehokkuus, ja mukautettuina tarvittaessa yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan erityistarpeisiin, sekä kyseisten osa-alueiden tavoitteet ja joidenkin keskeisten suorituskykyindikaattoreiden määrittely suorituskyvyn mittaamiseksi;</p> <p>c) kansallisten tavoitteiden arviointi kansallisen suunnitelman perusteella; ja</p> <p>d) kansallisten suorituskyky-suunnitelmien seuranta, mukaan luettuina aiheelliset varoituskoneistukset.</p>
11.5	B.1.11.6	A	<p>Suorituskyvyn kehittämisjärjestelmää perustettaessa on otettava huomioon, että reitillä annettavat palvelut, lentoasemalla annettavat palvelut ja verkkotoiminnot ovat erilaiset ja että niitä on kohdeltava vastaavasti, tarvittaessa myös suorituskyvyn mittaamistarkoituksissa.</p>
11.6	B.1.11.7	A	<p>EU:n ja Israelin Euro-Välimeri-ilmailusopimuksen liitteessä IV lueteltuja suorituskyvyn kehittämisjärjestelmää koskevia täytäntöönpanosääntöjä sovelletaan.</p>

Artiklan numero	Vaatumuksen numero (Osa/säädös/artikla/vaati-mus)	Luokka (joko liitteessä IV olevan B osan A jakso tai B jakso)	Vaatus
13	B.1.13.1	A	<p>Yhtenäistä eurooppalaista ilmatilaa koskevat perusasetukset eivät estä sopimuspuolia soveltamasta toimenpiteitä, jotka ovat tarpeen keskeisten turvallisuus- tai puolustusasetusten suojaamiseksi. Tällaisia toimenpiteitä ovat erityisesti ne, jotka ovat välttämättömiä:</p> <ul style="list-style-type: none"> — sopimuspuolen vastuulla olevan ilmatilan valvomiseksi ICAO:n alueellisten lennonvarmistussopimusten mukaisesti, mukaan lukien kyky havaita, tunnistaa ja arvioida kaikki kyseistä ilmatilaa käyttävät ilma-alukset, lentojen turvallisuuden varmistamiseksi sekä turvallisuuteen ja puolustukseen tarvittavien toimenpiteiden toteuttamiseksi, — yleisen järjestyksen ylläpitämiseen vaikuttavissa vakavissa sisäisissä levottomuuksissa, — sodassa tai sodan uhan muodostavassa vakavassa kansainvälisessä jännitystilanteessa, — sellaisten kansainvälisten velvoitteiden täyttämiseksi, joihin sopimuspuoli on sitoutunut rauhan ja kansainvälisen turvallisuuden ylläpitämiseksi, — sotilaallisten operaatioiden ja sotilaallisen koulutuksen toteuttamiseksi, mukaan lukien tarvittavat harjoitusmahdollisuudet.

B.2: Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 550/2004, annettu 10 päivänä maaliskuuta 2004, lennonvarmistuspalvelujen tarjoamisesta yhtenäisessä eurooppalaisessa ilmatilassa (palveluntarjonta-asetus), sellaisena kuin se on muutettuna 21 päivänä lokakuuta 2009 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EY) N:o 1070/2009

Artiklan numero	Vaatumuksen numero (Osa/säädös/artikla/vaati-mus)	Luokka (joko liitteessä IV olevan B osan A jakso tai B jakso)	Vaatus
2.1-2	B.2.2.1	A	Kansallisen valvontaviranomaisen on järjestettävä tarkastuksia ja selvityksiä, joilla todennetaan asetuksen 550/2004 vaatimusten noudattaminen, erityisesti niiden lennonvarmistuspalvelujen tarjoajien toiminnan turvallisuus ja tehokkuus, jotka tarjoavat palveluja sopimuspuolen vastuulla olevassa ilmatilassa. Asianomaisen lennonvarmistuspalvelujen tarjoajan on helpotettava tällaisen työn suorittamista.
2.3	B.2.2.2	B	Toiminnalliseen ilmatilan lohkoon osallistuvien maiden on tehtävä sopimus valvonnasta, jolla varmistetaan niitä lennonvarmistuspalvelujen tarjoajia koskevat tarkastukset ja selvitykset, jotka tarjoavat palveluja toiminnallisessa ilmatilan lohossa.
2.4-6	B.2.2.3	A	Jos lennonvarmistuspalvelujen tarjoajat tarjoavat palveluja myös toisen maan ilmatilassa, kyseisten maiden on sovittava järjestelyistä, joilla varmistetaan lennonvarmistuspalvelujen tarjoajia koskevien tarkastusten ja selvitysten tekeminen. Näihin järjestelyihin on sisällyttävä järjestelyt sellaisten tapausten käsittelemiseksi, joissa sovellettavia vaatimuksia ei ole noudatettu.
4		A	EU:n ja Israelin Euro-Välimeri-ilmailusopimuksen liitteessä IV lueteltuja turvallisuusvaatimuksia koskevia täytäntöönpanosääntöjä sovelletaan.
7.1	B.2.7.1	A	Lennonvarmistuspalvelujen tarjoajilla on oltava sopimuspuolten antama lupa.
7.3	B.2.7.2	A	Kansallisten valvontaviranomaisten on annettava lupa lennonvarmistuspalvelujen tarjoajille, jotka täyttävät asetuksen 1035/2011 ja sovellettavan kansallisen lainsäädännön vaatimukset.
7.3	B.2.7.3	A	Luvat voidaan myöntää joko kutakin asetuksen 549/2004 2 artiklassa määriteltyä yksittäistä lennonvarmistuspalvelua tai näiden palvelujen muodostamaa kokonaisuutta varten.
7.3	B.2.7.4	A	Lupia valvotaan säännöllisesti.

Artiklan numero	Vaatumuksen numero (Osa/säädös/artikla/vaatus)	Luokka (joko liitteessä IV olevan B osan A jakso tai B jakso)	Vaatus
7.4 + Liite II	B.2.7.5	A	Luvissa on täsmennettävä erityisesti turvallisuus huomioon ottaen lennonvarmistuspalvelujen tarjoajien oikeudet ja velvollisuudet mukaan lukien ilmatilan käyttäjien syrjimätön oikeus käyttää palveluja. Lupiin saa soveltaa ainoastaan asetuksen 550/2004 liitteessä II säädettyjä ehtoja. Näiden ehtojen on oltava objektiivisesti perusteltuja, syrjimättömiä, oikeasuhteisia ja avoimia.
7.5	B.2.7.6	A	Sopimuspuolet voivat sallia lennonvarmistuspalvelujen tarjoamisen ilman lupaa, jos ilma-alusten toiminta on pääasiallisesti muuta kuin yleistä ilmaliikennettä.
7.6	B.2.7.7	B	Lupien antaminen antaa lennonvarmistuspalvelujen tarjoajille mahdollisuuden tarjota palvelujaan toiselle sopimuspuolelle, muille lennonvarmistuspalvelujen tarjoajille, ilmatilan käyttäjille ja lentoasemille sopimuspuolten alueella.
7.7	B.2.7.8	A	Kansallisten valvontaviranomaisten on seurattava lupaehtojen noudattamista.
7.7	B.2.7.9	A	Jos kansallinen valvontaviranomainen toteaa, että luvan haltija ei enää täytä näitä vaatimuksia tai ehtoja, sen on toteutettava asianmukaiset toimenpiteet huolehtien samalla palvelujen jatkuvuudesta. Tällaisiin toimenpiteisiin voi kuulua luvan peruuttaminen.
7.8	B.2.7.10	B	Sopimuspuolen on tunnustettava toisessa sopimuspuolella tässä liitteessä yksilöityjen ilmaliikenteen hallintaan liittyvien normien ja vaatimusten mukaisesti annettu lupa.
8.1	B.2.8.1	A	Sopimuspuolten on huolehdittava siitä, että niiden vastuulla olevassa ilmatilassa ilmaliikennepalveluja tarjotaan yksinoikeudella tietyissä ilmatilan lohkoissa. Tätä varten sopimuspuolten on nimettävä ilmaliikennepalvelujen tarjoaja, jolla on sopimuspuolten alueella voimassa oleva lupa.
8.2	B.2.8.2	B	Sopimuspuolten lainsäädännössä ei estetä rajat ylittävien palvelujen tarjoamista vaatimalla, että lennonvarmistuspalvelujen tarjoajat a) ovat suoraan tai osake-enemmistön kautta tietyn valtion tai sen kansalaisten omistuksessa, b) niillä on pääasiallinen toimipaikka tai kotipaikka kyseisen valtion alueella ja c) ne käyttävät ainoastaan kyseisessä valtiossa olevia laitteita.
8.3	B.2.8.3	A	Sopimuspuolten on määriteltävä nimettyjen palvelun tarjoajien oikeudet ja velvollisuudet. Näihin velvollisuuksiin voi sisältyä ehtoja, jotka koskevat asiaankuuluvien tietojen nopeaa toimittamista kaikkien ilma-alusten toiminnan tunnistamiseksi sopimuspuolten vastuulla olevassa ilmatilassa.
8.4	B.2.8.4	A	Sopimuspuolet voivat harkintansa mukaan valita palvelujen tarjoajan edellyttäen, että se täyttää tässä liitteessä yksilöidyissä ilmaliikenteen hallintaan liittyvissä normeissa ja vaatimuksissa tarkoitetut vaatimukset ja ehdot.
8.5	B.2.8.4	B	Jos 9 a artiklan mukaisesti perustetut toiminnalliset ilmatilan lohkot ulottuvat useamman kuin yhden sopimuspuolen vastuulla olevaan ilmatilaan, sopimuspuolten on yhdessä nimettävä asetuksen 550/2004 8 artiklan 1 kohdan mukaisesti yksi tai useampi ilmaliikennepalvelujen tarjoaja vähintään kuukausi ennen ilmatilan lohkon käyttöönottoa.
9	B.2.9.1	A	Sopimuspuolet voivat nimetä sääpalvelujen tarjoajan kaikkien tai joidenkin säätietojen toimittamiseksi yksinoikeudella niiden vastuulla olevassa ilmatilassa tai sen osissa turvallisuusnäkökohdat huomioon ottaen.

Artiklan numero	Vaatumuksen numero (Osa/säädös/artikla/vaatus)	Luokka (joko liitteessä IV olevan B osan A jakso tai B jakso)	Vaatus
9a.1	B.2.9a.1	B	Sopimuspuolten on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet varmistaakseen, että toiminnalliset ilmatilan lohkot pannaan täytäntöön, jotta saavutetaan vaadittu ilmaliikenteen hallintaverkon kapasiteetti ja tehokkuus yhtenäisessä eurooppalaisessa ilmatilassa ja jotta voitaisiin säilyttää korkea turvallisuustaso sekä parantaa lentoliikennejärjestelmän yleistä suorituskykyä ja vähentää ympäristövaikutuksia. Sopimuspuolten, erityisesti vierekkäisiä toiminnallisia ilmatilan lohkoja perustavien sopimuspuolten, on tehtävä kaikin mahdollisin tavoin yhteistyötä tämän säännöksen noudattamisen turvaamiseksi.
9a.2	B.2.9a.2	B	Toiminnallisten ilmatilan lohkojen on erityisesti: a) saatava tukea turvallisuusarviosta; b) mahdollistettava ilmatilan optimaalinen käyttö ilmaliikennevirrat huomioon ottaen; c) varmistettava yhteensopivuus ilmatila-asetuksen 6 artiklan mukaisesti perustetun Euroopan reittiverkoston kanssa; d) oltava kustannus-hyötyanalyysien mukaan perusteltuja kokonaisisarvonsa kannalta, mukaan lukien teknisten keinojen ja henkilöstön paras mahdollinen hyödyntäminen; varmistettava lennonjohtovastuun siirtäminen sujuvasti ja joustavasti ilmaliikennepalveluyksiköiden välillä; f) varmistettava erilaisten ilmatilan rakenteiden yhteensopivuus, muun muassa optimoimalla nykyiset lentotiedotusalueet; g) noudatettava ICAOn puitteissa tehtyjen alueellisten sopimusten ehtoja; h) oltava asetuksen 550/2004 voimaantulopäivänä voimassa olevien alueellisten sopimusten mukaisia; ja i) edistettävä yhdenmukaisuutta suorituskykytavoitteiden kanssa.
9a.3	B.2.9a.3	B	Toiminnallinen ilmatilan lohko voidaan perustaa ainoastaan kaikkien sellaisten sopimuspuolten ja tarvittaessa kolmansien maiden yhteisellä sopimuksella, jotka ovat vastuussa mistä tahansa kyseiseen toiminnalliseen ilmatilan lohkoon sisältyvästä ilmatilan osasta. Ennen toiminnallisen ilmatilan lohkon perustamista asianomaisen sopimuspuolen tai asianomaisten sopimuspuolten on toimitettava muille sopimuspuolille ja muille tahoille, joita asia koskee, riittävät tiedot, jotta kyseiset tahot voivat esittää huomautuksia.
9a.4	B.2.9a.4	B	Jos toiminnallinen ilmatilan lohko käsittää ilmatilan, joka on kokonaan tai osittain kahden tai useamman sopimuspuolen vastuulla, kyseisen toiminnallisen ilmatilan lohkon perustamisesta tehdystä sopimuksessa on oltava tarvittavat määräykset siitä, miten lohkoa voidaan muuttaa, ja siitä, miten sopimuspuoli voi vetäytyä kyseisestä lohkoista, siirtymäjärjestelyt mukaan luettuina.
9a.5	B.2.9a.5	B	Jos kahden tai useamman sopimuspuolen välillä ilmenee ongelmia niiden vastuulla olevaan ilmatilaan kuuluvan rajat ylittävän toiminnallisen ilmatilan lohkon suhteen, asianomaiset sopimuspuolet yhdessä voivat pyytää asiasta yhtenäisen ilmatilan komitean lausuntoa. Lausunto osoitetaan asianomaisille sopimuspuolille. Sopimuspuolten on otettava tämä lausunto huomioon ratkaisuun pääsemiseksi, sanotun kuitenkin rajoittamatta vaatimuksen B.2.9a.3 soveltamista.
10.1	B.2.10.1	A	Lennonvarmistuspalvelujen tarjoajat voivat käyttää muiden sellaisten palveluntarjoajien palveluja, joilla on sopimuspuolten alueella annettu lupa.
10.2	B.2.10.2	A	Lennonvarmistuspalvelujen tarjoajien on saatettava yhteistyösuhteensa kirjallisiksi sopimuksiksi tai vastaaviksi oikeudellisiksi järjestelyiksi, joissa eritellään kunkin palvelun tarjoajan täsmälliset velvoitteet ja niiden suorittamat tehtävät ja mahdollistetaan operatiivisten tietojen vaihto kaikkien palveluntarjoajien välillä yleisen ilmaliikenteen edellyttämässä laajuudessa. Tällaisista järjestelyistä on ilmoitettava asianomaiselle yhdelle tai useammalle kansalliselle valvontaviranomaiselle.
10.3	B.2.10.3	A	Tapauksissa, joihin liittyy ilmaliikennepalvelujen tarjoaminen, edellytetään kyseisten sopimuspuolten hyväksyntää. Tapauksissa, joihin liittyy sääpalvelujen tarjoaminen, edellytetään kyseisten sopimuspuolten hyväksyntää, jos nämä ovat nimenneet sääpalvelujen tarjoajan yksinoikeudella vaatimuksen B.2.9.1 mukaisesti.

Artiklan numero	Vaatumuksen numero (Osa/säädös/artikla/vaatus)	Luokka (joko liitteessä IV olevan B osan A jakso tai B jakso)	Vaatus
11	B.2.10.4	A	Sopimuspuolten on yhteisen liikennepolitiikan yhteydessä toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että toimivaltaisten siviili- ja sotilasviranomaisten välillä laaditaan tai uusitaan kirjalliset sopimukset tai vastaavat oikeudelliset järjestelyt määriteltyjen ilmatilan lohkojen hallinnasta.
12(1)	B.2.12.1	A	Lennonvarmistuspalvelujen tarjoajien on omistusjärjestelyistään ja oikeudellisesta muodostaan riippumatta laadittava ja julkaistava tilinpäätöksensä sekä teetettävä niitä koskeva riippumaton tilintarkastus.
12(2)	B.2.12.2	A	Lennonvarmistuspalvelujen tarjoajien on joka tapauksessa julkaistava vuosikertomus ja niiden tilinpäätös on tarkastettava säännöllisesti.
12(3)	B.2.12.3	A	Tarjotessaan palvelukokonaisuuksia lennonvarmistuspalvelujen tarjoajien on yksilöitävä ja ilmoitettava lennonvarmistuspalveluista johtuvat kulut ja tuotot, jotka on eriteltävä sovellettavan maksujärjestelmän mukaisesti, sekä laadittava tarvittaessa konsolidoitu tilinpäätös muista kuin lennonvarmistuspalveluista samalla tavalla kuin jos kyseisiä palveluja tarjoaisivat erilliset yritykset.
12(4)	B.2.12.4	A	Sopimuspuolten on nimettävä toimivaltaiset viranomaiset, joilla on oikeus tutustua sopimuspuolten vastuualueeseen kuuluvassa ilmatilassa palveluja tarjoavien kirjanpitoaineistoon.
13.1	B.2.13.1	B	Asiaankuuluvat operatiiviset tiedot on yleisen ilmailukentteen edellyttämässä laajuudessa vaihdettava reaaliaikaisesti kaikkien lennonvarmistuspalvelujen tarjoajien, ilmatilan käyttäjien ja lentoasemien välillä siten, että niiden operatiivisia tarpeita tuetaan. Tietoja voidaan käyttää ainoastaan operatiivisiin tarkoituksiin.
13.2	B.2.13.2	B	Asiaankuuluvien operatiivisten tietojen käyttöoikeus on myönnettävä syrjimättä asianmukaisille viranomaisille, lennonvarmistuspalvelujen tarjoamiseen oikeuttavan luvan haltijoille, ilmatilan käyttäjille ja lentokentille.
13.3	B.2.13.3	B	Luvanvaraisten palvelujen tarjoajien, ilmatilan käyttäjien ja lentoasemien on vahvistettava muiden kuin 1 kohdassa tarkoitettujen asiaankuuluvien operatiivisten tietojensa käyttöä koskevat vakioehdot. Kansallisten valvontaviranomaisten on hyväksyttävä tällaiset vakioehdot. Näitä ehtoja koskevat yksityiskohtaiset säännöt vahvistetaan tarvittaessa puiteasetuksen 5 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua menettelyä noudattaen.
18.1-18.2	B.2.18.1	A	Kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti toimivat sopimuspuolten kansalliset valvontaviranomaiset ja komissio eivät saa ilmaista luonteeltaan luottamuksellisia tietoja, erityisesti lennonvarmistuspalvelujen tarjoajia, niiden liikesuhteita tai niiden kustannusperustan osatekijöitä koskevia tietoja. Tämä ei rajoita sopimuspuolten kansallisten valvontaviranomaisten tai komission julkistamisoikeutta, jos julkistaminen on olennaisen tärkeää kyseisten viranomaisten tehtävien suorittamiselle, mutta tietojen julkistamisen on tällöin oltava oikeasuhteista ja siinä on otettava huomioon lennonvarmistuspalvelujen tarjoajien, ilmatilan käyttäjien, lentoasemien tai muiden asianomaisten sidosryhmien oikeudet edut liiketalaisuuksiensa suojaamisessa.

B.3: Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 551/2004, annettu 10 päivänä maaliskuuta 2004, yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan organisoinnista ja käytöstä (ilmatila-asetus), sellaisena kuin se on muutettuna 21 päivänä lokakuuta 2009 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EY) N:o 1070/2009

Artiklan numero	Vaatimuksen numero (Osa/säädös/artikla/vaatus)	Luokka (joko liitteessä IV olevan B osan A jakso tai B jakso)	Vaatus
1	B.3.1.1	A	Tavoitteena on tukea vaiheittain aiempaa yhtenäisemmän toiminnallisen ilmatilan periaatetta yhteisen liikennepolitiikan osana ja vahvistaa yhteiset suunnittelu- ja hallintamenettelyt, joilla varmistetaan ilmaliikenteen hallinnan tehokas ja turvallinen toiminta. Ilmatilan käytöllä on tuettava lennonvarmistuspalvelujen toimintaa johdonmukaisena ja yhdenmukaisena kokonaisuutena asetuksen (EY) N:o 550/2004 mukaisesti. Tätä sovelletaan ilmatilaan ICAO:n EUR- ja AFI-alueilla, joiden ilmaliikennepalvelujen tarjoamisesta sopimuspuolet vastaavat palveluntarjonta-asetuksen 550/2004 mukaisesti. Sopimuspuolet voivat myös soveltaa asetusta 551/2004 sellaiseen sopimuspuolen vastuulla olevaan ilmatilaan, joka ei kuulu ICAO:n EUR- eikä AFI-alueisiin edellyttäen, että ne ilmoittavat siitä muille sopimuspuolille.
3.1	B.3.3.1	B	Sopimuspuolet pyrkivät perustamaan yhtenäisen ylemmän eurooppalaisen lentotiedotusalueen (European Upper Flight Information Region, EUR) ja saamaan sille ICAOn tunnustamisen.
3.2	B.3.3.2	B	EUR suunnitellaan siten, että se kattaa asetuksen 551/2004 1 artiklan 3 kohdan mukaisesti sopimuspuolten vastuulla olevan ilmatilan, ja siihen voi myös kuulua kolmansien Euroopan maiden ilmatilaa.
3.3	B.3.3.3	B	EUR:n perustaminen ei vaikuta sopimuspuolten velvollisuuteen nimetä ilmaliikennepalvelujen tarjoajat niiden vastuulla olevaa ilmatilaa varten vaatimuksen B.2.8.1 mukaisesti.
3.4	B.3.3.4	B	Sopimuspuolet ovat edelleen vastuussa ICAO:lle sellaisten ylempien lentotiedotusalueiden ja lentotiedotusalueiden maantieteellisissä rajoissa, joista niillä on ICAOn antama vastuu.
3a	B.3.3a.1	A	EU:n ja Israelin Euro-Välimeri-ilmailusopimuksen liitteessä IV lueteltuja elektronisia ilmailutietoja koskevia täytäntöönpanosääntöjä sovelletaan.
4	B.3.4.1	A	EU:n ja Israelin Euro-Välimeri-ilmailusopimuksen liitteessä IV lueteltuja lentosääntöjä ja ilmatilan luokitusta koskevia täytäntöönpanosääntöjä sovelletaan.
6.1	B.3.6.1	A	Ilmaliikenteen hallintaverkon toiminnoilla on mahdollistettava ilmatilan optimaalinen käyttö ja varmistettava, että ilmatilan käyttäjät voivat valita halutun reitin siten, että ilmatila ja lennonvarmistuspalvelut ovat mahdollisimman tehokkaasti käytettävissä. Verkkotoiminnoilla on pyrittävä tukemaan aloitteita kansallisella tasolla ja toiminnallisten ilmatilan lohkojen tasolla, ja ne on toteutettava tavalla, jossa otetaan huomioon sääntely- ja operatiivisten tehtävien erottaminen toisistaan.
6.2	B.3.6.2	A	Reittien suunnitteluun ja niukkojen resurssien hallintaan liittyvät verkon hallinnoijan tehtävät sekä mahdollisuus nimetä esim. Eurocontrol verkon hallinnoijaksi.
6.3	B.3.6.3	A	Komissio voi lisätä tehtäviä vaatimuksessa B.3.6.2 olevaan luetteloon kuultuaan asianmukaisesti toimialan sidosryhmiä. Nämä toimenpiteet, joiden tarkoituksena on muuttaa asetuksen 551/2004 muita kuin keskeisiä osia täydentämällä sitä, hyväksytään puiteasetuksen 5 artiklan 4 kohdassa tarkoitettua valvonnan käsittelevää sääntelymenettelyä noudattaen.

Artiklan numero	Vaatimuksen numero (Osa/säädös/artikla/vaatus)	Luokka (joko liitteessä IV olevan B osan A jakso tai B jakso)	Vaatus
6.4	B.3.6.4	A	<p>EU:n ja Israelin Euro-Välimeri-ilmailusopimuksen liitteessä IV lueteltuja yksityiskohtaisia sääntöjä ilmatila-asetuksen (551/2004) 6 artiklassa tarkoitettujen toimenpiteiden täytäntöönpanosta, asetuksen 551/2004 6 artiklan 6–9 kohdassa tarkoitettuja toimenpiteitä lukuun ottamatta, sovelletaan. Näissä täytäntöönpanosäännöissä otetaan huomioon erityisesti seuraavat seikat:</p> <p>a) prosessien ja menettelyjen koordinointi ja yhdenmukaistaminen ilmaliikenteen taajuuksien hallinnan tehostamiseksi, mukaan luettuna periaatteiden ja perusteiden kehittäminen;</p> <p>b) keskeinen tehtävä, jossa koordinoidaan taajuustarpeiden varhaista tunnistamista ja ratkaisemista Euroopan yleiselle ilmaliikenteelle varatuilla kaistoilla Euroopan ilmailuverkoston suunnittelun ja toiminnan tukemiseksi;</p> <p>c) ilmaliikenteen hallinnan yleissuunnitelmassa määritellyt verkon muut tehtävät;</p> <p>d) yksityiskohtaiset järjestelyt sopimuspuolten, lennonvarmistuspalvelujen tarjoajien ja verkonhallintatoiminnon väliseen yhteistyöhön perustuvaa päätöksentekoa varten;</p> <p>e) järjestelyt, joiden mukaisesti asianomaisia sidosryhmiä kuullaan päätöksentekoprosessissa sekä kansallisella että Euroopan tasolla; ja</p> <p>f) verkonhallintatoiminnon ja kansallisten taajuuskoordinaattorien välinen tehtävien ja vastuiden jako Kansainvälisen televiestintäliiton yleiselle ilmaliikenteelle varaamien radiotaajuuksien puitteissa, jotta voidaan varmistaa, että kansalliset taajuuskoordinaattorit vastaavat edelleen taajuuksien myöntämisestä silloin, kun tällä ei ole vaikutusta verkkoon. Tapauksissa, jotka vaikuttavat verkkoon, kansallisten taajuuskoordinaattorien on tehtävä yhteistyötä verkonhallintatoiminnosta vastaavien tahojen kanssa, jotta taajuuksien käyttö voidaan optimoida.</p>
6.5	B.3.6.5	A	<p>Muista kuin asetuksen 551/2004 6 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuista ilmatilan suunnitteluun liittyvistä asioista päätetään kansallisella tasolla tai toiminnallisten ilmatilan lohkojen tasolla. Suunnitteluprosessissa on otettava huomioon liikenteen tarpeet ja liikennejärjestelyjen vaatavuus sekä kansalliset tai toiminnalliset ilmatilan lohkoja koskevat suorituskyky-suunnitelmat, ja siinä on kuultava laajasti asianomaisia ilmatilan käyttäjiä tai ilmatilan käyttäjiä edustavia ryhmiä sekä tarvittaessa sotilasviranomaisia.</p>
6.6	B.3.6.6	B	<p>Sopimuspuolten on annettava ilmaliikennevirtojen säätely Eurocontrolin tai jonkin toisen puolueettoman ja toimivaltaisen elimen tehtäväksi edellyttäen, että asianmukaisista valvontamenettelyistä huolehditaan.</p>
6.7	B.3.6.7	A	<p>EU:n ja Israelin Euro-Välimeri-ilmailusopimuksen liitteessä IV lueteltuja ilmaliikennevirtojen säätelyä koskevia täytäntöönpanosääntöjä sovelletaan.</p>
7.1	B.3.7.1	A	<p>Sopimuspuolten on niiden vastuulle kuuluvien sotilaallisten näkökohtien järjestäminen huomioon ottaen huolehdittava ICAOn määrittelemän ja Eurocontrolin kehittämän ilmatilan joustavan käytön periaatteen yhdenmukaisesta soveltamisesta yhtenäisessä eurooppalaisessa ilmatilassa ilmatilan hallinnan ja ilmaliikennevirtojen säätelyn helpottamiseksi osana yhteistä liikennepolitiikkaa.</p>
7.3	B.3.7.2	A	<p>EU:n ja Israelin Euro-Välimeri-ilmailusopimuksen liitteessä IV lueteltuja ilmatilan joustavaa käyttöä koskevia täytäntöönpanosääntöjä sovelletaan.</p>

Artiklan numero	Vaatumuksen numero (Osa/säädös/artikla/vaatus)	Luokka (joko liitteessä IV olevan B osan A jakso tai B jakso)	Vaatus
8.1	B.3.8.1	A	Tapauksissa, joissa asetuksen 551/2004 7 artiklan soveltaminen aiheuttaa merkittäviä toiminnallisia vaikeuksia, sopimuspuolet voivat tilapäisesti keskeyttää sen soveltamisen sillä edellytyksellä, että ne ilmoittavat siitä viipymättä sekakomitealle.
8.2	B.3.8.2	A	Tilapäisen keskeytyksen käyttöönoton seurauksena voidaan asetuksen 551/2004 7 artiklan 3 kohdan nojalla annettuja sääntöjä mukauttaa kyseessä olevan yhden tai useamman sopimuspuolen vastuulla olevan ilmatilan osalta.

B.4: Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 552/2004, annettu 10 päivänä maaliskuuta 2004, eurooppalaisen ilmaliikenteen hallintaverkon yhteentoimivuudesta (yhteentoimivuuasetus), sellaisena kuin se on muutettuna 21 päivänä lokakuuta 2009 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EY) N:o 1070/2009

Artiklan numero	Vaatumuksen numero (Osa/säädös/artikla/vaatus)	Luokka (joko liitteessä IV olevan B osan A jakso tai B jakso)	Vaatus
1 + Liite I	B.4.1.1	A	Asetus 552/2004 koskee puiteasetuksen asettamissa rajoissa eurooppalaisen ilmaliikenteen hallintaverkon yhteentoimivuutta. Sitä sovelletaan asetuksen 552/2004 liitteessä I eriteltyihin järjestelmiin, niiden rakenneosien ja niihin liittyviin menettelyihin. Tavoitteena on saavuttaa yhteentoimivuu eurooppalaisen ilmaliikenteen hallintaverkon eri järjestelmien, rakenneosien ja niihin liittyvien menettelyjen välillä ottaen asianmukaisesti huomioon sovellettavat kansainväliset säännöt sekä varmistaa ilmaliikenteen hallinnan alalla sovitujen ja validoitujen uusien toimintatarkaisujen tai tekniikoiden yhteensovitettu ja nopea käyttöönotto.
2 + Liite II	B.4.2.1	A	Eurooppalaisen ilmaliikenteen hallintaverkon, sen järjestelmien ja niiden rakenneosien sekä niihin liittyvien menettelyjen on täytettävä olennaiset vaatimukset. Nämä olennaiset vaatimukset on vahvistettu asetuksen 552/2004 liitteessä II.
3	B.4.3.1	A	EU:n ja Israelin Euro-Välimeri-ilmailusopimuksen liitteessä IV lueteltuja yhteentoimivuutta koskevia täytäntöönpanosääntöjä sovelletaan. Järjestelmien, rakenneosien ja niihin liittyvien menettelyjen on oltava soveltuvien yhteentoimivuutta koskevien täytäntöönpanosääntöjen mukaiset koko elinkaarensa ajan. Yhteentoimivuutta koskevissa täytäntöönpanosäännöissä on erityisesti a) määriteltävä mahdolliset erityisvaatimukset, joilla olennaisia vaatimuksia täydennetään tai kehitetään, erityisesti turvallisuuden, saumattoman toiminnan ja suorituskyvyn osalta; ja/tai b) kuvattava tarvittaessa mahdolliset erityisvaatimukset, joilla olennaisia vaatimuksia täydennetään tai kehitetään, erityisesti mitä tulee sovitujen ja kelpuutettujen uusien toimintatarkaisujen tai tekniikoiden yhteensovitettuun käyttöönottoon; ja/tai c) järjestelmiä käsiteltäessä määriteltävä rakenneosat; ja/tai d) kuvattava erityiset vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyt, joihin asetuksen 552/2004 8 artiklassa tarkoitetut ilmoitetut laitokset tarvittaessa osallistuvat, päätöksessä 93/465/ETY määriteltyjen moduulien perusteella, joita on käytettävä arvioitaessa joko rakenneosien vaatimustenmukaisuutta tai käyttöön soveltuvuutta samoin kuin järjestelmien tarkistamista; ja/tai e) eriteltävä täytäntöönpanon edellytykset, tarvittaessa myös päivä, johon mennessä kaikkien asianomaisten sidosryhmien on noudatettava näitä täytäntöönpanosääntöjä.

Artiklan numero	Vaatimuksen numero (Osa/säädös/artikla/vaatus)	Luokka (joko liitteessä IV olevan B osan A jakso tai B jakso)	Vaatus
			<p>Yhteentoimivuutta koskevien täytäntöönpanosääntöjen valmistelussa, antamisessa ja tarkistamisessa on otettava huomioon niiden edellyttämistä teknisistä ratkaisuista aiheutuvat arvioidut kustannukset ja hyödyt, jotta kyetään määrittelemään kaikkein toteuttamiskelpoisin ratkaisu, samalla kun otetaan asianmukaisesti huomioon sovitun korkean turvallisuustason säilyttäminen. Näistä ratkaisuista kaikille asianomaisille sidosryhmille aiheutuvia kustannuksia ja hyötyjä koskeva arvio liitetään kuhunkin yhteentoimivuutta koskevaan täytäntöönpanosääntöehdotukseen.</p> <p>Yhteentoimivuutta koskevat täytäntöönpanosäännöt vahvistetaan puiteasetuksen 8 artiklassa tarkoitettua menettelyä noudattaen.</p>
4 (2)		A	<p>Järjestelmien, niihin liittyvät menettelyt mukaan luettuina, tai niiden rakenneosien oletetaan olevan olennaisten vaatimusten ja/tai yhteentoimivuutta koskevien täytäntöönpanosääntöjen mukaisia, jos ne vastaavat asiaa koskevia yhteisön eritelmiä, joiden viitenumerot on julkaistu <i>Euroopan unionin virallisessa lehdessä</i>.</p>
5 + Liite III	B.4.5.1	A	<p>Rakenneosiin on liitettävä EY-vaatimustenmukaisuus- tai käyttöönsoveltuvuusvakuutus. Tämän vakuutuksen osat on vahvistettu asetuksen 552/2004 liitteessä III.</p> <p>Valmistajan tai sen sopimuspuolten alueelle sijoittautuneen valtuutetun edustajan on varmistettava ja ilmoitettava EY-vaatimustenmukaisuus- tai käyttöönsoveltuvuusvakuutuksella, että se on soveltanut olennaisissa vaatimuksissa ja soveltuvissa yhteentoimivuutta koskevista täytäntöönpanosäännöissä asetettuja määräyksiä.</p> <p>Rakenneosien, joihin on liitetty EY-vaatimustenmukaisuus- tai käyttöönsoveltuvuusvakuutus, oletetaan olevan olennaisten vaatimusten ja soveltuvien yhteentoimivuutta koskevien täytäntöönpanosääntöjen mukaisia.</p> <p>Asianmukaisissa yhteentoimivuutta koskevista täytäntöönpanosäännöissä on tarvittaessa yksilöitävä ne vaatimustenmukaisuuden tai käyttöönsoveltuvuuden arviointiin liittyvät tehtävät, jotka asetuksen 552/2004 8 artiklassa tarkoitettujen ilmoitettujen laitosten on suoritettava.</p>
6 + Liite IV	B.4.6.1	A	<p>Lennonvarmistuspalvelujen tarjoajan on tehtävä järjestelmille EY-tarkastus soveltuvien yhteentoimivuutta koskevien täytäntöönpanosääntöjen mukaisesti sen varmistamiseksi, että ne täyttävät asetuksen 552/2004 olennaiset vaatimukset ja ovat yhteentoimivuutta koskevien täytäntöönpanosääntöjen mukaisia silloin, kun ne liitetään eurooppalaiseen ilmailukenteen hallintaverkkoon. Asianomaisen lennonvarmistuspalvelujen tarjoajan on ennen järjestelmän käyttöönottoa laadittava EY-tarkastusilmoitus, jolla vahvistetaan järjestelmän vaatimustenmukaisuus, ja toimitettava se kansalliselle valvontaviranomaiselle yhdessä muiden teknisten asiakirjojen kanssa. Tämän vakuutuksen sekä teknisten asiakirjojen osat on vahvistettu asetuksen 552/2004 liitteessä IV. Kansallisella valvontaviranomaisella on oikeus vaatia lisätietoja, joita tarvitaan tällaisen vaatimustenmukaisuuden valvomiseen.</p> <p>Asianmukaisissa yhteentoimivuutta koskevista täytäntöönpanosäännöissä on tarvittaessa yksilöitävä ne järjestelmien tarkastukseen liittyvät tehtävät, jotka asetuksen 552/2004 8 artiklassa tarkoitettujen ilmoitettujen laitosten on suoritettava.</p> <p>EY-tarkastusvakuutuksella ei rajoiteta arvioiteja, joita kansallisen valvontaviranomaisen on mahdollisesti suoritettava muista kuin yhteentoimivuuteen liittyvistä syistä.</p>
6a	B.4.6a.1	A	<p>Jos yhteisistä siviili-ilmailua koskevista säännöistä ja Euroopan lentoturvallisuusviraston perustamisesta 20 päivänä helmikuuta 2008 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 216/2008 mukaisesti myönnetty todistus koskee rakenneosia tai järjestelmiä, se on hyväksyttävä asetuksen 552/2004 5 ja 6 artiklan mukaisesti EY-vaatimustenmukaisuus- tai käyttöönsoveltuvuusvakuutukseksi tai EY-tarkastusvakuutukseksi, jos siihen sisältyy osoitus asetuksen 552/2004 keskeisten vaatimusten ja yhteentoimivuutta koskevien aiheellisten täytäntöönpanosääntöjen noudattamisesta.</p>

Artiklan numero	Vaatumuksen numero (Osa/säädös/artikla/vaati-mus)	Luokka (joko liitteessä IV olevan B osan A jakso tai B jakso)	Vaatus
7.1	B.4.7.1	A	Jos kansallinen valvontaviranomainen toteaa, että: a) rakenneos, johon on liitetty EY-vaatimustenmukaisuus- tai käyttöönsoveltuvuusvakuutus, tai b) järjestelmä, johon on liitetty EY-tarkastusvakuutus, ei ole olennaisten vaatimusten ja/tai soveltuvien yhteentoimivuutta koskevien täytäntöönpanosääntöjen mukainen, valvontaviranomaisen on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet kyseisen rakenneosan tai järjestelmän käyttöalan rajoittamiseksi tai sen käytön kieltämiseksi viranomaisen vastuulla olevissa yksiköissä ottaen asianmukaisesti huomioon tarpeen varmistaa toiminnan turvallisuus ja jatkuvuus.
8.1	B.4.8.1	A	Sopimuspuolten on ilmoitettava sekakomitealle laitokset, jotka ne ovat nimenneet suorittamaan asetuksen 552/2004 5 artiklassa tarkoitettuun vaatimustenmukaisuus- tai käyttöönsoveltuvuusarviointiin ja/tai asetuksen 552/2004 6 artiklassa tarkoitettuun tarkastukseen liittyvät tehtävät, ja mainittava kunkin laitoksen vastuualue sekä sen komissiolta saatu tunnistenumero.
8.2	B.4.8.2	A	Sopimuspuolten on sovellettava asetuksen 552/2004 liitteessä V säädetyt perusteita arvioidessaan ilmoitettavia laitoksia. Laitosten, jotka täyttävät asianomaisissa eurooppalaisissa standardeissa määritetyt arviointiperusteet, katsotaan täyttävän mainitut perusteet.
8.3 + Liite V	B.4.8.3	A	Sopimuspuolten on peruutettava sellaista ilmoitettua laitosta koskeva ilmoitus, joka ei enää täytä asetuksen 552/2004 liitteessä V säädetyt perusteita. Niiden on ilmoitettava tästä viipymättä sekakomitealle.
8.4	B.4.8.4	A	Sopimuspuolet voivat nimetä ilmoitetuksi laitokseksi palveluntarjonta-asetuksen 3 artiklan mukaisesti hyväksytyt laitokset, sanotun kuitenkaan rajoittamatta asetuksen 552/2004 8 artiklan 1, 2 ja 3 kohdassa tarkoitettujen vaatimusten soveltamista.

B.5: Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 216/2008, annettu 20 päivänä helmikuuta 2008, yhteisistä siviili-ilmailua koskevista säännöistä ja Euroopan lentoturvallisuusviraston perustamisesta sekä neuvoston direktiivin 91/670/ETY, asetuksen (EY) N:o 1592/2002 ja direktiivin 2004/36/EY kumoamisesta, sellaisena kuin se on muutettuna 21 päivänä lokakuuta 2009 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EY) N:o 1108/2009 asetuksen (EY) N:o 216/2008 muuttamisesta lentopaikkojen, ilmaliikenteen hallinnan ja lennonvarmistuspalvelujen osalta sekä direktiivin 2006/23/EY kumoamisesta

Artiklan numero	Vaatumuksen numero (Osa/säädös/artikla/vaati-mus)	Luokka (joko liitteessä IV olevan B osan A jakso tai B jakso)	Vaatus
3	B.5.3.1	A	Tässä liitteessä yksilöityihin ilmaliikenteen hallintaan liittyviin normeihin ja vaatimuksiin sovelletaan asetuksen 216/2008, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella 1108/2009, 3 artiklan da, e, f, g, q, r ja s alakohdassa annettuja määritelmiä. Kaikki viittaukset jäsenvaltioihin on luettava viittauksiksi sopimuspuoliin.
8b (1)	B.5.8b.1	A	Ilmaliikenteen hallinnan ja lennonvarmistuspalvelujen on täytettävä asetuksen 216/2008, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella 1108/2009, liitteessä V b säädetyt keskeiset vaatimukset.

Artiklan numero	Vaatimuksen numero (Osa/säädös/artikla/vaatus)	Luokka (joko liitteessä IV olevan B osan A jakso tai B jakso)	Vaimus
8b(2)	B.5.8b.2	A	Ilmaliikenteen hallintapalvelujen ja lennonvarmistuspalvelujen tarjoajilta on vaadittava asetuksen 1035/2011 ja sovellettavan kansallisen lainsäädännön mukainen hyväksyntätodistus. Todistus myönnetään, jos palveluntarjoaja on osoittanut valmiutensa ja keinonsa täyttää oikeuksiinsa liittyvät velvoitteet. Myönnetty oikeudet ja tarjottavien palvelujen laajuus määritellään hyväksyntätodistuksessa.
8b(3)	B.5.8b.3	A	Poiketen siitä, mitä vaatimuksessa B.5.8b.2 määrätään, sopimuspuolet voivat päättää, että lentotiedotuspalvelujen tarjoajien sallitaan osoittaa valmiutensa ja keinonsa täyttää tarjottuihin palveluihin liittyvät velvoitteet.
8b(4)	B.5.8b.4	B	Vaatimuksessa B.5.8b.6 tarkoitettuihin toimenpiteisiin voi sisältyä ilmaliikenteen hallinnan ja lennonvarmistuspalvelun turvallisuuden kannalta keskeisten järjestelmien ja rakenneosien suunnitteluun, valmistukseen ja huoltoon osallistuvien organisaatioiden hyväksymistä koskeva vaatimus. Kyseisille organisaatioille myönnetään hyväksyntätodistus, jos ne ovat osoittaneet valmiutensa ja keinonsa täyttää oikeuksiinsa liittyvät velvoitteet. Myönnetty oikeudet määritellään todistuksessa.
8b(5)	B.5.8b.5	A	Vaatimuksessa B.5.8b.6 tarkoitettuihin toimenpiteisiin voi sisältyä ilmaliikenteen hallinnan ja lennonvarmistuspalvelun turvallisuuden kannalta keskeisten järjestelmien ja rakenneosien hyväksymistä tai vaihtoehtoisesti ilmaliikenteen hallinnan ja lennonvarmistuspalvelun tarjoajan antamaa validointia koskeva vaatimus. Kyseisille järjestelmille ja rakenneosille myönnetään hyväksyntätodistus tai annetaan validointi, jos hakija on osoittanut järjestelmien ja rakenneosien olevan niiden yksityiskohtaisten teknisten vaatimusten mukaisia, jotka on vahvistettu vaatimuksessa B.5.8b.1 tarkoitettujen keskeisten vaatimusten noudattamisen varmistamiseksi.
8b(6)	B.5.8b.6	A	Asetuksen 216/2008, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella 1108/2009, 8 b artiklan 6 kohdassa tarkoitettuja ja EU:n ja Israelin Euro-Välimeri-ilmailusopimuksen liitteessä IV lueteltuja ilmaliikenteen hallintaa ja lennonvarmistuspalveluja koskevia täytäntöönpanosääntöjä sovelletaan.
8c (1)	B.5.8c.1	A	Lennonjohtajien sekä lennonjohtajien koulutukseen, kokeisiin, tarkastuksiin ja lääketieteellisen kelpoisuuden arviointiin osallistuvien henkilöiden ja organisaatioiden on oltava asetuksen 216/2008, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella 1108/2009, liitteessä V b säädettyjen keskeisten vaatimusten mukaisia.
8c (2)	B.5.8c.2	A	Lennonjohtajilta on vaadittava tarjottavan palvelun kannalta asianmukainen lupakirja ja lääketieteellinen kelpoisuustodistus.
8c (3)	B.5.8c.3	A	Vaatimuksessa B.5.8c.2 tarkoitettu lupakirja myönnetään ainoastaan, jos lupakirjan hakija on osoittanut täyttävänsä niiden sääntöjen edellytykset, jotka on vahvistettu teorian tietoja, käytännön taitoja, kielitaitoa ja kokemusta koskevien vaatimusten osalta asetuksen 216/2008, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella 1108/2009, liitteessä V b säädettyjen keskeisten vaatimusten täyttämiseksi.
8c (4)	B.5.8c.4	A	Vaatimuksessa B.5.8c.2 tarkoitettu lääketieteellinen kelpoisuustodistus myönnetään ainoastaan, jos lennonjohtaja täyttää niiden sääntöjen edellytykset, jotka on vahvistettu asetuksen 216/2008, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella 1108/2009, liitteessä V b säädettyjen lääketieteellistä kelpoisuutta koskevien keskeisten vaatimusten täyttämiseksi. Lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen voi myöntää ilmailulääkäri tai ilmailulääketieteen keskus.
8c (5)	B.5.8c.5	A	Lennonjohtajalle myönnetty oikeudet sekä lupakirjan ja lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen laajuus määritellään tällaisessa lupakirjassa ja kelpoisuustodistuksessa.
8c (6)	B.5.8c.6	A	Lennonjohtajien koulutusorganisaatioiden, ilmailulääkärien ja ilmailulääketieteen keskusten valmiudet täyttää velvollisuudet, jotka seuraavat lupakirjojen ja lääketieteellisten kelpoisuustodistusten myöntämiseen liittyvistä oikeuksista, tunnustetaan myöntämällä hyväksyntätodistus.

Artiklan numero	Vaatumuksen numero (Osa/säädös/artikla/vaatus)	Luokka (joko liitteessä IV olevan B osan A jakso tai B jakso)	Vaatus
8c (7)	B.5.8c.7	A	Hyväksyntätodistus myönnetään lennonjohtajien koulutusorganisaatioille sekä lennonjohtajia tarkastaville ilmailulääkäreille ja ilmailulääketieteen keskuksille, jotka ovat osoittaneet noudattavansa niitä sääntöjä, jotka on vahvistettu asetuksen 216/2008, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella 1108/2009, liitteessä V b säädettyjen asiaa koskevien keskeisten vaatimusten täyttämiseksi. Todistuksella myönnetty oikeudet on määriteltävä kyseisessä asiakirjassa.
8c (8)	B.5.8c.8	A	Käytännön koulutuksen antamisesta tai lennonjohtajien taitojen arvioinnista vastaavilla henkilöillä on oltava hyväksyntätodistus. Todistus myönnetään, jos asianomainen henkilö on osoittanut noudattavansa niitä sääntöjä, jotka on vahvistettu asetuksen 216/2008, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella 1108/2009, liitteessä V b säädettyjen asiaa koskevien keskeisten vaatimusten täyttämiseksi. Todistuksella myönnetty oikeudet on määriteltävä kyseisessä asiakirjassa.
8c (9)	B.5.8c.9	A	Simulaatiokoulutuslaitteiden on täytettävä asetuksen 216/2008, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella 1108/2009, liitteessä V b säädetty keskeiset vaatimukset.
8c(10)	B.5.8c.10	A/B ⁽¹⁾	Asetuksen 216/2008, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella 1108/2009, 10 artiklassa tarkoitettuja ja EU:n ja Israelin Euro-Välimeri-ilmailusopimuksen liitteessä IV lueteltuja täytäntöönpanosääntöjä sovelletaan.
Liite V b, 1 kohta	B.5.Vb.1	A	a) Kaikkien ilma-alusten, lukuun ottamatta asetuksen 216/2008 1 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitettuun toimintaan osallistuvia ilma-aluksia, on noudatettava kaikissa lennon vaiheissa ja lentopaikan kenttäalueella yleisiä toimintasääntöjä ja kyseisen ilmatilan käyttöä varten määritellyjä soveltuvia menetelmiä. b) Kaikissa ilma-aluksissa, lukuun ottamatta asetuksen 216/2008 1 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitettuun toimintaan osallistuvia ilma-aluksia, on oltava vaaditut rakenneosat, joita on käytettävä asianmukaisesti. Ilmaliikenteen hallintajärjestelmässä ja lennonvarmistuspalvelun järjestelmässä käytettävien rakenneosien on täytettävä myös asetuksen 216/2008, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella 1108/2009, liitteessä V b olevassa 3 kohdassa esitetyt vaatimukset.
Liite V b, 2 kohta	B.5.Vb.2	A	Asetuksen 216/2008, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella 1108/2009, liitteessä V b olevassa 2 kohdassa asetettuja keskeisiä vaatimuksia sovelletaan.
Liite V b, 3 kohta	B.5.Vb.3	A	Asetuksen 216/2008, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella 1108/2009, liitteessä V b olevassa 3 kohdassa asetettuja keskeisiä vaatimuksia sovelletaan.
Liite V b, 4 kohta	B.5. Vb.4	A/B ⁽¹⁾	Asetuksen 216/2008, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella 1108/2009, liitteessä V b olevassa 4 kohdassa asetettuja keskeisiä vaatimuksia sovelletaan.
Liite V b, 5 kohta	B.5.Vb.5	A	Asetuksen 216/2008, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella 1108/2009, liitteessä V b olevassa 5 kohdassa asetettuja keskeisiä vaatimuksia sovelletaan.

⁽¹⁾ ICAOn standardeista ja suositelluista menettelytavoista johtuvat määräykset luokitellaan luokkaan A. Kaikki muut määräykset luokitellaan luokkaan B.

OSA C: Ympäristö

C.1: Direktiivi 2002/30/EY meluun liittyvien toimintarajoitusten asettamista yhteisön lentoasemilla koskevien sääntöjen ja menettelyjen vahvistamisesta

Artiklan numero	Vaatumuksen numero (Osa/säädös/artikla/vaati-mus)	Vaatus
3	C.1.3.1	Sopimuspuolten on varmistettava, että niillä on toimivaltaiset viranomaiset, jotka ovat vastuussa meluun liittyvien toimintarajoitusten asettamisesta lentoasemilla.
4	C.1.4.1	Sopimuspuolten on omaksuttava tasapainoinen lähestymistapa käsitellessään alueellaan sijaitsevien lentoasemien meluongelmia. Ne voivat harkita melunhallintatoimenpiteinä myös taloudellisia kannustimia.
	C.1.4.2	Toimivaltaisten viranomaisten on suunnitellessaan toimintarajoitusten käyttöönottoa otettava huomioon eri toimenpiteistä todennäköisesti aiheutuvat kustannukset ja hyödyt sekä kunkin lentoaseman ominaispiirteet.
	C.1.4.3	Toteutettu toimenpide tai toimenpidekokonaisuus ei saa olla rajoittavampi kuin on tarpeen tiettyä lentoasemaa varten asetetun ympäristötavoitteen saavuttamiseksi. Toimenpiteet eivät saa olla syrjiviä lentoyhtiöitä tai lentokoneen valmistajia kohtaan eivätkä syrjiä niitä kansallisuuden perusteella.
	C.1.4.4	Suorituskykyyn perustuvien toimintarajoitusten on perustuttava ilma-aluksen melutasoon, sellaisena kuin se on määritelty kansainvälisestä siviili-ilmailusta tehdyn yleissopimuksen liitteen 16 1 niteen mukaisessa tyyppihyväksyntämenettelyssä.
5 + Liite II (1–3 kohta)	C.1.5.1	Toimintarajoituksia koskevaa päätöstä harkittaessa on asianomaisten toimintarajoitusten ja lentoaseman ominaispiirteiden osalta otettava huomioon, siltä osin kuin se on asianmukaista ja mahdollista, direktiivin 2002/30/EY liitteessä II olevassa 1–3 kohdassa luetellut tiedot.
7	C.1.7.1	Toimintarajoitusten arviointia koskevia sääntöjä ei sovelleta a) toimintarajoituksiin, joista oli jo päätetty tämän vaatimuksen täytäntöönpanopäivänä, joka on varmennettu sekakomitean päätöksellä EU:n ja Israelin Euro-Välimeri-ilmailusopimuksen liitteessä II olevan 5 kohdan mukaisesti; b) osittaisiin toimintarajoituksiin tehtyihin vähäisiin teknisiin muutoksiin, jotka eivät vaikuta merkittävästi lentotoiminnan harjoittajien kustannuksiin millään tietyllä yhteisön lentoasemalla ja jotka on asetettu tämän vaatimuksen edellä mainitun täytäntöönpanopäivän jälkeen.
9	C.1.9.1	Yksittäisissä tapauksissa sopimuspuolet voivat antaa niiden alueella sijaitsevalla lentoasemalla luvan ilma-alusten yksittäisiin operaatioihin, jotka eivät olisi mahdollisia direktiivin 2002/30/EY muiden säännösten mukaisesti. Tämä poikkeus rajataan seuraavasti: a) ilma-alukset, joiden yksittäiset operaatiot ovat luonteeltaan niin poikkeuksellisia, että väliaikaisen poikkeuksen epääminen ei olisi perusteltua; b) ilma-alukset, jotka lentävät muutostöitä, korjauksia tai huoltoa varten muussa kuin kaupallisessa tarkoituksessa.
10	C.1.10.1	Sopimuspuolten on varmistettava, että toimintarajoitusten soveltamista varten vahvistetaan sovellettavan kansallisen lainsäädännön mukaisesti kuulemismenettely, johon asianomaiset osapuolet osallistuvat.

Artiklan numero	Vaatumuksen numero (Osa/säädös/artikla/vaatus)	Vaatus
11	C.1.11.1	Kun sopimuspuoli päättää asettaa alueellaan sijaitsevalle lentoasemalle uuden toimintarajoituksen, sen on ilmoitettava tästä viipymättä toiselle sopimuspuolelle.
12	C.1.12.1	Sopimuspuolten on huolehdittava siitä, että toimintarajoituksia koskeviin päätöksiin on oikeus hakea muutosta kansallisen lainsäädännön ja menettelyjen mukaisesti muutoksenhakuelimeltä, joka ei ole sama kuin muutoksenhaun kohteena olevan päätöksen tehnyt viranomainen.
Liite II (1–3 kohta)		Vaatumuksessa C.1.5.1 tarkoitetut tiedot.

C.2: Direktiivi 2006/93/EY kansainvälisen siviili-ilmailun yleissopimuksen liitteen 16 (toinen painos 1988) niteessä I olevan II osan 3 lukuun kuuluvien ääntä hitaammin lentävien lentokoneiden liikennöimisen sääntelystä

Artiklan numero	Vaatumuksen numero	Vaatus
1	C.2.1.1	Soveltamisala: a. lentokoneet, joiden suurin sallittu lentoonlähtöpaino on vähintään 34 000 kg; tai b. lentokoneet, joiden suurin hyväksytty varustus koostuu yli 19 istuinpaikasta.
2	C.2.2.2	Siviilikäytössä olevien ääntä hitaammin lentävien suihkukoneiden on oltava yleissopimuksen liitteen 16 niteessä 1 olevan II osan 3 luvun standardien mukaisia.
3	C.2.3.1	Vaatumukseen, jonka mukaan siviilikäytössä olevia ääntä hitaammin lentäviä suihkukoneita on liikennöitävä yleissopimuksen liitteen 16 niteessä 1 olevan II osan 3 luvun standardien mukaisesti, voidaan myöntää poikkeuksia, kun on kyse a) historiallisista lentokoneista; b) sellaisten lentokoneiden tilapäisestä käytöstä, joiden liikennöiminen on niin poikkeuksellista, että olisi kohtuutonta kieltää tilapäinen poikkeus; ja c) sellaisten lentokoneiden tilapäisestä käytöstä, joilla suoritetaan muita kuin kaupallisia lentoja muutoksien, korjauksien tai huollon yhteydessä.
3	C.2.3.2	Sopimuspuolen on ilmoitettava toisen sopimuspuolen toimivaltaisille viranomaisille historiallisesti kiinnostaville lentokoneille myönnettyistä poikkeuksista. Sopimuspuolen on tunnustettava toisen sopimuspuolen myöntämät poikkeukset niille lentokoneille, jotka ovat tämän rekisterissä.
5	C.2.5.1	Sopimuspuolten on säädettävä direktiivin 2006/93/EY noudattamiseksi annettujen kansallisten määräysten rikkomista koskevista täytäntöönpanon valvontatoimenpiteistä ja toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet näiden toimenpiteiden täytäntöönpanon varmistamiseksi. Säädettyjen toimenpiteiden on oltava tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia.

OSA D: Lentoliikenteen harjoittajien korvausvastuu

D.1: Neuvoston asetus (EY) N:o 2027/97 lentoliikenteen harjoittajien korvausvastuusta onnettomuustapauksissa, sellaisena kuin sen on muutettuna asetuksella (EY) N:o 889/2002

Artiklan numero	Vaatumuksen numero	Vaatus
2(1)(a), 2(1)(c)-(g)	D.1.2.1	Tässä liitteessä yksilöityihin lakisääteisiin vaatimuksiin ja normeihin, jotka liittyvät lentoliikenteen harjoittajien korvausvastuuseen onnettomuustapauksissa, sovelletaan 2 artiklassa annettuja määritelmiä.

Artiklan numero	Vaatumuksen numero	Vaimus
3	D.1.3.1	Sopimuspuolet soveltavat vuonna 1999 tehtyä Montrealin yleissopimusta, myös kotimaan lentoihin.
5	D.1.5.1	Sopimuspuolten on varmistettava, että lentoliikenteen harjoittajat suorittavat korvaukseen oikeutetuille luonnollisille henkilöille ennakkomaksun, joka kattaa kyseisen henkilön välittömät taloudelliset tarpeet ja joka on suhteessa siihen, mitä hän on kärsinyt.
6	D.1.6.1	Sopimuspuolten on varmistettava, että kaikki lentoliikenteen harjoittajat asettavat myyntipisteissä matkustajien saataville yhteenvedon tärkeimmistä matkustajiin ja heidän matkatavaroihinsa sovellettavista korvausvastuuta koskevista säännöistä.

OSA E: Kuluttajien oikeudet

E.1: Direktiivi 90/314/EY matkapaketeista, pakettilomista ja pakettikiertomatoista

Artiklan numero	Vaatumuksen numero (Osa/säädös/artikla/vaatus)	Vaimus
1	E.1.1.1	Tarkoituksena on lähentää toisiinsa sopimuspuolten lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä, joita sovelletaan sopimuspuolten alueella myytäviin tai myytäväksi tarjottaviin matkapaketteihin.
2	E.1.2.1	Tässä liitteessä yksilöityihin matkapaketteihin, pakettilomiin ja pakettikiertomatoihin liittyviin normeihin ja vaatimuksiin sovelletaan direktiivin 90/314/EY 2 artiklassa annettuja määritelmiä soveltuvin osin ja tarpeen mukaan. Tässä liitteessä sovelletaan seuraavaa 'matkapaketin' määritelmää: 'matkapaketilla' tarkoitetaan etukäteen järjestettyä vähintään kahden jäljempänä mainitun palvelun yhdistelmää, kun ne myydään tai niitä tarjotaan myytäväksi yhdistettyyn hintaan: a) kuljetus; b) majoitus; c) muu matkailupalvelu, joka muodostaa huomattavan osan matkapaketista mutta joka ei välittömästi liity kuljetukseen tai majoitukseen. Saman matkapaketin eri osien laskuttaminen erikseen ei vapauta matkanjärjestäjää tai välittäjää tässä liitteessä säädetyistä velvollisuuksista.
3	E.1.3.1	Matkanjärjestäjän ja välittäjän on annettava matkapaketista täydelliset ja paikkansa pitävät tiedot. Jos kuluttajan saataville annetaan esite, siinä on mainittava selvästi, ymmärrettävästi ja täsmällisesti sekä hinta että riittävät tiedot seuraavista seikoista: a) matkan kohde ja kuljetusväline sekä kuljetuksen ominaisuudet ja luokka; b) majoitus ja sen muoto, sijainti, luokka tai mukavuusaste ja pääominaisuudet sekä sen hyväksyntä ja matkailuluokitus; c) ateriasuunnitelma; d) matkareitti; e) yleiset tiedot passi- ja viisumimääräyksistä sekä matkaa ja oleskelua koskevista terveysmääräyksistä; f) ennakkomaksu joko rahamääränä tai prosentteina matkan hinnasta sekä ajankohta, johon mennessä loput matkan hinnasta on maksettava; g) vaaditaanko matkapaketin toteuttamiseksi vähimmäismäärä osallistujia, ja mihin mennessä kuluttajalle on viimeistään ilmoitettava matkan peruuntumisesta.

Artiklan numero	Vaatimuksen numero (Osa/säädos/artikla/vaatus)	Vaatus
		<p>Esitteessä annetut tiedot ovat sitovia, paitsi jos seuraavat ehdot täyttyvät:</p> <ul style="list-style-type: none"> — muuttuneesta tiedosta on selkeästi mainittu kuluttajalle ennen sopimuksen tekemistä, ja esitteessä on tästä mahdollisuudesta nimenomainen ehto, — muutoksista on myöhemmin sovittu osapuolten kesken.
4(1), 4(2)	E.1.4.1	<p>Matkanjärjestäjän tai välittäjän on annettava kuluttajalle ennen sopimuksen tekemistä kirjallisesti tai muulla sopivalla tavalla yleiset tiedot sovellettavista passi- ja viisumimääräyksistä, erityisesti näiden asiakirjojen hankkimiseksi tarvittavasta ajasta, sekä matkaa ja oleskelua koskevista terveystieteellisistä määräyksistä;</p> <p>Matkanjärjestäjän tai välittäjän on myös annettava kuluttajalle hyvissä ajoin ennen matkan alkamista kirjallisesti tai muulla sopivalla tavalla seuraavat tiedot:</p> <ul style="list-style-type: none"> i) matkan aikana tehtävien pysähdysten ajat ja paikat, kuljetusyhteydet sekä yksityiskohtaiset tiedot matkustajalle varatusta paikasta (esim. hytistä tai makuupaikasta laivalla tai junassa); ii) matkanjärjestäjän tai välittäjän paikallisen edustajan nimi, osoite ja puhelinnumero tai, jos tällaista ei ole, vastaavat tiedot niistä paikallisista toimipaikoista, joihin kuluttaja voi vaikeuksien ilmaantuessa ottaa yhteyttä. <p>Jos tällaisia edustajia tai toimipaikkoja ei ole, kuluttajalle on joka tapauksessa annettava hätätilanteita varten puhelinnumero tai muut tarpeelliset tiedot, joiden avulla hän voi saada yhteyden matkanjärjestäjään tai välittäjään;</p> <ul style="list-style-type: none"> iii) alaikäisen matkustaessa ulkomailla tai oleskellessa siellä tiedot, joiden avulla lapseen tai hänestä matkakohteessa vastuussa olevaan henkilöön saadaan suoraan yhteys; <p>Matkapaketista riippuen sopimuksessa on mainittava ainakin seuraavassa luetellut seikat, jos ne vaikuttavat asianomaiseen matkapakettiin:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) matkakohde tai -kohteet sekä, jos matkapakettiin sisältyy oleskelua eri paikkakunnilla, oleskeluajat päivämäärineen; b) käytettävät kuljetusvälineet ja niiden luonne ja luokka sekä lähdön ja paluun päivämäärät, kellonaika ja paikka; c) jos matkapakettiin sisältyy majoitus, majoituspaikan sijainti, matkustajaluokka tai mukavuusaste ja tärkeimmät ominaisuudet, kuinka se täyttää sen isäntävaltion säännöt, joissa majoitus tapahtuu, sekä ateriasuunnitelma; d) jos matkapaketin järjestämiseksi vaaditaan vähimmäismäärä osanottajia, päivä, jona kuluttajalle on viimeistään ilmoitettava matkan peruuntumisesta; e) matkareitti; f) matkapaketin kokonaishintaan sopimuksen mukaan sisältyvät tutustumiskäynnit, retket ja muut palvelut; g) matkanjärjestäjän, välittäjän ja tarvittaessa vakuutusenantajan nimi ja osoite; h) matkapaketin hinta, viittaus vaatimuksessa E.1.4.2 tarkoitettuihin hinnannuutosmahdollisuuksiin, selvitys tietyistä palveluista perittävistä veroista ja maksuista (satamien ja lentokenttien laskeutumis- ja matkustajamaksut, matkailijaverot), jos ne eivät sisälly matkapakettiin; i) maksuaikataulu ja maksutapa; j) kuluttajan matkaa varatessaan matkanjärjestäjälle tai välittäjälle esittämät erityistoivomukset, jotka nämä molemmat ovat hyväksyneet; k) aika, jonka kuluessa kuluttajan on valittava sopimuksen täyttämättä jättämisestä tai virheestä sen täyttämiseksi. <p>Kaikki sopimusehdot on tehtävä kirjallisesti tai muussa ymmärrettävässä ja kuluttajan saatavissa olevassa muodossa, ja ne on annettava tiedoksi kuluttajalle ennen sopimuksen tekemistä; kuluttajalle on annettava jäljennös sopimusehdoista.</p>

Artiklan numero	Vaatimuksen numero (Osa/säädös/artikla/vaatus)	Vaatimus
4(4)	E.1.4.2	<p>Sopimuksen mukaisia hintoja ei saa muuttaa, ellei sopimuksessa ole nimenomaisesti pidätetty mahdollisuutta niiden korottamiseen tai laskemiseen ja mainittu täsmällisesti, miten hinnanmuutos lasketaan; tällainen muutos on perusteltu ainoastaan, jos kyse on muutoksista</p> <ul style="list-style-type: none"> — kuljetuskustannuksissa, mukaan luettuna polttoainekustannukset, — tietyistä palveluista perittävässä veroissa tai maksuissa kuten satamien ja lentokenttien laskeutumis- ja matkustajamaksut, — asianomaiseen matkapakettiin sovellettavissa valuuttakursseissa, — hotellimajoituskustannuksissa. <p>Sopimuksen mukaista hintaa ei saa nostaa sovittua lähtöpäivää edeltävän kiinteän ajanjakson aikana, joka määritetään sopimuspuolen asiaa koskevassa lainsäädännössä, jos kuluttaja on maksanut koko matkapaketin hinnan.</p>
4(5)	E.1.4.3	<p>Jos sopimuksen olennaisia ehtoja muutetaan ennen lähtöä, kuluttajalla on oikeus</p> <ul style="list-style-type: none"> — joko purkaa sopimus ilman seuraamuksia — tai hyväksyä sopimukseen tehtävä lisäys, jossa eritellään muutokset ja niiden vaikutus hintaan.
4(6)	E.1.4.4	<p>Jos matkapaketti peruutetaan ennen sovittua lähtöpäivää kuluttajasta riippumattomasta syystä, kuluttajalla on oikeus</p> <ol style="list-style-type: none"> a) joko osallistua laadultaan vastaavalle tai paremmalle pakettimatkalle, jos matkanjärjestäjä tai välittäjä voi tarjota korvaavan matkapaketin. Jos tarjottu korvaava matkapaketti on laadultaan huonompi, matkanjärjestäjän on palautettava hinnannerotus kuluttajalle; b) tai saada niin pian kuin mahdollista takaisin kaikki sopimuksen perusteella maksamansa rahamäärät. <p>Kuluttajalla on tällöin oikeus saada joko matkanjärjestäjältä tai välittäjältä, sen mukaan kuin siitä säädetään asianomaisen sopimuspuolen lainsäädännössä, aiheellinen korvaus sopimuksen täyttämättä jättämisestä, jollei:</p> <ol style="list-style-type: none"> i) peruutus johdu siitä, ettei matkalle ole ilmoittautunut vaadittavaa vähimmäismäärää osanottajia, ja kuluttajalle ilmoitetaan peruutuksesta kirjallisesti matkapaketin sisällön kuvauksessa mainitussa ajassa; tai ii) peruutus muissa kuin ylivaarustapauksissa johdu ylivoimaisesta esteestä eli sellaisista epätavallisista ja ennalta arvaamattomista seikoista, joihin se osapuoli, joka vetoaa niihin, ei voi vaikuttaa ja joiden seurauksia hän ei kaikkea huolellisuutta noudattamalla olisi voinut välttää.
4(7)	E.1.4.5	<p>Jos merkittävä osa sovituista palveluista jää matkan alkamisen jälkeen suorittamatta tai jos matkanjärjestäjä havaitsee, ettei hän voi suorittaa merkittävää osaa sovituista palveluista, kuluttajalla on oikeus:</p> <p>sopiviin vaihtoehtoihin järjestelyihin matkan jatkamiseksi sen aiheuttamatta kuluttajalle lisämaksuja ja tarvittaessa korvauksen saamiseen sovittujen ja saatujen palvelujen hinnannerosta.</p> <p>Jos tällaisia järjestelyjä ei voida tehdä tai jos kuluttaja ei perustelluista syistä hyväksy niitä, matkanjärjestäjän on tarvittaessa järjestettävä kuluttajalle ilman lisämaksuja kuljetus vastaavalla kuljetusvälineellä lähtöpaikkaan tai muulle sovitulle paikkakunnalle ja maksettava aiheellinen korvaus.</p>

Artiklan numero	Vaatimuksen numero (Osa/säädös/artikla/vaatus)	Vaatus
5(1)	E.1.5.1	Sopimuspuolten on toteutettava tarpeelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että sopimuksen osapuolena oleva matkanjärjestäjä tai välittäjä vastaa suhteessa kuluttajaan sopimuksen mukaisten veloitteiden asianmukaisesta täyttämisestä siitä riippumatta, kuuluuko niiden täyttäminen järjestäjälle, välittäjälle tai muulle palvelun suorittajalle, edellä sanotun kuitenkaan rajoittamatta matkanjärjestäjän tai välittäjän oikeutta vaatia korvausta muilta palvelujen suorittajilta.
5(2)-5(4)	E.1.5.2	Kuluttajalla on oikeus saada korvaus sopimuksen puutteellisesta tai virheellisestä täyttämisestä aiheutuvasta vahingosta, paitsi jos tietyt direktiivissä 90/314/ETY luetellut ehdot täyttyvät. Matkanjärjestäjän tai välittäjän on viivytyksettä avustettava kuluttajaa, joka on vaikeuksissa, myös silloin, kun matkanjärjestäjä tai välittäjä ei ole vastuussa vahingoista, koska puutteet johtuvat kolmannesta osapuolesta, jolla ei ole yhteyttä sovittujen palvelujen suorittamiseen, ja puutteet ovat ennalta arvaamattomia eikä niitä voi välttää, tai koska puutteet johtuvat vaatimuksessa E.1.4.4 tarkoitetusta ylivoimaisesta esteestä taikka sellaisesta tapahtumasta, jota matkanjärjestäjä tai välittäjä tai palvelujen suorittaja ei ole asian mukaista huolellisuutta noudattamalla voinut ennakoita tai estää.
6	E.1.6.1	Kun on tehty valitus, matkanjärjestäjän ja/tai välittäjän on viivytyksettä ryhdyttävä toimenpiteisiin sopivan ratkaisun löytämiseksi.

E.3: Asetus (EY) N:o 261/2004 matkustajille heidän lennolle pääsynsä epäämisen sekä lentojen peruuttamisen tai pitkäaikaisen viivästymisen johdosta annettavaa korvausta ja apua koskevista yhteisistä säännöistä

Artiklan numero	Vaatimuksen numero (Osa/säädös/artikla/vaatus)	Vaatus
1	E.3.1.1	Vahvistetaan lentomatkustajien vähimmäisoikeudet, kun a) matkustajan pääsy lennolle evätään vastoin hänen tahtoaan; b) matkustajan lento peruutetaan; c) matkustajan lento viivästyy.
2	E.3.2.1	Tässä liitteessä yksilöityihin matkustajalle hänen lennolle pääsynsä epäämisen sekä lennon peruuttamisen tai pitkäaikaisen viivästymisen johdosta annettavaan korvaukseen ja apuun liittyviin normeihin ja vaatimuksiin sovelletaan asetuksen (EY) N:o 261/2004 2 artiklassa annettuja määritelmiä soveltuvin osin ja tarpeen mukaan.
3(2)-(3)	E.3.3.1	Lakisääteisiä vaatimuksia ja normeja sovelletaan sillä edellytyksellä, että a) matkustajalla on vahvistettu varaus kyseiselle lennolle ja, jollei ole kyse asetuksen (EY) N:o 261/2004 5 artiklassa tarkoitetusta peruutustapauksesta, hän ilmoittautuu lähtöselvitykseen — niitä ehtoja noudattaen ja siinä määräajassa, jotka lentoliikenteen harjoittaja, matkanjärjestäjä tai valtuutettu matkatoimisto on etukäteen ilmoittanut, ja voidaan osoittaa, että matkustaja on vastaanottanut ilmoituksen, tai, jos määräaika ei ole ilmoitettu, — viimeistään sopimuspuolen asiaa koskevassa lainsäädännössä määriteltynä hetkenä ennen julkistettua lähtöaikaa; tai b) lentoliikenteen harjoittaja tai matkanjärjestäjä on siirtänyt matkustajan lennolta, jolle hänellä on varaus, toiselle lennolle, riippumatta siirron syystä.

Artiklan numero	Vaatimuksen numero (Osa/säädös/artikla/vaatus)	Vaatus
		Lakisääteisiä vaatimuksia ja normeja ei sovelleta matkustajiin, jotka matkustavat ilmaiseksi tai alennettuun hintaan, jota ei tarjota suoraan tai välillisesti yleisölle. Sitä kuitenkin sovelletaan matkustajiin, joilla on lentoliikenteen harjoittajan tai matkanjärjestäjän kanta-asiakasohjelman tai muun kaupallisen ohjelman mukaisesti kirjoitettu lippu.
4(1)	E.3.4.1	Kun lennosta vastaava lentoliikenteen harjoittaja perustellusti arvioi lennolle pääsyn epäämisen olevan todennäköistä, sen on ensimmäiseksi esitettävä vapaaehtoisia, jotka voivat luopua varauksistaan etuuskia vastaan sellaisilla ehdoilla, joista kyseinen matkustaja ja lennosta vastaava lentoliikenteen harjoittaja sopivat keskenään. Tässä vaatimuksessa mainittujen etuuskien lisäksi vapaaehtoisille on annettava asetuksen 261/2004 8 artiklan mukaista apua.
4(2)	E.3.4.2	Jos vapaaehtoisia ei ilmoittaudu riittävästi, jotta jäljellä olevat matkustajat, joilla on varaukset, voitaisiin päästää lennolle, lennosta vastaava lentoliikenteen harjoittaja voi evätä matkustajilta pääsyn lennolle vastoin näiden tahtoa.
4(3)	E.3.4.3	Jos matkustajalta evätään pääsy lennolle vastoin hänen tahtoaan, lennosta vastaavan lentoliikenteen harjoittajan on annettava hänelle siitä korvaus sekä autettava häntä (matkustajalle on annettava mahdollisuus valita lipusta maksetun hinnan palauttaminen ja tarvittaessa paluulento; tai matkan uudelleenreititys siten, että matkustaja pääsee vastaavilla kuljetusehdoilla mahdollisimman pian lopulliseen määräpaikkaansa; tai matkan uudelleenreititys siten, että matkustaja pääsee vastaavilla kuljetusehdoilla lopulliseen määräpaikkaansa hänelle sopivana myöhempänä ajankohtana edellyttäen, että paikkoja on saatavilla; ateriota ja virvokkeita; kaksi puhelua, faksia tai sähköpostiviestiä; tarvittaessa hotellimajoitus ja kuljetus lentoaseman ja majoituspaikan välillä) sopimuspuolen asiaa koskevan lainsäädännön mukaisesti.
5(1)	E.3.5.1	Jos lento peruutetaan: a) lennosta vastaavan lentoliikenteen harjoittajan on tarjottava matkustajalle apua [i) mahdollisuus valita lipusta maksetun hinnan palauttaminen ja tarvittaessa paluulento; tai matkan uudelleenreititys siten, että matkustaja pääsee vastaavilla kuljetusehdoilla mahdollisimman pian lopulliseen määräpaikkaansa; tai matkan uudelleenreititys siten, että matkustaja pääsee vastaavilla kuljetusehdoilla lopulliseen määräpaikkaansa hänelle sopivana myöhempänä ajankohtana edellyttäen, että paikkoja on saatavilla; ja ii) uudelleenreitityksen tapauksessa ateriota ja virvokkeita ja kaksi puhelua, faksia tai sähköpostiviestiä sekä tarvittaessa hotellimajoitus ja kuljetus lentoaseman ja majoituspaikan välillä] ja b) matkustajalla on oikeus saada lennosta vastaavalta lentoliikenteen harjoittajalta korvaus, paitsi jos matkustajalle on ilmoitettu peruutuksesta hyvissä ajoin ennen aikataulun mukaista lähtöaikaa (sopimuspuolen asiaa koskevassa lainsäädännössä määritelty kiinteä ajanjakso) tai matkustajalle on ilmoitettu peruutuksesta myöhemmin ja tarjottu uudelleenreititystä, jonka mukaan hän voisi lähteä ja saapua määräpaikkaan määrätynä ajankohtana (lähellä aikataulun mukaista lähtö- ja saapumisaikaa), jotka määrittellään sopimuspuolen asiaa koskevassa lainsäädännössä.
5(2)	E.3.5.2	Kun matkustajalle ilmoitetaan peruutuksesta, hänelle on selvitettävä mahdolliset vaihtoehtoiset kuljetusvaihtoehdot.
5(3)	E.3.5.3	Lennosta vastaavan lentoliikenteen harjoittajan ei tarvitse maksaa korvausta, jos se pystyy osoittamaan, että peruutus johtuu poikkeuksellisista olosuhteista, joita ei olisi voitu välttää, vaikka kaikki kohtuudella edellytettävät toimenpiteet olisi toteutettu.
5(4)	E.3.5.4	Näyttövelvollisuus siitä, että matkustajalle on ilmoitettu lennon peruuttamisesta ja ajankohdasta, jona ilmoitus on tehty, kuuluu lennosta vastaavalle lentoliikenteen harjoittajalle.
6	E.3.6.1	Kun lennosta vastaava lentoliikenteen harjoittaja perustellusti arvioi olevan todennäköistä, että lento viivästyy aikataulun mukaisesta lähtöajastaan vähintään kaksi tuntia, lennosta vastaavan lentoliikenteen harjoittajan on tarjottava matkustajalle apua (aterioita ja virvokkeita ja kaksi puhelua, faksia tai sähköpostiviestiä); kun viivästyminen kestää vähintään viisi tuntia, matkustajalla on mahdollisuus joko odottaa alkuperäistä lentoa tai valita lipusta maksetun hinnan palauttaminen ja tarvittaessa paluulento sekä hotellimajoitus, jos odotus edellyttää yhtä tai useampaa yöpymistä, sekä kuljetus lentoaseman ja majoituspaikan välillä.

Artiklan numero	Vaatimuksen numero (Osa/säädös/artikla/vaatus)	Vaatus
7	E.3.7.1	<p>Jos korvausta maksetaan, matkustajan on saatava seuraavan suuruinen korvaus:</p> <p>a) 1 250 Israelin sekeliä tai 250 euroa lentojen osalta, joiden pituus on enintään 2 000 kilometriä;</p> <p>b) 2 000 Israelin sekeliä tai 400 euroa lentojen osalta, joiden pituus on yli 2 000 kilometriä mutta alle 4 500 kilometriä;</p> <p>c) 3 000 Israelin sekeliä tai 600 euroa lentojen osalta, joihin ei voida soveltaa a tai b alakohtaa.</p> <p>Lennon pituutta määriteltäessä on perusteena käytettävä viimeistä määräpaikkaa, johon matkustaja saapuu myöhässä aikataulun mukaisesta saapumisajasta siksi, että lennolle pääsy on evätty tai lento on peruutettu.</p> <p>Jos matkustajalle tarjotaan matkan uudelleenreititystä siten, että hän pääsee lopulliseen määräpaikkaansa vaihtoehtoisella lennolla, jonka saapumisaika verrattuna alun perin varatun lennon aikataulun mukaiseen saapumisaikaan ei ylitä määrättyä lyhyttä aikaa, joka määritellään sopimuspuolen asiaa koskevassa lainsäädännössä, lennosta vastaava lentoliikenteen harjoittaja voi alentaa korvausta 50 prosentilla.</p> <p>Korvaus on maksettava käteisenä, sähköisenä pankkisiirtona, sekillä tai, matkustajan allekirjoitetulla suostumuksella, matkakuponkeina ja/tai muina palveluina.</p>
8(3)	E.3.8.1	<p>Jos kaupunkia tai aluetta palvelevat useat lentoasemat ja lennosta vastaava lentoliikenteen harjoittaja tarjoaa matkustajalle lentoa toiselle lentoasemalle kuin sille, jota varaus koskee, lennosta vastaavan lentoliikenteen harjoittajan on vastattava kustannuksista, joita aiheutuu matkustajan siirtymisestä tältä toiselta lentoasemalta joko sille lentoasemalle, jota varaus koskee, tai muuhun lähellä sijaitsevaan määräpaikkaan, josta on sovittu matkustajan kanssa.</p>
10(1)	E.3.10.1	<p>Jos lennosta vastaava lentoliikenteen harjoittaja sijoittaa matkustajan tämän hankkimassa lentolipussa edellytettyä korkeampaan matkustusluokkaan, se ei voi vaatia tästä lisämaksua.</p>
10(2)	E.3.10.2	<p>Jos lennosta vastaava lentoliikenteen harjoittaja sijoittaa matkustajan tämän hankkimassa lentolipussa edellytettyä alempaan matkustusluokkaan, sen on maksettava sopimuspuolen asiaa koskevan lainsäädännön mukainen korvaus.</p>
11(1)	E.3.11.1	<p>Lennosta vastaavien lentoliikenteen harjoittajien on ensisijaisesti kuljetettava liikuntarajoitteiset henkilöt, heidän kanssaan matkustavat henkilöt ja hyväksytyt palvelukoirat sekä ilman saattajaa matkustavat lapset.</p>
11(2), 9(3)	E.3.11.2	<p>Jos lennolle pääsy evätään, lento peruutetaan tai se viivästyy, on liikuntarajoitteisilla henkilöillä, heidän kanssaan matkustavilla henkilöillä ja ilman saattajaa matkustavilla lapsilla oikeus saada mahdollisimman nopeasti huolenpitoa. Lennosta vastaavan lentoliikenteen harjoittajan on apua tarjotessaan kiinnitettävä erityistä huomiota liikuntarajoitteisten henkilöiden tarpeisiin ja mahdollisiin saattajiin sekä ilman saattajaa matkustavien lasten tarpeisiin.</p>
12	E.3.12.1	<p>Asetuksesta 261/2004 johtuvia vaatimuksia on sovellettava siten, ettei rajoiteta matkustajan oikeutta muuhun korvaukseen. Asetuksen 261/2004 nojalla myönnetty korvaus voidaan vähentää tällaisesta korvauksesta.</p> <p>Edellä olevaa ei sovelleta matkustajiin, jotka ovat vapaaehtoisesti luopuneet varauksesta asetuksen 261/2004 4 artiklan 1 kohdan mukaisesti, sanotun kuitenkaan rajoittamatta kansallisen lainsäädännön asiaankuuluvien periaatteiden ja sääntöjen soveltamista.</p>
13	E.3.13.1	<p>Jos lennosta vastaava lentoliikenteen harjoittaja maksaa korvauksen tai täyttää muut asetuksen 261/2004 mukaiset velvollisuutensa, asetuksen säännöksiä ei voida tulkita siten, että ne rajoittaisivat sen oikeutta hakea sovellettavan lainsäädännön nojalla korvausta muulta henkilöltä, kolmannet osapuolet mukaan luettuina. Asetus 261/2004 ei lisäksi millään tavoin rajoita lennosta vastaavan lentoliikenteen harjoittajan oikeutta hakea korvausta matkanjärjestäjältä tai muulta henkilöltä, jonka kanssa lennosta vastaavalla lentoliikenteen harjoittajalla on sopimus. Vastaavasti asetuksen säännöksiä ei voida tulkita siten, että ne rajoittaisivat matkanjärjestäjän tai kolmannen osapuolen, muun kuin matkustajan, jonka kanssa lennosta vastaavalla lentoliikenteen harjoittajalla on sopimus, oikeutta hakea sovellettavan lainsäädännön nojalla korvausta lennosta vastaavalta lentoliikenteen harjoittajalta.</p>

Artiklan numero	Vaatumuksen numero (Osa/säädös/artikla/vaatus)	Vaimus
14(1)	E.3.14.1	Lennosta vastaavan lentoliikenteen harjoittajan on varmistettava, että lähtöselvityksessä on esillä helposti luettava ilmoitus, jonka matkustajat voivat nähdä selvästi ja joka sisältää seuraavan (tai vastaavan sisältöisen) tekstin: "Jos teiltä evätään pääsy lennolle, lentonne peruutetaan tai se viivästyy, pyytäkää lähtöselvitystiskiltä tai lähtöportilta tiedote, jossa ilmoitetaan oikeutenne erityisesti korvaukseen ja apuun".
14(2)	E.3.14.2	Lennosta vastaavan lentoliikenteen harjoittajan, joka epää lennolle pääsyn tai peruuttaa lennon, on annettava kullekin matkustajalle, jota epääminen tai peruuttaminen koskee, kirjallinen tiedote, joka sisältää asetuksen 261/2004 mukaiset korvausta ja apua koskevat säännöt. Lisäksi sen on annettava vastaava tiedote kaikille matkustajille, joita merkittävä viivästyminen koskee.
15	E.3.15.1	Tämän asetuksen mukaisia matkustajiin kohdistuvia velvollisuuksia ei voida rajoittaa eikä niistä voida luopua esimerkiksi kuljetussopimukseen sisältyvällä vapauttavalla tai rajoittavalla lausekkeella. Jos matkustajaan kuitenkin sovelletaan tällaista vapauttavaa tai rajoittavaa lauseketta, tai jos matkustajalle ei ole asianmukaisesti ilmoitettu hänen oikeuksistaan, ja hän sen takia on hyväksynyt korvauksen, joka on asetuksessa 261/2004 säädettyä alhaisempi, matkustajalla on tästä huolimatta oikeus ryhtyä tarvittaviin toimiin lisäkorvauksen saamiseksi toimivaltaisessa tuomioistuimessa.
16	E.3.16.1	Sopimuspuolten on varmistettava näiden asetuksesta 261/2004 johtuvien lakisääteisten vaatimusten ja normien täytäntöönpano. Täytäntöönpanotoimenpiteiden, joihin voi sisältyä yksityisoikeuden alalla annettuihin tuomioistuimen tuomioihin perustuvia täytäntöönpanotoimenpiteitä, on oltava tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia.

E.4: Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1107/2006, annettu 5 päivänä heinäkuuta 2006, vammaisten ja liikuntarajoitteisten henkilöiden oikeuksista lentoliikenteessä

Artiklan numero	Vaatumuksen numero (Osa/säädös/artikla/vaatus)	Vaimus
1(1)	E.4.1.1	Vahvistetaan lentoliikenteessä matkustavien vammaisten ja liikuntarajoitteisten henkilöiden suojelua ja avustamista koskevat säännöt, jotta näitä henkilöitä voidaan suojella syrjinnältä ja jotta voidaan varmistaa, että he saavat apua.
2	E.4.2.1	Tässä liitteessä yksilöityihin, vammaisten ja liikuntarajoitteisten henkilöiden oikeuksia lentoliikenteessä koskeviin normeihin ja vaatimuksiin sovelletaan asetuksen N:o 1107/2006 2 artiklassa annettuja määritelmiä soveltuvin osin ja tarpeen mukaan.
3	E.4.3.1	Lentoliikenteen harjoittaja tai tämän edustaja tai matkanjärjestäjä ei saa vammaisuuden tai liikuntarajoitteisuuden perusteella kieltäytyä hyväksymästä varausta lennolle tai ottamasta ilma-alukseen vammaista tai liikuntarajoitteista henkilöä edellyttäen, että tällä on voimassaoleva lippu ja varaus.
4(1)	E.4.4.1	Lentoliikenteen harjoittaja tai tämän edustaja tai matkanjärjestäjä voi kieltäytyä hyväksymästä varausta vammaisuuden tai liikuntarajoitteisuuden perusteella tai evätä vammaiselta tai liikuntarajoitteiselta henkilöltä pääsyn lennolle a) jos se on välttämätöntä sovellettavien kansainvälisten tai kansallisten säädösten tai kyseiselle lentoliikenteen harjoittajalle lentotoimintaluvan myöntäneen viranomaisen turvallisuusvaatimusten noudattamiseksi; b) jos ilma-aluksen tai sen oven koko tekee vammaisen tai liikuntarajoitteisen henkilön ilma-alukseen nousun ja kuljettamisen fyysisesti mahdottomaksi. Jos varausta on kieltäydytty hyväksymästä a tai b alakohdan mukaisten syiden perusteella, lentoliikenteen harjoittajan, tämän edustajan tai matkanjärjestäjän on toteutettava kohtuulliset toimenpiteet, jotta kyseiselle henkilölle voidaan tarjota hyväksyttävissä oleva vaihtoehto.

Artiklan numero	Vaatimuksen numero (Osa/säädös/artikla/vaatus)	Vaatus
		Vammaiselle tai liikuntarajoitteiselle henkilölle, jolta on evätty pääsy ilma-alueeseen vammaisuuden tai liikuntakyvyttömyyden perusteella, sekä hänen seurassaan olevalle henkilölle on tarjottava oikeus korvaukseen tai uudelleenreitytykseen asetuksen 261/2004 8 artiklan mukaisesti. Paluulentoa tai uudelleenreitytystä koskeva oikeus edellyttää kaikkien turvallisuusvaatimusten täyttämistä.
4(2)	E.4.4.2	Sovellettavien kansainvälisten tai kansallisten säädösten tai kyseiselle lentoliikenteen harjoittajalle lentotoimintaluvan myöntäneen viranomaisen turvallisuusvaatimusten noudattamiseksi lentoliikenteen harjoittaja, tämän edustaja tai matkanjärjestäjä voi vaatia, että vammaisen tai liikuntarajoitteisen henkilön seurassa on oltava henkilö, joka kykenee antamaan kyseisen henkilön tarvitsemaa apua.
4(3)	E.4.4.3	Lentoliikenteen harjoittajan tai tämän edustajan on annettava vammaisille ja liikuntarajoitteisille matkustajille tiedoksi turvallisuussäännöt, joita se soveltaa vammaisten ja liikuntarajoitteisten henkilöiden kuljettamiseen, sekä tiedot kaikista tällaisten henkilöiden tai liikkumisvälineiden kuljettamista koskevista rajoituksista, jotka johtuvat ilma-alueen koosta. Matkanjärjestäjän on asetettava saataville järjestämiinsä, myymiinsä tai myytäväksi tarjoamiinsa matkapaketteihin, pakettilomiin ja pakettikiertomatkoihin sisältyviin lentoihin liittyvät turvallisuussäännöt ja rajoitukset.
4(4)	E.4.4.4	Kun lentoliikenteen harjoittaja tai tämän edustaja tai matkanjärjestäjä soveltaa vaatimuksessa E.4.4.1 tai E.4.4.2 tarkoitettuja poikkeuksia, sen on ilmoitettava heti kyseiselle vammaiselle tai liikuntarajoitteiselle henkilölle poikkeusjärjestelyn syyt. Lentoliikenteen harjoittajan tai tämän edustajan tai matkanjärjestäjän on pyynnöstä ilmoitettava nämä syyt vammaiselle tai liikuntarajoitteiselle henkilölle kirjallisesti määrätyn ajanjakson kuluessa pyynnön esittämisestä; kyseisen ajanjakson on oltava mahdollisimman lyhyt, ja se määritellään sopimuspuolen asiaa koskevassa lainsäädännössä ottaen huomioon liikuntarajoitteisten henkilöiden edut.
5(1)-5(2)	E.4.5.1	Lentoaseman pitäjän on paikalliset olosuhteet huomioon ottaen määrättävä lentoaseman alueella tai lentoaseman pitäjän välittömässä valvonnassa olevassa pisteessä sekä terminaalirakennuksessa että sen ulkopuolella olevat saapumis- ja poistumispisteet, joissa vammaiset ja liikuntarajoitteiset henkilöt voivat helposti ilmoittaa saapumistaan lentoasemalle ja pyytää apua. Saapumis- ja poistumispisteet on merkittävä selvästi ja niissä on oltava saatavissa olevassa muodossa perustiedot lentoasemasta.
6(1)	E.4.6.1	Lentoliikenteen harjoittajien, näiden edustajien tai matkanjärjestäjien on toteutettava kaikki tarpeelliset toimenpiteet, jotta voidaan ottaa vastaan ilmoituksia vammaisten tai liikuntarajoitteisten henkilöiden avuntarpeesta kaikissa myyntipisteissä, jotka sijaitsevat sopimuspuolten alueilla, puhelin- ja internetmyynti mukaan luettuina.
6(2)-6(3)	E.4.6.2	Kun lentoliikenteen harjoittaja tai tämän edustaja tai matkanjärjestäjä saa ennakoilmoituksen avuntarpeesta, sen on välitettävä kyseinen ilmoitus ennen lennon ilmoitettua lähtöaikaa a) lähtö-, saapumis- ja kauttakulkulentoasemien pitäjille ja b) lennosta vastaavalle lentoliikenteen harjoittajalle, jos varausta ei ole tehty kyseiselle lentoliikenteen harjoittajalle, paitsi jos lentoliikenteen harjoittajan nimi ei ole tiedossa ilmoituksen tekohetkellä, jossa tapauksessa tieto on välitettävä niin pian kuin mahdollista. "Ennakoilmoitusta" koskevat yksityiskohtaiset määritelmät ja eritelmät vahvistetaan sopimuspuolten asiaa koskevissa säännöissä ja menettelyissä.
6(4) + Liite I		Lennosta vastaavan lentoliikenteen harjoittajan on mahdollisimman pian lennon lähdön jälkeen ilmoitettava määrälentoaseman pitäjälle, jos tämä sijaitsee sopimuspuolen alueella, lennolla mukana olevien asetuksen 1107/2006 liitteessä I määriteltyä apua tarvitsevien vammaisten ja liikuntarajoitteisten henkilöiden lukumäärä ja tarvittavan avun luonne.

Artiklan numero	Vaatimuksen numero (Osa/säädös/artikla/vaatus)	Vaatus
7(1)	E.4.7.1	Kun vammainen tai liikuntarajoitteinen henkilö saapuu lentoasemalle lentomatkaa varten, lentoaseman pitäjän vastuulla on varmistaa asetuksen 1107/2006 liitteessä I määritellyn avun antaminen siten, että kyseinen henkilö pääsee lennolle, jolle hänellä on varaus, edellyttäen, että henkilön erityisestä avuntarpeesta on ilmoitettu ennakkolta lentoliikenteen harjoittajalle tai tämän edustajalle taikka matkanjärjestäjälle. Tämä ilmoitus kattaa myös paluulennon, jos meno- ja paluulennosta on sovittu saman lentoliikenteen harjoittajan kanssa. "Ennakkoilmoitusta" koskevat yksityiskohtaiset määritelmät ja eritelmät vahvistetaan sopimuspuolten asiaa koskevissa säännöissä ja menettelyissä.
7(2)	E.4.7.2	Jos on tarve käyttää hyväksytyä avustuskoiraa, se otetaan mukaan lennolle, jos asiasta on ilmoitettu lentoliikenteen harjoittajalle tai tämän edustajalle taikka matkanjärjestäjälle, ilma-aluksissa kuljetettavista avustuskoirista mahdollisesti annettuja kansallisia säännöksiä noudattaen.
7(3)	E.4.7.3	Jos asiaa koskevien kansallisten sääntöjen mukaista ilmoitusta ei ole tehty, lentoaseman pitäjän on toteutettava kaikki kohtuulliset toimenpiteet antaakseen apua siten, että kyseinen henkilö pääsee lennolle, jolle hänellä on varaus.
7(4)	E.4.7.4	Vaatimuksessa E.4.7.1 annettuja säännöksiä sovelletaan sillä edellytyksellä, että a) henkilö ilmoittautuu ajoissa lähtöselvitykseen; b) henkilö saapuu ajoissa vaatimuksen E.4.5.1 mukaisesti määrättyyn pisteeseen lentoasema-alueella. Käsitettä "ajoissa" koskevat yksityiskohtaiset määritelmät ja eritelmät vahvistetaan sopimuspuolten asiaa koskevissa säännöissä ja menettelyissä.
7(5)	E.4.7.5	Kun vammainen tai liikuntarajoitteinen henkilö kulkee sopimuspuolen alueella olevan lentoaseman kautta tai lentoliikenteen harjoittaja tai matkanjärjestäjä siirtää hänet jollekin toiselle lennolle siltä lennolta, jolle hänellä on varaus, lentoaseman pitäjän vastuulla on varmistaa asetuksen 1107/2006 liitteessä I määritellyn avun antaminen siten, että kyseinen henkilö pääsee lennolle, jolle hänellä on varaus.
7(6)-7(7)	E.4.7.6	Kun vammainen tai liikuntarajoitteinen henkilö saapuu lentäen sopimuspuolen alueella olevalle lentoasemalle, lentoaseman pitäjä on vastuussa asetuksen 1107/2006 liitteessä I määritellyn avun antamisesta siten, että kyseinen henkilö pääsee vaatimuksessa E.4.5.1 tarkoitettuun poistumispisteeseensä lentoasemalta. Annettava apu on mahdollisuuksien mukaan sovittava kunkin matkustajan erityisiin tarpeisiin.
8	E.4.8.1	Lentoaseman pitäjä on vastuussa asetuksen 1107/2006 liitteessä I määritellyn avun tarjoamisesta vammaisille tai liikuntarajoitteisille henkilöille ilman lisäkustannuksia. Lentoaseman pitäjä voi antaa apua itse. Vaihtoehtoisesti lentoaseman pitäjä voi vastuunsa kantaen ja aina vaatimuksessa E.4.9.1 tarkoitettuja laatuvaatimuksia noudattaen tehdä yhden tai useamman osapuolen kanssa sopimuksen avun tarjoamisesta. Lentoaseman pitäjä voi yhteisymmärryksessä lentoaseman käyttäjien kanssa lentoaseman käyttäjien komitean kautta, jos sellainen on olemassa, tehdä tällaisen sopimuksen tai useampia sopimuksia omasta aloitteestaan tai muun muassa lentoliikenteen harjoittajan pyynnöstä ja ottaen huomioon kyseisen lentoaseman olemassa olevat palvelut. Jos lentoaseman pitäjä epää tällaisen pyynnön, sen on perusteltava epäminen kirjallisesti.
9	E.4.9.1	Lukuun ottamatta lentoasemia, joiden vuotuinen liikennemäärä on vähemmän kuin 150 000 kaupallisen liikenteen matkustajaa, lentoaseman pitäjän on vahvistettava laatuvaatimukset asetuksen 1107/2006 liitteessä I määritellyille avulle ja määritettävä niiden noudattamiseksi tarvittavat voimavarat yhteisymmärryksessä lentoaseman käyttäjien (lentoaseman käyttäjien komitean kautta, jos sellainen on olemassa) sekä vammaisia ja liikuntarajoitteisia matkustajia edustavien järjestöjen kanssa.

Artiklan numero	Vaatimuksen numero (Osa/säädös/artikla/vaatus)	Vaatus
		<p>Näitä vaatimuksia asetettaessa on otettava täysimääräisesti huomioon kansainvälisesti tunnustetut toimintatavat ja käytännesäännöt, jotka koskevat vammaisten tai liikuntarajoitteisten henkilöiden kuljettamisen helpottamista, erityisesti liikuntarajoitteisten henkilöiden maahuolintaa koskevat Euroopan siviili-ilmailukonferenssin käytännesäännöt.</p> <p>Lentoaseman pitäjän on julkaistava laatuvaatimuksensa.</p> <p>Lentoliikenteen harjoittaja ja lentoaseman pitäjä voivat sopia, että lentoaseman pitäjä tarjoaa kyseisen lentoliikenteen harjoittajan lentoasemalle ja lentoasemalta kuljettamille matkustajille korkeampilaatuista apua kuin edellä mainituissa vaatimuksissa määritellään tai ylimääräisiä palveluja asetuksen 1107/2006 liitteessä I mainittujen palvelujen lisäksi.</p>
10 + Liite II	E.4.10.1	Lentoliikenteen harjoittajan on annettava asetuksen 1107/2006 liitteessä II määriteltyä apua ilman lisäkustannuksia vammaiselle tai liikuntarajoitteiselle henkilölle, joka lähtee asetuksen 1107/2006 soveltamisalaan kuuluvalta lentoasemalta tai saapuu sellaiselle taikka kulkee sellaisen kautta, edellyttäen, että kyseinen henkilö täyttää vaatimuksissa E.4.7.1, E.4.7.2 ja E.4.7.4 asetetut ehdot.
11	E.4.11.1	Lentoliikenteen harjoittajien ja lentoaseman pitäjien on a) varmistettava, että henkilöstö (sekä niiden oma henkilöstö että sellaisen yrityksen henkilöstö, jonka kanssa niillä on sopimus), joka antaa suoraa apua vammaisille ja liikuntarajoitteisille matkustajille, tietää, miten kohdata usealla eri tavalla vammaisten tai liikuntarajoitteisten henkilöiden yksilölliset tarpeet; b) tarjottava kaikelle henkilöstölleen, joka on suoraan tekemisissä matkustajien kanssa, vammaisten yhdenvertaisuutta koskevaa ja vammaisuuteen liittyvää tietoisuutta lisäävää koulutusta; c) varmistettava, että kaikki uudet työntekijät osallistuvat työhönoton yhteydessä vammaisuuteen liittyvään koulutukseen ja että henkilöstölle järjestetään tarvittaessa täydennyskoulutustilaisuuksia.
12	E.4.12.1	Jos pyörätuoli tai jokin muu liikkumis- tai apuväline katoaa tai vahingoittuu lentoasemalla tapahtuvan käsittelyn tai lentokuljetuksen aikana, välineen omistavalle matkustajalle on maksettava korvaus kansainvälisten ja kansallisten säännösten mukaisesti.
13	E.4.13.1	Asetuksen 1107/2006 mukaisia vammaisiin ja liikuntarajoitteisiin henkilöihin kohdistuvia velvollisuuksia ei voida rajoittaa eikä niistä voida luopua.
14	E.4.14.1	Kunkin sopimuspuolen on nimettävä elin tai elimiä vastaamaan asetuksen 1107/2006 täytäntöönpanon valvonnasta sopimuspuolen alueella sijaitsevilta lentoasemilta lähtevien ja niille saapuvien lentojen osalta. Tämän elimen tai näiden elimien on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että vammaisten ja liikuntarajoitteisten henkilöiden oikeuksia kunnioitetaan, vaatimuksessa E.4.9.1 tarkoitettujen laatuvaatimusten noudattaminen mukaan luettuna. Sopimuspuolten on ilmoitettava toisilleen nimetty elin tai nimetyt elimet.
15	E.4.15.1	<p>Jos vammainen tai liikuntarajoitteinen henkilö katsoo, että asetusta 1107/2006 on rikottu, hän voi ilmoittaa asiasta tapauksen mukaan joko lentoaseman pitäjälle tai lentoliikenteen harjoittajalle, jota asia koskee. Jollei vammainen tai liikuntarajoitteinen henkilö pidä reagointia tyydyttävänä, mille tahansa vaatimuksen E.4.14.1 mukaisesti nimetylle elimelle tai nimetyille elimille voidaan tehdä valituksia asetuksen väitetystä rikkomisesta</p> <p>Sopimuspuolten on toteutettava toimenpiteitä tiedottaakseen vammaisille ja liikuntarajoitteisille henkilöille heille asetuksen 1107/2006 nojalla kuuluvista oikeuksista ja mahdollisuudesta tehdä valituksia nimetyille elimelle tai nimetyille elimille.</p>

Artiklan numero	Vaatumuksen numero (Osa/säädös/artikla/vaati-mus)	Vaatus
16	E.4.16.1	Sopimuspuolten on annettava sääntöjä asetuksen 1107/2006 rikkomiseen sovellettavista seuraamuksista ja toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että säännöt pannaan täytäntöön. Seuraamusten on oltava tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia. Sopimuspuolen on toisen sopimuspuolen pyynnöstä ilmoitettava seuraamuksia koskevat säännökset kyseiselle toiselle sopimuspuolelle.

OSA F:

F.1: Neuvoston direktiivi 2000/79/EY, annettu 27 päivänä marraskuuta 2000, Euroopan lentoyhtiöiden liiton (AEA), Euroopan kuljetustyöntekijöiden liiton (ETF), Euroopan ohjaamomiehistöyhdistyksen (ECA), Euroopan alueellisten lentoyhtiöiden yhdistyksen (ERA) ja Kansainvälisen tilauslentoyhtiöiden järjestön (IACA) tekemän, siviili-ilmailun liikkuvien työntekijöiden työajan järjestämistä koskevan eurooppalaisen sopimuksen täytäntöönpanosta

Lausekkeen numero (liitteessä)	Vaatumuksen numero (Osa/säädös/artikla/vaati-mus)	Vaatus
1	F.1.1.1	Tässä liitteessä yksilöityjä normeja ja vaatimuksia sovelletaan siviili-ilmailun liikkuvien työntekijöiden työaikaan.
2	F.1.2.1	Tässä liitteessä yksilöityihin siviili-ilmailun liikkuvien työntekijöiden työaikaan liittyviin normeihin ja vaatimuksiin sovelletaan neuvoston direktiivin 2000/79/ETY liitteessä olevassa 2 lausekkeessa annettuja määritelmiä soveltuvin osin ja tarpeen mukaan.
3(1)	F.1.3.1	Siviili-ilmailun ohjaamomiehistön jäsenillä on oikeus vähintään neljän viikon pituiseen palkalliseen vuosilomaan tällaisen loman saannin edellytyksiä ja myöntämistä koskevan kansallisen lainsäädännön ja/tai käytännön mukaisesti. Siviili-ilmailun matkustamomiehistön jäsenillä on oikeus palkalliseen vuosilomaan sopimuspuolen sovellettavan lainsäädännön mukaisesti.
4(1a)	F.1.4.1	Siviili-ilmailun liikkuvilla työntekijöillä on oikeus ilmaiseen terveystarkastukseen ennen tehtäviensä aloittamista ja tämän jälkeen säännöllisin väliajoin.
4(1b)	F.1.4.2	Jos siviili-ilmailun liikkuvalla työntekijällä on terveysongelmia, joiden tunnustetaan liittyvän hänen tekemäänsä yötyöhön, työntekijä siirretään aina mahdollisuuksien mukaan hänelle soveltuvaan päivätyöhön liikkuvassa tai kiinteässä asemapaikassa.
4(2)	F.1.4.3	Maksuton terveystarkastus on toteutettava terveystietojen salassapitovelvollisuutta noudattaen.
4(3)	F.1.4.4	Maksuton terveystarkastus voidaan tehdä kansallisen terveydenhoitojärjestelmän piirissä.
5(1)	F.1.5.1	Siviili-ilmailun liikkuvien työntekijöiden terveyttä ja turvallisuutta on suojeltava heidän työnsä luonteen mukaisesti.
5(2)	F.1.5.2	Siviili-ilmailun liikkuvien työntekijöillä on aina oltava käytettävissään terveyden ja turvallisuuden kannalta asianmukaiset suojele- ja ennaltaehkäisy palvelut ja -keinot.
6	F.1.6.1	On toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että työnantaja, joka suunnittelee jaksottavansa työn tietyllä tavalla, ottaa huomioon yleisen periaatteen, joka koskee työn sovittamista työntekijän mukaan.

Lausekkeen numero (liitteessä)	Vaatimuksen numero (Osa/säädos/artikla/vaatus)	Vaatus
7	F.1.7.1	Siviili-ilmailun liikkuvien työntekijöiden työn erityisestä jaksottamisesta on toimitettava tietoja niitä pyytävälle toimivaltaisille viranomaisille.
8(1)	F.1.8.1	Työaikaa on tarkasteltava siten, ettei sillä rajoiteta lento- ja työskentelyajan rajoituksista sekä lepoaikaa koskevista vaatimuksista myöhemmin annettavan sopimuspuolten lainsäädännön soveltamista, sekä yhteydessä asiaa koskevaan kansalliseen lainsäädäntöön, joka on otettava huomioon kaikissa tähän liittyvissä asioissa.
8(2)	F.1.8.2	Kokonaislentoaika saa olla enintään 900 tuntia. 'Kokonaislentoajalla' tarkoitetaan tässä ajanjaksoa, jonka aikana liikkuva työntekijä on asemassaan ohjaamossa (ohjaamomiestien osalta) tai matkustamossa (matkustamomiestien osalta) ja joka alkaa, kun ilma-alus lähtee pysäköintipaikaltaan liikkeelle lentoonlähtöä varten, ja päättyy, kun ilma-alus pysähtyy sille varatulle pysäköintipaikalle ja kaikki sen moottorit on sammutettu. Ohjaamomiestien osalta 15 prosentin ja matkustamomiestien osalta 20 prosentin poikkeamaa tässä vaatimuksessa mainitusta määrästä on pidettävä vastaavana vaatimuksena.
8(3)	F.1.8.3	Vuotuinen enimmäistyöaika on jaettava mahdollisimman tasaisesti koko vuodelle.
9	F.1.9.1	Siviili-ilmailun liikkuville työntekijöille annetaan etukäteen ilmoitettuja päiviä, jolloin he ovat vapaita työstä ja varallaolosta, seuraavasti: a) kunakin kalenterikuukautena vähintään 7 päivää, joiksi saadaan lukea laissa säädetty lepoaika; ja b) kunakin kalenterivuonna vähintään 96 päivää, joiksi saadaan lukea laissa säädetty lepoaika. 20 prosentin poikkeamaa tässä vaatimuksessa mainitusta määrästä on pidettävä vastaavana vaatimuksena.